

Р Е Ш Е Н И Е

К А Р А Р

№ 6

2016 елның 16 февралә

Түбән Кама муниципаль районы муниципаль берәмлеге
Уставы проекты буенча ачык тыңлаулар үткәру турында

«Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 нче елның бнчы октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законга, «Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында» 2004 нче елның 28 нче июлендәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законына, шулай ук Татарстан Республикасы Түбән Кама муниципаль районы Түбән Кама шәһәре муниципаль берәмлеге Уставының 21 нче статьясына, 16 нчы бүлегенә таянып, Түбән Кама шәһәр Советы

КАРАР БИРӘ:

1. Түбән Кама шәһәренә «Татарстан Республикасы Түбән Кама муниципаль районы муниципаль берәмлеге Уставын раслау турында» гы карар проекты хупларга һәм халык алдында тыңлауларга чыгарырга (1 нче кушымта).

2. Түбән Кама шәһәр суды «муниципаль берәмлек уставы турында » карар проекты буенча ачык тыңлаулар үткәргә

3. Түбән Кама шәһәр Советының «Татарстан Республикасы Түбән Кама муниципаль районының Түбән Кама шәһәре муниципаль берәмлеге Уставы турында» гы карары проекты буенча гражданнарның тәкъдимнәрен исәпкә алу тәртибен һәм аның буенча фикер алышуда катнашу тәртибен расларга (2 нче кушымта).

4. Түбән Кама шәһәре Башкарма комитетына Түбән Кама шәһәр Советының оештыру өше белән бергә:

4.1. әлеге карарны Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталында урнаштырырга (<http://pravo.tatarstan.ru> һәм Түбән Кама муниципаль районының рәсми сайтында (<http://www.e-nizhnekamsk.ru>);

4.2. «Түбән Кама правда» һәм «Туган як» газеталарында Түбән Кама шәһәр Советының «Татарстан Республикасы Түбән Кама муниципаль районының Түбән Кама шәһәре муниципаль берәмлеге Уставы турында»гы карары проекты буенча ачык тыңлаулар уздыру турында хәбәр бастырып чыгарырга;

4.3. Татарстан Республикасы Түбән Кама муниципаль районының Түбән Кама шәһәре муниципаль берәмлегендә Түбән Кама шәһәр Советының 2006 елның 13 нче октябрәндәге 24 номерлы карары белән расланган Жәмәгать тыңлауларын оештыру һәм уздыру тәртибе турындагы нигезләмәгә ярашлы (басмада бастырылган - «Ленинская правда» газетасы, 2006 елның 10 нчы ноябрәндәге 220-221 нче номерлы (8572-8573), халык алдында тыңлаулар үткәруне, кабул итүне һәм кабул итүне тәмин итәргә гражданнардан һәм вазыйфай затлардан килгән тәкъдимнәренә һәм жәмәгать тыңлауларында катнашу өчен гаризаларны исәпкә алу.

5. Өлеге карарның үтөлешенә контрольне Түбән Кама шәһәре Мэры урынбасары Э.Р. Долотказинага йөкләргә.

Түбән Кама шәһәре Мэры

А. Р. Метшин

Түбән Кама шәһәр Советы КАРАР ПРОЕКТЫ

Татарстан Республикасы Түбән Кама муниципаль районы Түбән Кама шәһәре муниципаль берәмлеге Уставы турында

«Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 06.10.2003 елның 131-ФЗ номерлы Федераль законның 44 нче статьясы нигезендә, «Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында» 28.07.2004 елның 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 7 статьясы нигезендә, Түбән Кама шәһәр Советының «Түбән Кама шәһәре муниципаль берәмлеге Уставы турында» карар проекты буенча ачык тыңлаулар нәтижэләрен исәпкә алып Татарстан Республикасы Түбән Кама муниципаль районы Советы, Түбән Кама шәһәре Советы

КАРАР БИРЭ:

1. Татарстан Республикасы Түбән Кама муниципаль районы Түбән Кама шәһәре муниципаль берәмлеге Уставын кабул итәргә.

2. «Татарстан Республикасы Түбән Кама муниципаль районының Түбән Кама шәһәре муниципаль берәмлеге Уставы турында» 26.11.2009 елның 27 нче номерлы, 25.06.2010 елның 16 нчы номерлы «Татарстан Республикасы Түбән Кама муниципаль районы Түбән Кама шәһәре муниципаль берәмлеге Уставына үзгәрешләр һәм өстәмэләр кертү турында», 14.10.2011 елның 25 нче номерлы «Татарстан Республикасы Түбән Кама муниципаль районы Түбән Кама шәһәре муниципаль берәмлеге Уставына үзгәрешләр һәм өстәмэләр кертү турында», «Татарстан Республикасы Түбән Кама муниципаль районы Түбән Кама шәһәре муниципаль берәмлеге Уставына үзгәрешләр һәм өстәмэләр кертү турында» 30.01.2013 елның 46 нчы номерлы, «Татарстан Республикасы Түбән Кама муниципаль районы Түбән Кама шәһәре муниципаль берәмлеге Уставына үзгәрешләр һәм өстәмэләр кертү турында» 30.10.2014 елның 24 нче номерлы, 04.02.2015 елның 2 нче номерлы "Татарстан Республикасы Түбән Кама муниципаль районының Түбән Кама шәһәре муниципаль берәмлеге Уставына үзгәрешләр һәм өстәмэләр кертү турында» карарларын үз көчен югалткан дип танырга.

3. Әлеге карар гамәлдәге законнар тарафыннан билгеләнгән тәртиптә үз көченә керә.

4. Түбән Кама шәһәре Мэрына (Метшин А.Р.) әлеге карарны гамәлдәге законнарда билгеләнгән тәртиптә дәүләт теркәвенә жиберергә.

5. Әлеге карарның үтәлешен регламент, жирле үзидарә һәм депутат этикасы мәсьәләләре буенча даими комиссиясенә йөкләргә.

Түбән Кама шәһәре Мэры

А.Р.Метшин

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ТҮБӘН КАМА МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ ТҮБӘН КАМА ШӘҺӘРЕ МУНИЦИПАЛЬ БЕРӘМЛЕГЕ УСТАВЫ

І бүлек. ГОМУМИ НИГЕЗЛӘМӘЛӘР

1 нче маддә. Татарстан Республикасы Түбән Кама муниципаль районының статусы һәм рәсми атамасы

1. Татарстан Республикасы Түбән Кама муниципаль районы Түбән Кама шәһәре муниципаль берәмлегенә шәһәр жирлеге статусы бирелгән.

2. Муниципаль берәмлекнең рәсми атамасы - Татарстан Республикасы Түбән Кама муниципаль районының Түбән Кама шәһәре, кыскартылган исеме – Түбән Кама шәһәре.

2 нче маддә. Түбән Кама шәһәре территориясе

1. Түбән Кама шәһәре чикләре һәм аның статусы «Түбән Кама муниципаль районы муниципаль берәмлегенә һәм аның составындагы муниципаль берәмлекләрнең территорияләре чикләрен билгеләү һәм аларның статусы турында» 31.01.2005 ел № 31-ТРЗ Татарстан Республикасы законы белән билгеләнгән.

Татарстан Республикасы Түбән Кама муниципаль районының Түбән Кама шәһәре (алга таба-шәһәр) Татарстан Республикасының «Түбән Кама муниципаль районы» муниципаль берәмлеге составына керә һәм Татарстан Республикасының «Түбән Кама муниципаль районы» муниципаль берәмлегенә административ үзәге булып тора.

2. Шәһәр территориясе составына милек формасына һәм максатчан билгеләнешенә карамастан жирләр керә.

3. Шәһәр чикләрен үзгәртү, аны үзгәртү Татарстан Республикасы законы белән законнарда билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

3 нче маддә. Шәһәрнең рәсми символлары

1. Шәһәрнең үз рәсми символы - тарихи, мәдәни һәм башка жирле традицияләре һәм үзенчәлекләренә чагылдыручы гербы бар.

2. Гербның сурәтләре һәм тасвирламасы, аны рәсми рәвештә куллану тәртибе турында шәһәр Советы расланган тәртибе нигезендә билгеләнә.

3. Шәһәр гербы печатлырдә, бланкларда һәм башка рәсми документларда ор-ганов һәм жирле үзидарәнең вазыйфай затлары урнаштырыла.

4. Шәһәрнең гербы федераль законнар белән билгеләнгән тәртиптә дәүләт теркәвенә алынырга тиеш.

4 нче маддә. Шәһәрдә яшәүчеләрнең жирле үзидарәне гамәлгә ашыру хокукы

1. Шәһәрдә үзидарә анда яшәүчеләр тарафыннан референдум, сайлаулар һәм башка турыдан-туры ихтыяр белдерү формалары, шулай ук элге устав тарафыннан каралган сайланма һәм башка урын үзидарә органнары аша башкарыла.

2. Шәһәр халкының ихтыяр белдерүенә иң югары туры чагылышы-жирле референдум һәм ирекле сайлаулар.

3. Шәһәрдә яшәүчеләр женесенә, расасына, милләтенә, теленә, чыгышына, мөлкәтенә һәм вазыйфай хәленә, дингә, ышануларга, ижтимагый берләшмәләргә каравына бәйсез рәвештә жирле үзидарәне гамәлгә ашыруга тигез хокуклы.

Даими яки күбесенчә территориядә яшәүче чит ил гражданның жирле үзидарәне гамәлгә ашырганда Россия Федерациясенә халыкара шартнамәләре һәм федераль законнар нигезендә жирле үзидарә хокукларына ия.

4. Сайлау хокукына ия шәһәрдә яшәүчеләр шәһәрнең жирле үзидарә органнарына сайларга һәм сайланырга хокуклы.

5. Шәһәр халкы муниципаль хезмәткә тигез керә ала.

6. Шәһәрдә яшәүче һәркем турыдан-туры жирле үзидарә органнарына һәм шәһәрнең жирле үзидарә вазыйфай затларына мөрәжәгать итәргә, жирле үзидарә органнары эшчәнлеге турында мәгълүмат алырга хокуклы.

7. Шәһәрнең жирле үзидарә органнары һәм вазыйфай затлары һәркемгә, законда башкача каралмаган очракта, аның хокукларына һәм ирекләренә кагылышлы документлар һәм материаллар белән танышу мөмкинлеген, шулай ук гражданның жирле үзидарә органнары эшчәнлеге турында башка тулы һәм дәрәс мәгълүмат алу мөмкинлеген тәмин итәргә тиеш.

8. Шәһәрнең жирле үзидарә органнары халыкка массакуләм мәгълүмат чаралары аша һәм башка ысул белән шәһәрнең һәм аның аерым территорияләренең аеруча мөһим үсеш мәсьәләләре, гомуми файдаланудагы транспорт, торак-коммуналь хужалык эше, халыкка төрле хезмәтләр күрсәтүче социаль-мәдәни һәм башка учреждениеләр-көтүләр һәм хезмәтләр чөлтәрен үстерү, социаль ташламалар, ижтимагый тәртипне саклау торышы һәм табигый һәм техно-генетик характердагы гадәттән тыш хәлләр турында даими рәвештә мәгълүмат бирәләр.

9. Гражданның, әгәр алар законнарда кагылса, гражданның хокукларын, ирекләрен бозса, шәһәрнең жирле үзидарә органнарының һәм вазыйфай затларының норматив хокукый актларына, гамәлләренә (гамәл кылмавына) шикәят бирергә хокуклы.

5 нче маддә. Шәһәрнең жирле үзидарә органнары структурасы

1. Шәһәрнең жирле үзидарә органнары структурасына шәһәр Советы, шәһәр Мэры, шәһәр Башкарма комитеты һәм башка жирле үзидарә органнары керә.

6 нчы маддә. Шәһәрнең жирле әһәмияткә мәсьәләләр

1. Шәһәрнең жирле әһәмияткә мәсьәләләренә карый:

1) составление и рассмотрение проекта городского бюджета, утверждение и исполнение бюджета города, осуществление контроля за его исполнением, составление и утверждение отчета об исполнении бюджета города;

2) шәһәрнең жирле салымнарын һәм жыемнарын булдыру, үзгәртү һәм бетерү;

3) шәһәрнең муниципаль милкендәге мөлкәткә ия булу, файдалану һәм аның белән эш итү;

4) Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән вәкаләтләр чикләрендә Халыкны электр, жылылык, газ һәм су белән тәмин итү, халыкны ягулык белән тәмин итү шәһәр чикләрендә оештыру;

5) шәһәр торак пунктлары чикләрендә жирле әһәмияткәге автомобиль юлларына карата юл эшчәнлеге һәм аларда юл хәрәкәте иминлеген тәмин итү, шул исәптән парковкалар (парковка урыннары) булдыру һәм аларның эшләвен тәмин итү, шәһәр торак пунктлары чикләрендә жирле әһәмияткәге автомобиль юлларының сакланышына муниципаль контрольне гамәлгә ашыру, шулай ук автомобиль юлларыннан файдалану һәм Россия Федерациясе законнары нигезендә юл эшчәнлеген гамәлгә ашыру өлкәсендә башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыру;

6) шәһәрдә яшәүче һәм торак урыннарына мохтаж аз керемле гражданның торак урыннары белән тәмин итү, муниципаль торак фондын төзү һәм карап тотуны оештыру, торак төзелеше өчен шартлар тудыру, муниципаль торак контролен гамәлгә ашыру, шулай ук торак законнары нигезендә жирле үзидарә органнарының башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыру;

7) халыкка транспорт хезмәте күрсәтү өчен шартлар тудыру һәм шәһәр чикләрендә халыкка транспорт хезмәте күрсәтүне оештыру;

8) терроризм һәм экстремизмны профилактикалауда, шулай ук шәһәр чикләрендә террорчылык һәм экстремизм нәтижәләрен минимальләштерүдә һәм (яки) бетерүдә катнашу;

9) милләтара һәм конфессияара татулыкны ныгытуга, шәһәр территориясендә яшәүче Россия Федерациясе халыкларының телләрен һәм мәданиятен саклауга һәм үстерүгә, мигрантларның социаль һәм мәдәни адаптациясенә, милләтара (этникара) конфликтларны профилактикалауга юнәлдерелгән чараларны тормышка ашыру өчен шартлар тудыру;

10) шәһәр чикләрендә гадәттән тыш хәлләр нәтижәләрен кисәтүдә һәм бетерүдә катнашу;

11) шәһәр торак пунктлары чикләрендә янгын куркынычсызлыгының беренчел чараларын тәэмин итү;

12) халыкны элементә, жәмәгать туклануы, сәүдә һәм көнкүреш хезмәте белән тәэмин итү өчен шартлар тудыру;

13) халыкка китапханә хезмәте күрсәтүне оештыру, шәһәр китапханәләренең китапханә фондларын комплектлау һәм саклау;

14) халыкны мәдәният оешмалары хезмәтләре белән тәэмин итү һәм ялны оештыру өчен шартлар тудыру;

15) шәһәр милкендәге мәдәни мирас объектларын (тарихи һәм мәдәни һәйкәлләрне) саклау, куллану һәм популярлаштыру, шәһәр территориясендә урнашкан жирле (муниципаль) эһәмияттәге мәдәни мирас объектларын (тарихи һәм мәдәни һәйкәлләрне) саклау;

16) жирле халык сәнгать ижатын үстерү өчен шартлар тудыру, шәһәр халык һөнәрчелеген саклауда, торгызуда һәм үстерүдә катнашу;

17) шәһәр территориясендә физик культура, мәктәп спорты һәм массакүләм спортны үстерү өчен шартлар тудыру, шәһәрнең рәсми физкультура-сәламәтләндрерү һәм спорт чараларын үткәрүне оештыру;

18) халыкка массакүләм ял итү өчен шартлар тудыру һәм халык күпләп ял итү урыннарын төзекләндрерүне оештыру, шул исәптән гомуми файдаланудагы су объектларына һәм аларның яр буйларына гражданның ирекле үтемлелеген тәэмин итү;

19) шәһәрнең архив фондларын формалаштыру;

20) каты коммуналь калдыкларны жыю (шул исәптән аерым жыю) һәм ташу эшчәнлеген оештыруда катнашу;

21) шәһәр территориясен төзекләндрерү кагыйдәләрен раслау, шул исәптән биналарны (торак йортларны да кертеп), корылмаларны һәм алар урнашкан жир кишәрлекләрен карап тоту таләпләрен, тиешле биналарның һәм корылмаларның фасадлары һәм киртәләренең тышкы кыяфәтенә, төзекләндрерү эшләре исемлегенә һәм аларны үтәү вакыт аралыгында билгели торган таләпләрне раслау; биналарның (аларда булган урыннарның) һәм корылмаларның төзекләндрерүдә милекчеләренең катнашу тәртибен билгеләү якин-тирә территорияләр; шәһәр территориясен төзекләндрерүне оештыру (урамнарны яктырту, территорияне яшелләндрерү, урамнар исемнәре һәм йорт номерлары белән күрсәткечләр кую, кече архитектура формаларын урнаштыру һәм тоту), шулай ук шәһәр урманнарын, шәһәр торак пунктлары чикләрендә урнашкан аеруча саклаулы табигать территорияләрен куллану, саклау, торгызу;

22) шәһәрнең генераль планнарын, жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләрен раслау, шәһәрнең генераль планнары нигезендә территорияне планлаштыру буенча эзерләнган документацияне раслау, төзелешкә рөхсәтләр бирү (Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексында, башка федераль законнарда каралган очраклардан тыш), шәһәр территориясендә урнашкан капитал төзелеш объектларын төзегәндә, реконструкцияләгәндә

объектларны файдалануга тапшыруга рөхсәтләр бирү, жирлекләрнең шәһәр төзелеше проектлауның жирле нормативлары, муниципаль ихтыяжлар өчен жирләрне резервлау һәм шәһәр чикләрендә жир кишәрлекләрен алу, Шәһәр чикләрендә муниципаль жир контролен гамәлгә ашыру, Россия Федерациясә Шәһәр төзелеше кодексында каралган очрақларда биналарны, корылмаларны карау һәм мондый тикшерү барышында ачыкланган хокук бозуларны бетерү турында рекомәндацияләр бирү;

23) адреслар бирү, адресларны үзгәртү, гамәлдән чыгару, адресларны юкка чыгару, урам-юл челтәре элементларына (федераль әһәмияттәге автомобиль юлларыннан, региональ яки муниципаль әһәмияттәге, муниципаль районның жирле әһәмиятендәге автомобиль юлларыннан тыш), шәһәр чикләрендәге планлаштыру структурасы элементларына исемнәр бирү, мондый исемнәрне үзгәртү, гамәлдән чыгару, мәгълүматны Дәүләт адреслы реестрында урнаштыру;

24) ритуаль хезмәтләр оештыру һәм күмү урыннарын тоту;

25) территориаль оборона һәм гражданнар оборонасы, халыкны һәм шәһәр территориясен табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдән саклау чараларын оештыру һәм тормышка ашыру;

26) шәһәр территориясендә авария-коткару хезмәтләре һәм (яки) авария-коткару формироваиеләре эшчәнлеген булдыру, карап тоту һәм оештыру;

27) кешеләрнең су объектларында куркынычсызлыгын тәэмин итү, аларның тормышын һәм сәламәтлеген саклау чараларын гамәлгә ашыру;

28) шәһәр территориясендә дөвалау-савыктыру урыннарын һәм жирле әһәмияттәге курортларны булдыру, үстерү һәм саклауны тәэмин итү, шулай ук жирле әһәмияттәге аеруча саклаулы табигый территорияләрне куллану һәм саклау өлкәсендә муниципаль контрольне гамәлгә ашыру;

29) авыл хужалыгы производствосын үстерүгә ярдәм итү, кече һәм урта эшкуарлыкны үстерү өчен шартлар тудыру;

30) шәһәрдә балалар һәм яшьләр белән эшләү чараларын оештыру һәм тормышка ашыру;

31) Россия Федерациясенә су законнарында билгеләнгән чикләрдә су объектлары милекчесә вәкаләтләрен гамәлгә ашыру, халыкка алардан файдалану чикләре турында мәгълүмат житкерү;

32) муниципаль урман контролен гамәлгә ашыру;

33) жәмәгать тәртибен саклауда катнашучы гражданнарға һәм аларның берләшмәләренә ярдәм итү, халык дружиналары эшчәнлегә өчен шартлар тудыру;

34) шәһәрнең хезмәт күрсәтелә торган административ участогында полиция участок вәкиле вазыйфасын биләүче хезмәткәргә эш урыны бирү;

35) 2017 елның 1 гыйнварына кадәр полициянең участок вәкиле вазыйфасын биләүче хезмәткәргә һәм аның гаилә әгъзаларына хезмәткәрнең күрсәтелгән вазыйфасы буенча эш башкару чорында торақ урыны бирү;

36) "Коммерцияле булмаган оешмалар турында «12.01.1996 ел, № 7-ФЗ Федераль законның 31.1 һәм 31.3 статьяларында билгеләнгән вәкаләтләр чикләрендә социаль юнәлешле эшмәкәр булмаган оешмаларға ярдәм күрсәтү;

37) шәһәр ихтыяжлары өчен ясалма жир мәйданнары булдыру өчен кирәкле эшләрнең үтәлешен тәэмин итү, федераль закон нигезендә ясалма жир мәйданы төзү турында килешү хокукына ачық аукцион үткәрү;

38) шәһәр чикләрендә коррупциягә каршы тору чараларын гамәлгә ашыру;

39) комплекслы кадастр эшләрен башкаруда "Күчәмсез мөлкәтнең дәүләт кадастры турында» 24.07.2007 ел, №221-ФЗ Федераль закон нигезендә катнашу.

2. Шәһәрнең жирле үзидарә органнары үз вәкаләтләренең бер өлешен Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә Татарстан Республикасы Түбән Кама муниципаль районы бюджетына шәһәр бюджетыннан бирелә торган бюджетара трансфертлар исәбенә тапшыру турында Түбән Кама муниципаль районы жирле үзидарә органнары белән килешүләр төзү.

3. Шәһәрнең жирле үзидарә органнарына аерым дәүләт вәкаләтләрен бирү федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән гамәлгә ашырыла.

Шәһәрнең жирле үзидарә органнары тапшырылган дәүләт вәкаләтләрен Татарстан Республикасының тиешле федераль законнары һәм билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашыру өчен әлеге максатларга бүлеп бирелгән матди ресурслар һәм финанс чаралары чикле һәм бик җаваплы.

Тапшырылган вәкаләтләргә гамәлгә ашыру дәүләт контроле астында. Шәһәрнең жирле үзидарә органнары тарафыннан аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруны тикшереп торыу шартлары һәм тәртибе федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә билгеләнә.

Шәһәр Советы үз вәкаләтләре чикләрендә шәһәрнең жирле үзидарә органнары карамагындагы матди ресурслардан һәм финанс чараларыннан өстәмә файдалану очракларын һәм тәртибен билгеләргә хокуклы.

4. Түбән Кама шәһәре Башкарма комитеты Түбән Кама муниципаль районының финанс органы белән чираттагы елга Түбән Кама шәһәренең бюджетын төзү һәм үтәләше хисап төзү вәкаләтләрен тапшыруы турында килешү төзүгә хокуклы.

5. Түбән Кама шәһәре Башкарма комитеты Татарстан Республикасы Финанс министрлыгы белән Түбән Кама шәһәре бюджетының хисап буенча вәкаләтләр тапшыру турында килешү төзүгә хокуклы.

6. Шәһәрнең жирле үзидарә органнары, күрсәтелгән вәкаләтләргә гамәлгә ашыруда турында шәһәр Советы карар кабул иткән очракта, федераль законда аларга тапшырылмаган дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруда катнаша.

7 нче маддә. Шәһәрнең жирле әһәмияттәге мәсьәләләргә кертелмәгән мәсьәләләргә хәл итүгә хокуклары:

1. шәһәрнең жирле үзидарә органнары хокуклары:

1) шәһәр музейларын булдыру;

2) шәһәрдә нотариус булмаган очракта, законнарда каралган гамәлләр нотариаль аша кылу;

3) шәһәр территориясендә жирле милли-мәдәни автономияләренең хокукларын гамәлгә ашыруга бәйле эшчәнлекне гамәлгә ашыру өчен шартлар тудыру;

4) Россия Федерациясе халыкларының милли-мәдәни үсешенә һәм шәһәр территориясендә милләт ара мөнәсәбәтләр өлкәсендә чараларны гамәлгә ашыруга ярдәм итү;

5) шәһәр территориясендә урнашкан муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләрнең мобилизация чараларны буенча оештыруда һәм гамәлгә ашыруда катнашу;

6) туризм үсешен өчен шартлар тудыру;

7) муниципаль Янгын сагы булдыру;

8) кеше хокукларын тәмин итүне ижтимагый контрольдә тотучы Ижтимагый күзәтү комиссияләренә ярдәм күрсәтү һәм мәҗбүри тоту урыннарындагы затларга ярдәм итү;

9) «Россия Федерациясендә инвалидларны социаль яклау турында» 1995 елның 24 ноябрендәге 181-ФЗ номерлы федераль закон нигезендә инвалидларның ижтимагый

берләшмәләренә, шулай ук инвалидларның гомумрәсәй иҗтимагый берләшмәләре тарафыннан оештырылган оешмаларга ярдәм күрсәтү;

10) федераль законнарда билгеләнгән тәртиптә һәм шартларда оешмалар тарафыннан хезмәт чараларын күрсәтү, бәяләү уздыруны оештыру өчен шартлар тудыру;

11) гражданнарга торак законнары нигезендә социаль файдалану, торак фондының шартнамәләре буенча муниципаль торак фондыннан тору урыннары бирү;

12) шәһәр территориясендә яшәүче сукбай хайваннарны тоту чараларын гамәлгә ашыру.

2. Шәһәрнең жирле үзидарә органнары әлеге статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән мәсьәләләргә хәл итәргә, әгәр бу катнашу федераль законнарда каралса, башка дәүләт вәкаләтләрен (федераль законда билгеләнгән тәртиптә аларга тапшырылмаган) гамәлгә ашыруда катнашырга, шулай ук башка муниципаль берәмлекләрнең жирле үзидарә органнары, дәүләт хакимияте органнары компетенциясенә кертелмәгән һәм федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән аларның компетенциясеннән төшереп калдырылмаган башка мәсьәләләргә хәл итәргә хокуклы бюджетара, жирле бюджетлар керемнәре, Рәсәй Федерациясе бюджет системасы бюджетларыннан бирелгән һәм түләүләрнең өстәмә нормативлары буенча салым керемнәре кәргән.

8 нче маддә. Шәһәрнең муниципальара хезмәттәшлектә катнашуы

1. Шәһәрнең жирле үзидарә органнарының үзара хезмәттәшлеген оештыру, муниципаль берәмлекләрнең гомуми мәнфәгатьләрен чагылдыру һәм яклау максатларында шәһәр Татарстан Республикасы Муниципаль берәмлекләр советы эшендә катнаша, шулай ук муниципаль берәмлекләрнең башка берләшмәләре эшендә катнашырга хокуклы.

2. Жирле әһәмияттәге мәсьәләләргә хәл итү өчен финанс чараларын, матди һәм башка ресурсларны берләштерү максатларында шәһәрнең жирле үзидарә органнары белән башка муниципаль берәмлекләрнең жирле үзидарә органнары тарафыннан муниципальара берләшмәләр, ябык акционерлык жәмгыятьләре һәм җаваплылыгы чикләнгән жәмгыятьләр рәвешендә хужалык жәмгыятьләре һәм башка муниципальара оешмалар төзелә ала, федераль законнар һәм норматив хокукый актлар нигезендә шәһәр Советы актлары белән шартнамәләр һәм килешүләр төзелә. Күрсәтелгән муниципальара берләшмәләр ме органнарына вәкаләтләр бирә алмыйлар

9 нчы маддә. Шәһәрнең жирле үзидарә органнарының дәүләт хакимияте органнары белән үзара мөнәсәбәтләре

Шәһәрнең жирле үзидарә органнарының дәүләт хакимияте органнары белән мөнәсәбәтләре ярдәмендә гамәлгә ашырыла:

1) шәһәрнең социаль-иқтисадый үсешенә юнәлдерелгән дәүләт программаларын гамәлгә ашыруда жирле үзидарә органнарының катнашуы;

2) шәһәрнең жирле үзидарә органнары һәм дәүләт хакимияте органнары арасында килешүләр (килешүләр) төзү;

3) даими яки вакытлыча координацияләү, консультатив, тапшыруларның һәм башка эш органнарын булдыру;

4) Татарстан Республикасы Дәүләт Советында шәһәр Советының закон чыгару инициативасы;

5) законнарда билгеләнгән хезмәттәшлекнең башка формалары.

10 нчы маддә. Түбән Кама шәһәре бүләкләре һәм мактаулы исемнәре

1. Түбән Кама шәһәренең социаль-иқътисади һәм мәдәни үсешенә зур өләш керткәне өчен шәһәр халкына, шәһәр каршында күренекле казанышлары булган башка затларга «Түбән Кама шәһәренең Мактаулы гражданыны» исеме бирелергә мөмкин.

2. "Түбән Кама шәһәренең Мактаулы гражданыны" исеме шәһәр алдындагы аерым казанышлары өчен рәхмәт билгесе булып тора.

3. Шәһәр Советы «Түбән Кама шәһәренең Мактаулы гражданыны» статусын, шулай ук аны бирү тәртибен билгели.

4. Шәһәр Советы Түбән Кама шәһәренең Мактаулы исемнәренең һәм бүләкләренең башка төрләрен күздә тоталар.

11 нче маддә. Түбән Кама шәһәре көне турында

1. Шәһәр статусы Түбән Камага 1966 елның 22 нче сентябрдә РСФСР Югары Советы Президиумының 731/10 номерлы Указы белән бирелде.

2. Түбән Кама шәһәре көне ел саен билгеләп үтелә. Уздыру датасын Түбән Кама шәһәре Мэры билгели.

12 нче маддә. Муниципаль хезмәтне хокукый жайга салу

Шәһәрдә муниципаль хезмәтне хокукый жайга салу, муниципаль хезмәт вазыйфаларына таләпләрне, муниципаль хезмәтнең статусын, муниципаль хезмәтнең узу шартларын һәм тәртибен кертәп, шәһәрдә муниципаль хезмәтне хокукый жайга салу «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында» 2007 елның 02 мартындагы 25-ФЗ номерлы федераль закон, 2013 елның 25 июнендәге 50-ТРЗ номерлы муниципаль хезмәт турында Татарстан Республикасы кодексы, шәһәр Советы һәм муниципаль хезмәт белән расланган Муниципаль хезмәт турында Нигезләмә районның хокукый актлары белән гамәлгә ашырыла.

II бүлек. ШӘҺӘР ХАЛКЫНЫҢ ЖИРЛЕ ҮЗИДАРӘ ИТҮЕ ҺӘМ ШӘҺӘР ХАЛКЫНЫҢ ЖИРЛЕ ҮЗИДАРӘНЕ ГАМӘЛГӘ АШЫРУДА КАТНАШУЫ

13 нче маддә. Шәһәр халкы тарафыннан жирле үзидарәне турыдан-туры гамәлгә ашыру һәм жирле үзидарәне гамәлгә ашыруда халык катнашуы формалары

1. Шәһәр халкы жирле үзидарәне турыдан-туры гамәлгә ашыра һәм жирле үзидарәне гамәлгә ашыруда түбәндәге формаларда катнаша:

- 1) жирле референдум;
- 2) муниципаль сайлаулар;
- 3) шәһәр Советы депутатын чакыртып алу буенча тавыш бирү;
- 4) шәһәр чикләрен үзгәртү һәм үзгәртеп кору мәсьәләләре буенча тавыш бирү;
- 5) гражданның хокук инициативасы;
- 6) территориаль ижтимагый үзидарә;
- 7) жәмәгать тыңлаулары;
- 8) гражданныр жыелышы;
- 9) гражданныр конференциясе (делегатлар жыелышы);
- 10) гражданнырдан сораштыру;
- 11) жирле әһәмияттәге иң мөһим мәсьәләләр буенча халык фикер алышуы;
- 12) жирле үзидарә органнырына гражданныр мөрәжәгатьләре;
- 13) Ижтимагый (консультатив) советлар төзү;
- 14) Россия Федерациясе Конституциясенә, федераль законнарға, Татарстан

Республикасы Конституциясенә һәм Татарстан Республикасы законнарына каршы килми торган башка формалар.

14 нче маддә. Жирле референдум

1. Жирле референдум шәһәр халкы тарафыннан жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә хәл итү максатыннан үткәрелә.

2. Жирле референдум шәһәрнең бөтен территориясендә үткәрелә.

3. Жирле референдумда яшәү урыны муниципаль берәмлек чикләрендә урнашкан Россия Федерациясе гражданныры катнашырга хокуклы. Россия Федерациясенә халыкара шартнамәләре нигезендә һәм закон нигезендә, муниципаль берәмлек территориясендә даими яшәүче чит ил гражданныры жирле референдумда Россия Федерациясе гражданныры кебек үк катнаша.

4. Жирле референдум үткәрү турындагы карар инициатива буенча шәһәр Советы тарафыннан кабул ителә:

1) жирле референдумда катнашырга хокуклы гражданныр;

2) сайлау берләшмәсе, уставлары федераль законда билгеләнгән тәртиптә һәм срокларда теркәлгән сайлауларда һәм (яки) референдумнарда катнашуны күздә тоты торган бүтән ижтимагый берләшмә;

3) шәһәр Советы һәм шәһәр Башкарма комитеты житәкчесе.

5. Гражданныр, төрле берләшмәләр, башка ижтимагый берләшмәләр сайлау инициативасы буенча жирле референдумны билгеләү шарты булып, әлегә инициативаны саклап калу өчен имзалар жыю тора, алар саны Федераль закон нигезендә шәһәр территориясендә теркәлгән референдумда катнашучылар санының 5 процентын тәшкил итәргә тиеш, әмма 25 имзадан ким булмаска тиеш.

6. Шәһәр Советы һәм шәһәр Башкарма комитеты житәкчесе белән берлектә референдум үткәрү инициативасы шәһәр Советы карары һәм шәһәр Башкарма комитеты житәкчесе карары белән рәсмиләштерелә. Күрсәтелгән инициативаның хәрәкәт тәртибе норматив хокукый актлар белән билгеләнә.

7. Шәһәр Советы жирле референдумны шәһәр Советына кергәннән соң 30 көн эчендә жирле референдум уздыру инициативасын тәкъдим итү турында документлар билгели.

8. Тавыш бирү нәтижәләре һәм жирле референдумда кабул ителгән карар рәсми басылып чыгарга (халыкка житкерелергә) тиеш.

9. Жирле референдумда кабул ителгән карар шәһәр территориясендә мәжбүри үтәлергә тиеш һәм дәүләт хакимияте органнарының, аларның вазыйфай затларының яисә жирле үзидарә органнарының раславына мохтаж түгел.

10. Шәһәрнең жирле үзидарә органнары жирле референдумда кабул ителгән карарны алар арасында әлеге устав белән билгеләнгән вәкаләтләрне чикләү нигезендә үтәүне тәэмин итә.

11. Жирле референдум үткәрү турындагы карар, шулай ук жирле референдумда кабул ителгән карар федераль законнар нигезендә гражданнар, жирле үзидарә органнары, прокурор тарафыннан суд тәртибендә шикаять бирелергә мөмкин.

12. Гражданнарның жирле референдумда катнашу хокукларына гарантияләр, шулай ук жирле референдумны эзерләү һәм үткәрү тәртибе Федераль закон һәм «Жирле референдум турында» Татарстан Республикасы законы белән билгеләнә.

15 нче маддә. Муниципаль сайлаулар

1. Шәһәрдә муниципаль сайлаулар яшерен тавыш биргәндә гомуми тигез һәм турыдан-туры сайлау хокукы нигезендә шәһәр Советы депутатларын сайлау максатыннан үткәрелә.

2. Шәһәр Советы депутатларын сайлау мәжбүри, вакытлы һәм әлеге устав тарафыннан билгеләнгән вакытларда үткәрелә.

3. 18 яшькә житкән һәм сайлау хокукына ия булган Россия Федерациясе гражданы шәһәр Советы депутаты итеп сайлана ала.

4. Суд карары буенча яраксыз дип танылган яисә иректән мәхрүм итү урыннарында булган Россия Федерациясе гражданнары, шулай ук «Россия Федерациясе гражданнарының сайлау хокукларының һәм референдумда катнашу хокукының төп гарантияләре турында» 2002 елның 12 декабрәндәге 67-ФЗ номерлы Федераль законның 4 статьясындагы 3.2 пунктында күрсәтелгән гражданнар сайлау һәм шәһәр Советына депутатлар булырга хокуклы түгел.

5. Чит ил гражданлыгы яшәүгә хокукы булган яисә Россия Федерациясе гражданының чит дәүләт территориясендә даими яшәү хокукын раслаучы башка документ булган Россия Федерациясе гражданнары, әгәр бу Халыкара Россия Федерациясенә туган шартнамәсе белән каралса, шәһәр Советы депутатлары итеп сайланьрга мөмкин.

Татарстан Республикасы Түбән Кама муниципаль районы муниципаль берәмлеге территориясендә даими яшәүче чит ил гражданнары, Россия Федерациясенә халыкара шартнамәләре нигезендә һәм законнарда билгеләнгән тәртиптә, Россия Федерациясе гражданнары белән бер үк шартларда депутатлар сайларга һәм шәһәр Советына сайланган депутатлар булырга хокуклы.

6. Шәһәрдә муниципаль сайлаулар шәһәр Советы тарафыннан 90 көннән дә иртәрәк һәм тавыш бирү көненә кадәр 80 көннән дә соңга калмыйча билгеләнә.

Шәһәр Советы әлеге устав белән билгеләнгән срокка муниципаль сайлаулар билгеләмәгән очракта, шулай ук шәһәр Советы булмаган очракта, сайлаулар тавыш бирү көненә 70 көннән дә соңга калмыйча шәһәрнең сайлау комиссиясе тарафыннан билгеләнә.

Иртәрәк сайлау билгеләгәндә, бу мөкаләдә күрсәтелгән вакыт кыскартылырга мөмкин, ләкин ким дигәндә өчтән бергә генә.

Сайлауларны билгеләү турындагы карар Татарстан Республикасы Сайлау Кодексында билгеләнгән тәртиптә һәм срокларда мәжбүри бастырып чыгарылырга тиеш.

7. Шәһәр Советы депутатларын сайлауларны эзерләү һәм үткәрү федераль закон, Татарстан Республикасы Сайлау кодексы һәм әлеге Устав нигезендә төзелә торган сайлау комиссияләре тарафыннан гамәлгә ашырыла.

8. Шәһәр Советы депутатларын сайлау федераль закон һәм Татарстан Республикасы Сайлау кодексы белән билгеләнгән тәртиптә үткәрелә.

Бер мандатлы сайлау округы буенча сайлаулар нәтижәләрен билгеләгәндә, шәһәр Советы депутатларын сайлауда тавыш бирүдә катнашкан сайлаучыларның күпчелек тавышын жыйган теркәлгән кандидат сайланган дип таныла. Әгәр тавыш бирү бер кандидатура буенча үткәрелгән булса, тавыш бирүдә катнашкан сайлаучыларның ким дигәндә 50 процент тавышын алган кандидат сайланган дип санала.

9. Шәһәр Советы депутатларын сайлау нәтижәләре рәсми басылып чыгарга (халыкка житкерелергә) тиеш.

16 нчы маддә. Шәһәр Советы депутаты чакыртып алу буенча тавыш бирү

1. Шәһәр Советы депутаты, шул исәптән шәһәр Мэры, закон һәм әлеге устав белән билгеләнгән нигезләр һәм тәртиптә сайлаучылар тарафыннан кире алынырга мөмкин.

2. Депутатны чакыртып алу нигезләре депутатның суд тәртибендә расланган, сайлаучыларның аңа ышанычын шик астына куя торган һәм шәһәр Мэрының депутат вазыйфаларын яисә бурычларын үтәмәүдә, депутат статусы, шәһәр Мэры статусы белән туры килми торган гамәлләр кылуда һәм Россия Федерациясе Конституциясен, Татарстан Республикасы Конституциясен, законнарны һәм башка норматив хокукый актларны бозуларда чагылган конкрет хокукка каршы карарлары яисә гамәлләре (гамәл кылмаулары) Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы, әлеге устав һәм башка муниципаль хокукый актлар нигез булып тора.

3. Шәһәр Советы депутатын чакыртып алу буенча тавыш бирү халык инициативасы белән үткәрелә.

4. Шәһәр Советы депутатын чакыртып алу һәм гражданның имзаларын жыю буенча тавыш бирү үткәрү инициативасын тәкъдим итү өчен, муниципаль сайлауларда катнашу хокукына ия 10 кешедән дә ким булмаган инициатив төркем оештырыла.

5. Инициатив төркем шәһәр сайлау комиссиясенә инициатив төркемне теркәү үтенече белән мөрәжәгать итә. Инициатив төркем үтенечнамәсендә депутатның аны кире алу өчен нигез булып торган конкрет хокукка каршы карарына яисә гамәленә (гамәл кылмавына) күрсәтмә булырга тиеш, аны кире алу өчен нигез булып, аның фамилиясе, исеме, атасының исеме, туган көне һәм урыны, туган көне, сериясе, номеры һәм гражданин паспортын алыштыра торган документ бирү датасы, аны биргән органның исеме яки кодын күрсәтеп, шулай ук инициативалы һәр эгъзаның яшәү урыны адресы күрсәтелергә тиеш төркемнәр һәм аның исемнән шәһәр территориясендә эш итәргә вәкаләтле затлар. Инициатив төркемнең үтенечен күрсәтелгән төркемнең барлык эгъзалары имзалаган булырга тиеш. Юлламага депутатның күрсәтелгән хокукка каршы Карары яки гамәл кылмавы расланган суд карары кертелергә тиеш.

6. Инициатив төркемне теркәү, шәһәр Советы депутатын чакыртып алу буенча тавыш бирү үткәру инициативасын хуплап имзалар жыю, жыелган имзаларны тикшерү жирле референдум үткәру өчен законда билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

7. Шәһәр Советы депутатын чакыртып алу буенча тавыш бирү шәһәр Советы тарафыннан билгеләнә һәм, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 декабрәндәгә 131-ФЗ номерлы Федераль законда каралган үзенчәлекләренә исәпкә алып, жирле референдум үткәру өчен законда билгеләнгән тәртиптә үткәрелә.

8. Шәһәр сайлау комиссиясе инициатив төркеменә үтенечнамәсен караганда, шәһәр Советы депутатын чакыртып алу буенча тавыш бирүне билгеләгәндә, шәһәр Советының тиешле депутаты аны чакыртып алу өчен нигез буларак күрсәтелә торган хәлләр турында аңлатмалар бирергә, кирәкле документларны тапшырырга хокуклы. Күрсәтелгән депутат сайлау комиссиясе, Шәһәр советы утырышларын үткәру көненә кадәр өч көннән дә соңга калмыйча, аларны уздыру вакыты һәм урыны турында язма рәвештә хәбәр ителергә тиеш.

9. Депутат тавыш бирүне уздырганда шәһәр Советы депутаты сайлаучыларга аны чакыртып алу өчен нигез буларак тәкъдим ителә торган шартлар буенча аңлатмалар бирү максатларында инициатив төркем белән тигез нигездә агитация алып бару хокукына ия.

10. Шәһәр Советы депутаты, шул исәптән шәһәр Мэры, тиешле сайлау округында теркәлгән сайлаучыларның яртысыннан кимрәгә чакыртып тавыш бирсә, кире алынган дип санала.

11. Депутат мандатларының яисә шәһәр Советына депутат мандатларының бер өлеше кандидатлар исемлегә составында сайланган депутатлар белән алмаштырылган очракта, сайлау берләшмәләре тарафыннан депутатның фикере кулланылмый.

12. Шәһәр Советы депутаты чакыртып алу буенча тавыш бирү нәтижәләре рәсми басылып чыгарга (халыкка житкерелергә) тиеш.

13. Чакыртып алу буенча рәсми тавыш бирүгә йомгак ясаганнан соң, 5 көн эчендә шәһәр сайлау комиссиясе инициатив төркем, шәһәр Советы һәм шәһәр Советының тиешле депутатына аны чакырту буенча тавыш бирү йомгаклары турында язмача хәбәр итә.

17 нче маддә. Чикләренә үзгәртү, шәһәрне үзгәртү мәсьәләләре буенча тавыш бирү

1. «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 06.10.2003 ел, №131-ФЗ Федераль законда каралган очрактарда, шәһәр чикләрен үзгәрткәндә, шәһәрне үзгәртүдә халыкның ризалыгын алу максатларында шәһәр чикләрен үзгәртү, шәһәрне үзгәртү мәсьәләләре буенча тавыш бирү уздырыла.

2. Шәһәр чикләрен үзгәртү, шәһәрне үзгәртеп кору мәсьәләләре буенча тавыш бирү «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 июлендәгә 131-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән очрактарда шәһәрнең бөтен территориясендә яисә аның территориясенә бер өлешендә үткәрелә.

3. Шәһәр чикләрен үзгәртү, шәһәрне үзгәртү мәсьәләләре буенча тавыш бирү шәһәр Советы тарафыннан башлана һәм «Жирле референдум турында» 24.03.2004 ел, №23-ТРЗ Федераль законында һәм «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 06.10.2003 ел, №131-ФЗ Федераль законда каралган үзенчәлекләренә исәпкә алып, билгеләнгән тәртиптә үткәрелә.

4. Шәһәр чикләрен үзгәртү, шәһәрне үзгәртү сораулары буенча тавыш бирү шәһәрдә яшәүчеләрнең яртысыннан артыгы яки шәһәрнең сайлау хокукына ия өлешләре катнашкан булса, сайлау үткәрелгән дип санала. Халыкның шәһәр чикләрен үзгәртүгә ризалыгы, әгәр күрсәтелгән үзгәреш өчен тавыш бирүчеләрнең яртысыннан артыгы тавыш бирсә, шәһәрне үзгәртүгә каршы түгел дип санала.

5. Чикләрне үзгәртү, шәһәрне үзгәртү һәм кабул ителгән карарлар мәсьәләләре буенча тавыш биру нәтижәләре рәсми басылып чыгарга (халыкка житкерелергә) тиеш.

18 нче маддә. Гражданнарның хокукларын яклау инициативасы

1. Шәһәр халкы әлеге Устав һәм шәһәр Советының норматив хокукый акты белән билгеләнгән тәртиптә хокукый инициатива белән чыгыш ясарга хокуклы.

2. Актив сайлау хокукына ия гражданнар төркеме хокук инициативасы белән чыгыш ясыя ала. Гражданнарның инициативалы төркеме саны сайлау хокукына ия муниципаль берәмлектә яшәүчеләр саныннан 3 проценттан артмаска тиеш.

3. Хокукый инициативаны гамәлгә ашыру максатларында шәһәр халкы түбәндәге хокукларга ия:

- хокукый инициатива буенча фикер алышу һәм тәкъдим итү буенча гражданнар жыелышларын һәм башка коллектив чараларны оештыру һәм уздыру;

- хокукый инициатива күрсәтүне хуплап имзалар жыю буенча инициатив төркемнәр булдыру;

- шәһәрдә яшәүчеләрнең имзаларын жыю һәм хокук инициативасын күрсәтүгә ярдәм йөзеннән агитация алып бару.

4. Шәһәрнең жирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары хокук инициативасын гамәлгә ашыруда шәһәр халкына ярдәм күрсәтергә тиеш.

5. Гражданнарның хокукый инициативасын гамәлгә ашыру тәртибендә кертелгән муниципаль хокукый акт проекты шәһәр Советы тарафыннан аның ачык сессиясендә, шәһәр Мэры яки шәһәр Башкарма комитеты житәкчесе тарафыннан әлеге устав белән билгеләнгән компетенция нигезендә мәжбүри каралырга тиеш.

6. Гражданнарның хокукый инициативасын гамәлгә ашыру тәртибендә кертелгән муниципаль хокукый акт проекты караганда, гражданнарның инициативалы төркеме вәкилләренә үз позицияләрен белдерү мөмкинлеге тәэмин ителергә тиеш.

7. Гражданнарның хокукый ижат итү инициативасын гамәлгә ашыру тәртибендә кертелгән муниципаль хокукый акт проекты карау процедурасы шәһәр Советы регламенты, шәһәр Мэры, шәһәр Башкарма комитетының хокукый акты белән билгеләнә.

8. Гражданнарның хокукый инициативасын гамәлгә ашыру тәртибендә кертелгән муниципаль хокукый акт проекты карау нәтижәләре буенча кабул ителгән мотивацияле карар рәсми рәвештә язмага булырга тиеш.

19 нчы маддә. Территориаль ижтимагыя үзидарә.

1. Шәһәрдә территориаль ижтимагыя үзидарә халык тарафыннан гражданнарның жыелышларын һәм конференцияләрен үткәрү, шулай ук территориаль ижтимагыя үзидарә органнарын булдыру аша башкарыла.

2. Территориаль ижтимагыя үзидарә гражданнарның түбәндәге яшәу территорияләре чикләрендә гамәлгә ашырыла: күпфатирлы торақ йорт подъезды; күпфатирлы торақ йорт; торақ йортлар төркеме; торақ микрорайон; гражданнарның башка яшәу территорияләре.

3. Территориаль ижтимагыя үзидарә гамәлгә ашырыла торган территория чикләре бу территориядә яшәүче халык тәкъдиме буенча шәһәр Советы тарафыннан билгеләнә.

4. Территориаль ижтимагыя үзидарә гамәлгә ашырыла торган территория башка шундый территория составына керә алмый.

5. Территориаль ижтимагыя үзидарә, аның Уставы нигезендә, юридик зат була ала һәм коммерцияле булмаган оешманың оештыру-хокукый формасында дәүләт теркәвенә алынырга тиеш.

6. Территориаль ижтимагыя үзидарә уставында билгеләнә:

- 1) гамәлгә ашырыла торган территория;
- 2) территориаль ижтимагый үзидарә эшчәнлегенә максатлары, бурычлары, формалары һәм төп юнәлешләре;
- 3) вәкаләтләрне формалаштыру, туктату, хокук һәм бурычлар тәртибе, территориаль ижтимагый үзидарә органнарының вәкаләтләр срогы;
- 4) карарлар кабул итү тәртибе;
- 5) мөлкәтне сатып алу тәртибе, шулай ук күрсәтелгән мөлкәттән һәм финанс чараларыннан файдалану һәм файдалану тәртибе;
- 6) территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыруны туктату тәртибе.

7. Территориаль ижтимагый үзидарә эшчәнлегә мәсьәләләре буенча гражданнар жылышылары, конференцияләре аның Уставы нигезендә чакырыла.

8. Территориаль ижтимагый үзидарәне оештыру һәм гамәлгә ашыру мәсьәләләре буенча гражданнар жылышы, әгәр анда уналты яшькә җиткән тиешле территориядә яшәүчеләрнең кимендә өчтән бере катнашса, тавыш бирү үткәрелде дип санала.

Территориаль ижтимагый үзидарәне оештыру һәм гамәлгә ашыру мәсьәләләре буенча гражданнар конференциясе, әгәр анда уналты яшькә җиткән тиешле территориядә яшәүчеләрнең кимендә өчтән икесен тәшкил итүче гражданнар жылышында сайланган делегатларның кимендә өчтән икесе катнашса, тавыш бирү үткәрелде дип санала.

9. Территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыручы гражданнарның жылыш вәкаләтләрненә, конференцияләрненә аерым керә:

- 1) территориаль ижтимагый үзидарә органнары структурасын билгеләү;
- 2) территориаль ижтимагый үзидарә уставын кабул итү, аңа үзгәрешләр һәм өстәмәләр керту;
- 3) территориаль ижтимагый үзидарә органнарын сайлау;
- 4) территориаль ижтимагый үзидарә эшчәнлегенә төп юнәлешләрен билгеләү;
- 5) территориаль ижтимагый үзидарәненә керем һәм чыгымнар сметасын һәм аның үтәлеше турында хисапны раслау;
- 6) территориаль ижтимагый үзидарә органнары эшчәнлегә турында хисапларны карау һәм раслау.

10. Территориаль ижтимагый үзидарә органнары:

- 1) тиешле территориядә яшәүче халык мәнфәгатьләрен күздә тоту;
- 2) гражданнарның жылышыларында һәм конференцияләрендә кабул ителгән карарларның үтәлешен тәмин итә;

3) территорияләргә төзекләндерү буенча хужалык эшчәнлеген, тиешле территориядә яшәүче гражданнарның социаль-көнкүреш ихтияжларын канәгатьләндерүгә юнәлдерелгән башка хужалык эшчәнлеген, күрсәтелгән гражданнар акчалары исәбеннән дә, шәһәр Башкарма комитеты белән шәһәр бюджеты акчаларын кулланып килешү нигезендә дә гамәлгә ашыра ала;

4) шәһәр Советына, шәһәр Мэрына һәм шәһәр Башкарма комитетына әлегә җирле үзидарә органнары һәм вазыйфай затлары тарафыннан мәҗбүри каралырга тиешле муниципаль хокукый актлар проектларын кертергә хокуклы, алар күрсәтелгән актларны кабул итүне үз эченә ала.

11. Территориаль ижтимагый үзидарәне оештыру һәм гамәлгә ашыру тәртибе, жирле бюджеттан кирәкле акчаларны бүлеп бирү шартлары һәм тәртибе шәһәр Советының әлеге Уставы һәм норматив хокукый акты белән билгеләнә.

20 нче маддә. Территориаль ижтимагый үзидарә оештыру тәртибе

1. Территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә кую максатларында шәһәрнең жирле үзидарә органнары инициативасы белән территориаль ижтимагый үзидарә Уставы проектын эшләүче һәм территориядә яшәүче гражданнар жыелышын оештыручы гражданнарның инициатив төркеме төзелә, аның чикләрендә әлеге территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру күздә тотыла.

2. Гражданнар жыелышы шәһәрнең тиешле территориясендә территориаль ижтимагый үзидарә булдыру турында Карар кабул итә, аның уставын кабул итә, шулай ук территориаль ижтимагый үзидарә уставын теркәүгә бәйлә мәсьәләләр буенча шәһәр Советында гражданнар жыелышын тәкъдим итү вәкаләте бирелгән вәкилле (вәкилләрен) билгели.

3. Территориаль ижтимагый үзидарә шәһәр Советы территориаль ижтимагый үзидарә уставы теркәлгәннән бирле гамәлгә куелган дип санала.

21 нче маддә. Территориаль ижтимагый үзидарә уставын теркәү тәртибе

1. Территориаль ижтимагый үзидарә уставын теркәү өчен гражданнар жыелышының вәкаләтле вәкиле (вәкаләтле вәкилләре) тарафыннан шәһәр Мэрына тапшырыла:

- гражданнар жыелышының барлык вәкаләтле вәкилләре тарафыннан имзаланган территориаль ижтимагый үзидарә уставын теркәү турында гариза;

- һәр вәкаләтле вәкиллең фамилиясе, исеме, атасының исеме, туган көне, паспортының яки паспортны алыштыра торган башка документның сериясе, номеры, бирелү вакыты, яшәү урыны адресы күрсәтелгән территориаль ижтимагый үзидарә төзү турында карар кабул ителгән гражданнар жыелышы беркетмәсе;

- территориаль ижтимагый үзидарә уставының ике нөсхәсе.

2. Әлеге статьяның 1 пункттында билгеләнгән документлардан тыш, башка документларны тапшыру турындагы таләп рөхсәт ителми.

Вәкаләтле вәкилгә исемлекне һәм аларны алу датасын күрсәтеп документлар алуда расписка бирелә.

3. Шәһәр мэры ике атналык срокта территориаль ижтимагый үзидарә уставын теркәү турында документлар кергәннән соң, уставны теркәү яки аны теркәүдән баш тарту турында шәһәр Советы карары проектын алдан карап тикшерүне һәм әзерләүне оештыра.

4. Гражданнар жыелышының вәкаләтле вәкилләре территориаль ижтимагый үзидарә уставын алдан карап тикшергәндә һәм киңәш бирү хокукы булган шәһәр Советы сессиясендә катнашырга хокуклы.

5. Шәһәр Советы территориаль ижтимагый үзидарә уставын теркәү турында яисә әлеге маддәнең 1 пункттында күрсәтелгән документларны шәһәр Мэры алганнан соң 30 көн эчендә теркәлүдән баш тарту турында Карар кабул итә. Устав теркәлүдән баш тарту мотивацияләнергә тиеш.

6. Территориаль ижтимагый үзидарә уставын теркәүдән түбәндәге баш тарту нигезләре булырга мөмкин:

1) территориаль ижтимагый үзидарә уставы нормаларына, Россия Федерациясе Конституциясенә, федераль законнарга, Татарстан Республикасы Конституциясенә һәм Татарстан Республикасы законнарына, шәһәр Уставына, башка муниципаль хокукый актларга каршы килү;

2) әлеге Уставның 18 статьясындагы 4 пункты таләпләрен үтәмәү.

7. Территориаль ижтимагый үзидарэ уставын теркәүдән баш тарту территориаль ижтимагый үзидарэне булдыруның максатка ярашлы булмавы сәбәпле рәхсәт ителми.

8. Шәһәр Советы тарафыннан кабул ителгән территориаль ижтимагый үзидарэ уставын теркәү мәсьәләсе буенча мотивацияле карар өч көн эчедә рәсми рәвештә язмача булырга тиеш.

9. Шәһәр Советы территориаль ижтимагый үзидарэ уставын теркәү турында Карар кабул иткән очракта, уставның бер нөсхәсе, аны теркәү турындагы тамгасы белән, гражданнар жыелышының вәкаләтле вәкиленә тапшырыла, икенче нөсхә шәһәр Советында саклана.

10. Территориаль ижтимагый үзидарэ уставына кертелә торган үзгәрешләр һәм өстәмәләр шәһәр Советы тарафыннан әлеге статьяда билгеләнгән тәртиптә теркәлгәнә тиеш. Күрсәтелгән үзгәрешләр һәм өстәмәләр аларны теркәгән көннән үз көченә керә.

22 нче маддә. Халык алдында тыңлаулар

1. Жирле әһәмияттәге мәсьәләләр буенча муниципаль хокукый актлар проектлары турында фикер алышу өчен шәһәр Советы, шәһәр Мэры тарафыннан халык алдында тыңлаулар үткәрелергә мөмкин.

2. Халык алдында тыңлаулар халык, шәһәр Советы яки шәһәр Мэры инициативасы белән үткәрелә. Халык яки шәһәр Советы инициативасы белән үткәрелә торган ачык тыңлаулар шәһәр Советы тарафыннан, ә шәһәр Мэры инициативасы белән шәһәр Мэры тарафыннан билгеләнә.

3. Халык алдында тыңлауларга түбәндәге пунктлар керә:

1) Татарстан Республикасы Түбән Кама муниципаль районы Түбән Кама шәһәре муниципаль берәмлеге Уставы проекты, шулай ук әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында муниципаль хокукый акт проекты, Уставта беркетелгән жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне һәм аларны хәл итү вәкаләтләрен Россия Федерациясе Конституциясенә, федераль законнардагы туры китерү максатларында гына кертелгән очраклардан тыш;

2) Түбән Кама шәһәренең бюджет проекты һәм аның үтәлеше турында хисап;

3) Түбән Кама шәһәренең Генераль планы проекты, генераль планга үзгәрешләр кертү турында муниципаль хокукый актлар проектлары;

4) Жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре проектлары, жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү турында хокукый акт проектлары;

5) территорияләрне планлаштыру проектлары һәм территорияләрне межанлау проектлары;

6) территорияләрне төзекләндерү кагыйдәләре проектлары;

7) жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын шартлы рәвештә файдалануга рәхсәт бирү сораулары;

8) рәхсәт ителгән төзелеш, капитал төзелеш объектларын үзгәртеп коруның иң чик параметрларыннан баш тарту мәсьәләләре;

9) Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексында билгеләнгән тәртиптә расланган жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләрен кире какканда жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан файдалануның рәхсәт ителгән бер төрен үзгәртү мәсьәләләре;

10) Түбән Кама шәһәрен үзгәртеп кору мәсьәләләре, «Россия Федерациясендә жирле үзидарэне оештыруның гомуми принциплары турында» 06.10.2003 ел, №131-ФЗ Федераль законның 13 статьясы нигезендә шәһәрне үзгәртеп кору өчен тавыш-совет юлы яисә гражданнар жыеннарында белдерелгән шәһәр халкының ризалыгын алу таләп ителгән очраклардан тыш.

4. Гавами тыңлаулар үткөрү турындагы карар, эгэр законнарда башкача каралмаган булса, тиешле орган яки шәһәрнең вазыйфай заты тарафыннан каралган көнгә кадәр 20 көннән дә соңга калмыйча кабул ителергә тиеш.

5. Гавами тыңлауларны үткөрү турында карар, аларны алып бару вакытын һәм урынын күрсәтеп, шәхси тыңлауларга чыгарыла торган тиешле муниципаль хокукый акт проекты, эгэр гамәлдәге закон-таныклык белән башкасы каралмаган булса, халык алдында тыңлаулар үткөрү көненә 7 көннән дә соңга калмыйча бастырып чыгарылырга (халыкка житкерелергә) тиеш.

6. Халык алдында тыңлаулар үткөрү турындагы карар бастырып чыгарылган көннән алып аларны уздыру көненә кадәр шәһәрдә яшәүчеләр шәһәр Мэрына халык алдында тыңлауларга чыгарыла торган мәсьәлә, шул исәптән муниципаль хокукый актның гавами тыңлауларына чыгарыла торган төзәтмәләр һәм башка тәкъдимнәр буенча язма тәкъдимнәр жибәрергә хокуклы. Шәһәр мэры керүче тәкъдимнәрне һәм искәртмәләрне гомумиләштерүне оештыра. Күрсәтелгән тәкъдимнәр һәм кисәтүләр гавами тыңлауларда катнашучылар игътибарына житкерелә.

7. Гавами тыңлаулар, эгэр гамәлдәге законда башкасы каралмаган булса, муниципаль хокукый актны караган көнгә 7 көннән дә соңга калмыйча үткөрелә. Гавами тыңлаулар белгечләр, экспертлар, кызыксынган затлар чакыруы белән үткөрелә.

8. Гавами тыңлаулар йомгаклары буенча жирле үзидарә органнары тарафыннан мәжбүри каралырга тиешле һәм шәһәрнең вазыйфай затлары тарафыннан тәкъдимнәр кабул ителә, алар муниципаль хокукый акт проекты халык алдында тыңлауга чыгарыла торган компетенциясенә кертелә.

9. Гавами тыңлаулар нәтижәләре, кабул ителгән карарларны нигезләүне дә кертәп, гавами тыңлаулар үткөрү вакыты 5 көннән дә соңга калмыйча, гамәлдәге закон белән башкасы каралмаган булса, бастырып чыгарылырга (халыкка игълан ителергә) тиеш.

10. Гавами тыңлауларны оештыру һәм үткөрү тәртибе шәһәр Советы раслаган жәмәгать тыңлаулары турындагы Нигезләмә белән билгеләнә.

23 нче маддә. Гражданнар жыелышы

1. Жирле әһәмияттәге мәсьәләләр турында фикер алышу өчен, жирле үзидарә органнарының һәм шәһәрнең жирле үзидарә органнарының вазыйфай затларының эшчәнлеге турында халыкка мәгълүмат бирү, шәһәрнең территориясе өлешендә территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру өчен гражданнар жыелышлары үткөрелергә мөмкин. Гражданнар жыелышлары микрорайоннар, торақ массивлар, кварталлар, урамнар, торақ йортлар буенча чакырыла.

2. Гражданнар жыелышы халык, шәһәр Советы, шәһәр Мэры инициативасы белән, шулай ук территориаль ижтимагый үзидарә органнарының уставында каралган очрақларда үткөрелә.

3. Шәһәр Советы яки шәһәр Мэры инициативасы белән үткөрелә торган гражданнар жыелышы шәһәр Советы яки шәһәр Мэры тарафыннан билгеләнә.

4. Халык инициативасы буенча үткөрелә торган гражданнар жыелышы территориаль ижтимагый үзидарә органнарының, тиешле территориядә яшәүче һәм әлеге территорияләрдә урнашкан предприятие, учреждение, оешма житәкчеләреннән кимендә 10 процентлы гражданнар төркеменә язма тәкъдиме буенча шәһәр Советы тарафыннан билгеләнә.

Гражданнар жыелышын уздыру турындагы тәкъдимдә аның каравына чыгарыла торган мәсьәләләр, тәкъдим ителгән вакыт һәм жыелыш үткөрү урыннары исемлеге булырга тиеш. Тәкъдимгә вәкаләтле затлар кул куйган булырга тиеш, ә жыелышны уздыру инициативасы

белән әлеге гражданныр төркеме фамилия, исеме, әтисенең исеме, туган көне, яшәу урыны адресы күрсәтелеп мөрәжәгать итсә.

Шәһәр Советы үзенең яқындагы сессиясендә гражданныр жыелышын үткәрү турындагы тәкъдимне карый.

Шәһәр Советы гражданныр жыелышын үткәрүдән аның максатка ярашлы булмавы сәбәпләре буенча баш тартырга хокуклы түгел.

5. Территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру максатларында гражданныр жыелышын билгеләү һәм үткәрү тәртибе территориаль ижтимагый үзидарә Уставы белән билгеләнә.

6. Гражданныр жыелышын үткәрү вақыты һәм урыны, тиешле территориядә яшәүчеләр жыелыш үткәрелгәнче жиде көннән дә соңга калмыйча моның өчен массакуләм мәгълүмат чараларыннан, почта хәбәрләреннән, һәр фатир (ишегалды) йөрөп чыгулардан, белдерүләрдән һәм башка мөмкин булган чаралардан файдаланып хәбәр ителә.

Гражданныр жыелышын әзерләүне һәм уздыруны шәһәрнең башкарма комитеты тәмин итә.

7. Жыелыш әшендә 18 яшкә житкән, шушы территориядә яшәүче, сайлау хокукына ия булган гражданныр катнашырга хокуклы. Жыелышта катнашырга хокуклы гражданнырның гомуми саны Россия Федерациясе гражданнырының тору урыны һәм яшәу урыны буенча муниципаль сайлаулар үткәргәндә кулланыла торган Россия Федерациясе чикләрендә регистрацион исәпкә алу мәгълүматлары нигезендә билгеләнә.

Жыелышта катнашырга хокуклы гражданныр санының кимендә өчтән бере катнашса, гражданныр жыелышы хокуклы санала.

Жыелыш карарлары жыелышта катнашкан гражданнырның күпчелек тавышы белән кабул ителә.

8. Гражданныр жыелышы жирле үзидарә органнарына һәм шәһәрнең жирле үзидарә вазыйфай затларына мөрәжәгатьләр кабул итә ала, шулай ук гражданныр жыелышын жирле үзидарә органнары һәм шәһәрнең жирле үзидарә вазыйфай затлары белән мөнәсәбәтләрдә тәкъдим итәргә вәкаләтле затларны сайлый ала.

9. Территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыруга бәйле мәсьәләләр буенча үткәрелә торган гражданныр жыелышы территориаль ижтимагый үзидарә уставы белән үз компетенциясенә кертелгән мәсьәләләр буенча карар кабул итә.

10. Гражданныр жыелышы тарафыннан кабул ителгән мөрәжәгатьләр жирле үзидарә органнары һәм шәһәрнең жирле үзидарә вазыйфай затлары тарафыннан мәжбүри каралырга тиеш.

11. Гражданныр жыелышын билгеләү һәм үткәрү тәртибе, шулай ук гражданныр жыелышының вәкаләтләре федераль закон, әлеге Устав һәм шәһәр Советының норматив хокукый акты белән билгеләнә.

12. Гражданныр конференциясе (делегатлар жыелышы) нәтижеләре рәсми басылып чыгарга (халыкка житкереләргә) тиеш.

24 нче маддә. Гражданныр конференциясе (делегатлар жыелышы)

1. Гражданныр конференциясе (делегатлар жыелышы) жирле әһәмияттәге мәсьәләләр буенча фикер алышу һәм жирлектәге барлык халык вәкилләренең фикерен ачыклау зарурилыгы очрагында үткәрелә. Жирлекнең тиешле территориаль өлешләрендә яшәүчеләр арасыннан гражданныр конференциясе (делегатлар жыелышы) гражданныр жыелышын чакыру авырайган, шул исәптән тиешле территориядә яшәүче һәм гражданныр жыелышында катнашырга хокукы булган кешеләр саны 300 кешедән артып киткән очрақларда үткәрелә.

2. Гражданнар конференциясе (делегатлар жыелышы) гражданнар жыелышының вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

3. Гражданнар конференциясе (делегатлар жыелышы) халык, шәһәр Советы, шәһәр Мэры инициативасы белән үткәрелә. Шәһәр Советы яки шәһәр Мэры инициативасы буенча гражданнар конференциясе (делегатлар жыелышы) шәһәр Советы яки шәһәр Мэры тарафыннан билгеләнә. Халык инициативасы буенча үткәрелә торган гражданнар конференциясе (делегатлар жыелышы) шәһәр Советы тарафыннан билгеләнә.

4. Гражданнар конференциясе (делегатлар жыелышы) сайланган делегатларның яртысыннан артыгы катнашында хокуклы санала. Гражданнар конференциясе (делегатлар жыелышы) карарлары конференциядә катнашучы делегатларның күпчелек тавышы белән кабул ителә.

5. Гражданнар (делегатлар жыелышы) конференциясен билгеләү һәм үткәрү тәртибе әлеге Устав һәм шәһәр Советының норматив хокукый акты белән билгеләнә.

6. Территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыруга бәйле мәсьәләләр буенча гражданнар конференциясе (делегатлар жыелышы) территориаль ижтимагый үзидарә уставында каралган тәртиптә һәм очракларда билгеләнә һәм үткәрелә.

7. Гражданнар конференциясе (делегатлар жыелышы) нәтижеләре рәсми басылып чыгарга (халыкка житкерелергә) тиеш.

25 нче маддә. Гражданнарны сораштыру

1. Гражданнар арасында сораштыру жирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары, шулай ук дәүләт хакимияте органнары карар кабул иткәндә халыкның фикерен һәм аны исәпкә алуны ачыклау өчен шәһәрнең бөтен территориясендә яки өлешендә үткәрелә.

Сораштыру нәтижеләре тәкъдим итү характерына ия.

2. Сораштыруда сайлау хокукына ия булган шәһәрдә яшәүчеләр катнаша ала.

3. Гражданнарны сораштыру инициатива буенча үткәрелә:

1) шәһәр Советы яки шәһәр Мэры – жирле әһәмияттәге мәсьәләләр буенча;

2) Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары - республика һәм төбәкара әһәмияттәге объектлар өчен шәһәр жирләренең максатчан билгеләнешен үзгәртү турында Карар кабул иткәндә гражданнарның фикерен исәпкә алу өчен.

4. Гражданнар арасында сораштыру үткәрү һәм билгеләү тәртибе шәһәр Советының норматив хокукый акты белән билгеләнә.

5. Гражданнарны сораштыру шәһәр Советы тарафыннан кабул ителә. Гражданнар арасында сораштыру билгеләү турында шәһәр Советы карарында билгеләнә:

1) сорашу үткәрү датасы һәм вакыты;

2) сорашу үткәргәндә тәкъдим ителәчәк сорауның (сорауларның) бирелеше;

3) сорашу үткәрү методикасы;

4) сорашу кәгазенң формасы;

5) сорашуда катнашучы шәһәр халкының минималь саны

6. Шәһәрдә яшәүчеләргә гражданнар арасында сораштыру үткәрү турында аны үткәргәнче кимендә 10 көн алдан хәбәр ителергә тиеш.

7. Гражданнар арасында сораштыру үткәрү белән бәйле чараларны финанслау гамәлгә ашырыла:

1) шәһәр бюджеты акчалары хисабына – шәһәрнең жирле үзидарә органнары инициативасы буенча сораштыру үткәргәндә;

2) Татарстан Республикасы бюджеты акчалары исәбеннән-Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары инициативасы буенча сораштыру үткәргәндә.

8. Сораштыру нәтижеләре аны үткәргәннән соң бер ай эчендә бастырылырга (чыгарылырга) тиеш. Сораштыру нәтижеләре белән шәһәрнең теләсә кайсы кешесе танышырга хокуклы. Сораштыру нәтижеләре шәһәрнең жирле үзидарә органнары тарафыннан тиешле карарлар кабул иткәндә мәжбүри исәпкә алынырга тиеш.

26 нчы маддә. Жирле әһәмияттәге иң мөһим мәсьәләләр буенча фикер алышу

1. Муниципаль хокукый актлар проектларын һәм жирле әһәмияттәге башка мөһим мәсьәләләргә халык фикер алышуына чыгару турындагы карар шәһәр Советы тарафыннан үз инициативасы буенча яисә тиешле территориядә яшәүче гражданның таләбе буенча шәһәр Советы тарафыннан шәһәр Советы билгеләгән тәртиптә кабул ителә.

2. Муниципаль хокукый акт проекты тексты һәм халык фикер алышуына чыгарыла торган мәсьәләләр буенча башка материаллар халык фикер алышуына чыгару турында Карар кабул ителгәннән соң биш көннән дә соңга калмыйча массакүләм мәгълүмат чараларында бастырып чыгарыла, шәһәр халкына жиберелә, халык белән таныша алырлык урыннарда урнаштырыла, башка ысуллар белән халыкка игълан ителә.

3. Сорауны халык фикер алышуына чыгару белән бер үк вакытта шәһәр Советы фикер алышу барышында кергән тәкъдимнәргә һәм искәртмәләргә карау буенча эшнә оештыру срогын һәм тәртибен билгели, әлегә максат өчен махсус комиссия төзиләр.

4. Шәһәр Советы үзә чыгара торган муниципаль хокукый актлар проектлары һәм жирле әһәмияттәге башка мөһим мәсьәләләр буенча фикер алышуны тәэмин итә, моның өчен кирәкле шартлар тудыра.

5. Халык фикер алышуына чыгарылган мәсьәләләр буенча тәкъдимнәр һәм искәртмәләр шәһәр Советына жиберелә.

6. Муниципаль хокукый актлар проектлары һәм жирле әһәмияттәге башка мөһим мәсьәләләр буенча тәкъдимнәр һәм искәртмәләр шәһәр Советы тарафыннан карала.

7. Халык фикер алышуы нәтижеләре турында халыкка хәбәр ителә.

27 нче маддә. Жирле үзидарә органнарына гражданның мөрәжәгатьләре

1. Гражданның шәһәрнең жирле үзидарә органнарына индивидуаль һәм коллектив мөрәжәгатьләргә хокуклы.

2. Шәһәрнең һәр жирле үзидарә органында әлегә органнар компетенциясенә кертелгән мәсьәләләр буенча гражданның кабул итү, гражданның барлык мөрәжәгатьләрен вакытында карау һәм хәл итү оештырыла. Гражданның мөрәжәгатьләре «Россия Федерациясе гражданның мөрәжәгатьләрен карау тәртибе турында» 02.05.2006 ел, № 59-ФЗ Федераль законда билгеләнгән тәртиптә һәм вакытларда каралырга тиеш.

3. Гражданның мөрәжәгатьләрен карау тәртибен һәм срокларын бозган өчен Жирле үзидарәнең вазыйфай затлары Россия Федерациясе законнары нигезендә җаваплылыкка тартыла.

28 нче маддә. Шәһәрнең иҗтимагый (консультатив) советы

1. Гражданның һәм жирле үзидарә органнарының әһәмиятле мәсьәләләр буенча карарлар кабул иткәндә һәм гамәлгә ашырганда халыкның ихтыяжларын һәм мәнфәгатьләрен исәпкә алу максатларында үзара хезмәттәшлеген тәэмин итү, жирле үзидарә органнары эшчәнлегенә иҗтимагый контрольне гамәлгә ашыру өчен шәһәрнең иҗтимагый советы төзелә.

2. Шәһәрнең иҗтимагый советы аның эшчәнлегендә шәһәр халкы, иҗтимагый берләшмәләр һәм башка коммерцияле булмаган оешмалар вәкилләре катнашу нигезендә формалаша.

3. Шәһәрнең ижтимагый советын формалаштыру тәртибе, вәкаләтләре, аның утырышларын үткәрү һәм карарлар кабул итү тәртибе, шәһәрнең жирле үзидарә органнарының мәгълүмат бирү, консультацияләү һәм шәһәрнең ижтимагый советы эшчәнлегенә ярдәм итү буенча хокуклары, бурычлары һәм җаваплылыгы, аны таркату процедурасы, шулай ук аны оештыру һәм эшчәнлегенә башка мөһимләргә шәһәр Советы тарафыннан расланган Нигезләмә белән билгеләнә.

4. Башка ижтимагый (консультатив) киңәшләр шәһәрнең жирле үзидарә органнары каршында үз карарлары нигезендә барлыкка килергә мөмкин.

5. Ижтимагый (консультатив) советларда эшләү ижтимагый башлангычларда башкарыла.

29 нчы маддә. Шәһәр халкы тарафыннан жирле үзидарәне гамәлгә ашыруның һәм аны гамәлгә ашыруда катнашуның башка формалары

1. Әлеге устав белән беррәттән, федераль законда каралган жирле үзидарә халкы тарафыннан турыдан-туры гамәлгә ашыру формалары һәм халыкның жирле үзидарәне гамәлгә ашыруда катнашуы нигезендә гражданнар жирле үзидарәне Россия Федерациясе Конституциясенә, федераль законнарга, Татарстан Республикасы законнарына каршы килми торган башка формаларда гамәлгә ашыруда катнашырга хокуклы.

2. Жирле үзидарә халкы тарафыннан турыдан-туры гамәлгә ашыру һәм жирле үзидарәне гамәлгә ашыруда халыкның катнашуы законлылык, иреклелек принципнарына нигезләнә.

Жирле үзидарә органнары һәм шәһәрнең жирле үзидарә вазыйфай затлары халыкка жирле үзидарәне гамәлгә ашыруда һәм халыкның жирле үзидарәне гамәлгә ашыруда катнашуында булышырга тиеш.

III бүлек. ТҮБӘН КАМА ШӘҺӘР СОВЕТЫ

30 нчы маддә. Түбән Кама шәһәр Советы - Түбән Кама шәһәренең вәкиллеке органы

1. Түбән Кама шәһәре вәкиллеке органының рәсми исеме - Түбән Кама шәһәр Советы (алга таба текст буенча-шәһәр Советы).

2. Шәһәр Советы даими эшли торган сайланма, жирле үзидарәнең коллегияль вәкиллеке органы булып тора.

3. Шәһәр Советының вәкаләтләр вакыты - 5 ел.

4. Шәһәр Советы шәһәр кешеләре тарафыннан хисаплана һәм контрольда тотыла.

5. Шәһәр Советының шәһәр мөһере, рәсеме, гербы төшерелгән исемле бланклары бар.

6. Шәһәр Советы эшчәнлеген тәмин итү чыгымнары шәһәр бюджетында Россия Федерациясе бюджетлары чыгымнарының классификациясе нигезендә аерым юл белән карала.

31 нче маддә. Шәһәр Советы составы

1. Шәһәр Советы муниципаль сайлауларда сайлана торган 26 депутаттан тора.

13 депутат мандаты сайлау берләшмәләре тәкъдим иткән кандидатлар исемлеге арасында бүленә.

Шәһәр Советының 13 депутаты бер мандатлы сайлау округы - бер мандатлы сайлау округы буенча сайлана. Сайлаучылар вәкиллегенә сайлау округына уртача нормасы Түбән Кама шәһәре муниципаль берәмлеге территориясендә яшәүче һәм Түбән Кама шәһәре

муниципаль берәмлеге территориясендә теркәлгән сайлаучыларның гомуми санын федераль закон нигезендә төзелә торган сайлау округлары санына бүлү юлы белән билгеләнә.

2. Шәһәр Советы депутатларын сайлау буенча бердәм сайлау округы Түбән Кама шәһәре муниципаль берәмлегенә бөтен территориясен үз эченә ала.

3. Бер мандатлы сайлау округы буенча сайланган дип тавыш бирүдә катнашкан сайлаучыларның иң күп тавышын алган теркәлгән-Ван кандидаты таныла. Теркәлгән кандидатлар тарафыннан алынган тавышларның тигез санында элек теркәлгән кандидат сайланган дип санала.

4. Бердәм шәһәр сайлау округы буенча шәһәр Советына депутат мандатларын бүлүгә кандидатларның теркәлгән исемлекләре кертелә, аларның һәркайсы бердәм сайлау округы буенча тавыш бирүдә катнашкан сайлаучыларның 5 процентын һәм аннан да күбрәк тавышын алган, мондый исемлекләр кимендә ике булган һәм элгә исемлекләр өчен тавыш бирүдә катнашкан сайлаучыларның 50 проценттан артыграк тавыш бирү шарты белән бердәм сайлау округына. Бу очракта бердәм сайлау округы буенча депутат мандатларын бүлүгә кандидатларның башка исемлекләре кертелми.

Өгәр кандидатларның бер исемлегенә сайлаучыларның 50 проценттан артыгы тавыш бирсә, бердәм сайлау округы буенча тавыш бирүдә катнашкан кандидатлар, ә калган кандидатлар исемлекләре элгә статьяның дүртенче өлешенә беренче абзацында күрсәтелгән сайлаучыларның тавыш саныннан азрак алганнар, депутатлык мандатларны бүлешүдә катнашырга шулай ук кандидатлар исемлеге, ул бердәм сайлау округы буенча тавыш бирүдә катнашкан сайлаучыларның иң күп тавышын алган, элгә статьяның дүртенче өлешенә беренче абзацында күрсәтелгән сайлаучыларның тавыш санын азрак алган кандидатлар исемлеге арасында.

5. Депутат мандатларын бүлүгә кертелгән депутатлар исемлеге элгә мандатларны Татарстан Республикасы кодексының 118 статьясында каралган методика нигезендә ала. Шул ук вакытта күрсәтелгән методиканы кулланганчы кандидатларның һәр исемлегенән бер мандатлы сайлаучы округлары буенча сайланган депутатлар төшереп калдырыла.

6. Депутат мандатлары бу исемлеккә кандидатларны муниципаль берәмлек сайлау комиссиясендә теркәлгәндә билгеләнгән һәм депутат мандатларының уку чираты тәртибе буларак карала торган кандидатлар исемлегенән теркәлгән кандидатлар арасында бүленә.

7. Кандидатларны кандидатлар исемлегенә урнаштыру тәртибе нигезендә депутат мандатын алырга хокукы теркәлгән кандидат депутат мандатын алудан баш тартырга мөмкин. Депутат мандатын алудан баш тарту турында гариза кире алына алмый. Бу очракта депутат мандаты Татарстан Республикасы Сайлау кодексының 118 статьясындагы 6 нчы өлешендә каралган тәртип нигезендә шул ук исемлектән теркәлгән түбәндәге кандидатка тапшырыла.

8. Шәһәр Советы составына 2/3 депутат сайланганда хокукы булып тора.

32 нче маддә. Шәһәр Советы депутаты статусы

1. Шәһәр Советы депутатының вәкаләтләре ул сайланган көннән башлана һәм яңа чакырылыш шәһәр Советы эшли башлаган көннән туктый.

2. Шәһәр Советы депутаты, элгә устав белән билгеләнгән очрактан тыш, депутат эшчәнлеген төп эш урыны буенча хезмәт һәм хезмәт вазыйфаларын башкару белән бергә, билгеләнгән нигездә эшли

3. Депутат, жирле үзидарәнең сайлап куелган эгъзасы, жирле үзидарәнең сайланулы вазыйфай заты, муниципаль вазыйфаны биләүче бүтән зат «коррупциягә каршы тору турында» 25.12.2008 елдагы 273-ФЗ номерлы Федераль законда һәм башка федераль законнарда билгеләнгән чикләүләренә, тыюларны үтәргә тиеш. Депутат, жирле үзидарәнең сайланулы органы эгъзасы, жирле үзидарәнең сайланулы вазыйфай затының, муниципаль

вазыйфаны биләүче бүтән затның вәкаләтләре «коррупциягә каршы тору турында» 25.12.2008 елдагы 273-ФЗ номерлы Федераль законда, «коррупциягә каршы көрәш турында» 273-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән "дәүләт Вазыйфаларын биләүче затларның һәм башка затларның чыгымнарының аларның керемнәренә туры килүен тикшереп тору турында", чикләүләр, тыюлар үтәлмәгән, бурычларны үтәмәгән очракта, вакытыннан алда туктатыла 03.12.2012 ел №230-ФЗ ". 07.05.2013 ел, №79-ФЗ Федераль закон «Аерым категориядәге затларга Россия Федерациясә территориясеннән читтә урнашкан чит ил банкларында счетлар (кертемнәр) ачуны һәм счетлар (кертемнәр) алуны, акчаларны һәм кыйммәтле әйберләр саклауны, чит ил финанс инструментларына ия булуны һәм (яисә) файдалануны тыю турында».

4. Шәһәр Советы депутатына үз вәкаләтләрен законнар, әлеге Устав, шәһәр Советы карарлары нигезендә бертуктаусыз гамәлгә ашыру өчен шартлар тәэмин ителә.

5. Шәһәр Советы депутаты шәһәр Советы тарафыннан раслана торган депутат этикасы кагыйдәләрен үтәргә, алар арасында депутатның түбәндәге йөкләмәләре дә булырга тиеш:

1) башка жирле үзидарә органнары эшендә катнашудан тыелып торырга һәм жирле үзидарә органнарының, оешмаларның, вазыйфай затларның, муниципаль хезмәткәрләрнең һәм гражданның эшчәнлегенә аның якин туганнарына кагылышы мәсьәләләренә хәл иткәндә йогынты ясау өчен депутат статусын кулланмаса;

2) депутат вазифаларын объектив башкаруда шик тудырырга мөмкин булган тәртиптән тыелырга, шулай ук аның абруена яки шәһәр Советы абруена зыян китерә алган конфликтлы хәлләрдән сакланырга мөмкин;

3) мәнфәгатьләр конфликты барлыкка килү куркынычы янаганда - шәхси кызыксыну-дәрәжә депутатлык бурычларының объектив үтәлешенә йогынты ясый яки тәэсир итә ала торган ситуация - бу хакта шәһәр советына хәбәр итү һәм әлеге мәнфәгатьләр конфликтын булдырмауга яки жайга салуга юнәлдерелгән карарын үтәү;

4) шәһәр Советында ачык чыгышлар кагыйдәләрен үтәргә;

5) депутат эшчәнлегә белән бәйле булмаган максатларда Федераль закон нигезендә конфиден-характердагы белешмәләргә кертелгән белешмәләренә таратмаса һәм кулланмаса;

6) физик һәм юридик затлардан (бүләкләр, акчалата бүләк, ссудалар, хезмәтләр, күнел ачу, ял итү, транспорт чыгымнары һәм башка бүләкләүләр) депутат вазыйфаларын башкаруга бәйле рәвештә бүләк алырга ярамый.

6. Үз вәкаләтләрен даими нигездә гамәлгә ашыручы шәһәр Советы депутатлары хокуксыз:

1) шәхси яисә ышанычлы затлар аша эшқуарлык эшчәнлегә белән шөгыйльләнергә, шулай ук хужалык итүче субъект (торак, торак-төзелеш, гараж кооперативлары, бакча, яшелчәчелек, дача кулланучылар кооперативлары, билгеләнгән тәртиптә теркәлгән күчәмсез милек милекчеләре ширкәте һәм профсоюз ширкәтләреннән тыш, Татарстан Республикасы Муниципаль берәмлекләре Советы, муниципаль берәмлекләренң бүтән берләшмәләре) белән идарә итүдә катнашырга, әгәр башкасы булмаса федераль законнарда каралган яки тәртиптә булса, федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә муниципаль хокукый акт белән билгеләнгән, аңа әлеге оешма белән идарә итүдә катнашу йөкләнмәгән;

2) әгәр Россия Федерациясенң халыкара шартнамәсендә яисә Россия Федерациясә законнарында башкасы каралмаган булса укытучылык, фәнни һәм башка ижади эшчәнлектән тыш, бүтән түләүле эшчәнлек белән шөгыйльләнергә. Шулай ук вакытта укытучылар, фәнни һәм башка ижади эшчәнлек чит дәүләтләр, халыкара һәм чит ил оешмалары, чит ил гражданны һәм гражданлыгы булмаган затлар акчалары хисабына тәэмин ителә алмый;

3) әгәр Россия Федерациясенң халыкара шартнамәсендә яисә Россия Федерациясә законнарында башкасы каралмаган булса идарә органнары, попечительләр яки күзәтү

советлары, чит ил коммерцияле булмаган, хөкүмәтнеке булмаган оешмаларның һәм Россия Федерациясе территориясендә гамәлдә булган башка органнарның структур бүлекчәләре составына керергә.

Даими нигездә вәкаләтләрне гамәлгә ашыручы Депутат граждан, административ яки жинаять эше яки административ хокук бозу турындагы эш буенча яклаучы яки вәкил сыйфатында катнаша алмый.

Шәһәр Советы депутатлары вәкаләтләрне гамәлгә ашыру гарантияләре федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә әлеге устав белән билгеләнә.

33 нче маддә. Шәһәр Советы депутатының сайлаучылар белән үзара мөнәсәбәте

1. Шәһәр Советы депутаты сайлаучылар, шулай ук предприятие коллективлары, оешмалар, дөүләт һәм аның сайлау округы территориясендә урнашкан башка органнар белән элемтәдә тора.

2. Шәһәр Советы депутаты сайлаучылар алдында җаваплы һәм аларга хисап тотта.

3. Шәһәр Советы депутаты сайлаучылар алдында үз эше турында елына кимендә бер тапкыр хисап тотта, вакыт-вакыт аларга Шәһәр советы эше турында хәбәр итә, шулай ук айга бер тапкыр сайлаучыларны кабул итә.

4. Шәһәр Советы депутаты шәһәрдә яшәүчеләрнең законлы хокукларын, ирекләрен һәм мәнфәгатьләрен тәмин итү буенча законнарда каралган чаралар күрергә, шул исәптән алардан кергән тәкъдимнәрне, гаризаларны, шикаятьләрне карарга, андагы мәсьәләләрне дәрәс һәм вакытында хәл итүгә ярдәм итәргә тиеш.

34 нче маддә. Яңа сайланган шәһәр Советы эшен оештыру

1. Яңа чакырылыш шәһәр Советы беренче сессиягә шәһәр Советы депутатларының билгеләнгән саныннан кимендә өчтән икесе сайланганнан соң 30 көн эчендә җыела. Сайлаулардан соң беренче сессия шәһәр Мэры тарафыннан чакырыла, ә ул булмаганда - шәһәр сайлау комиссиясе тарафыннан чакырыла.

2. Шәһәр Советының сайлаулардан соң беренче сессиясен шәһәрнең яңа Мэрын сайлаганчы шәһәр Советының иң өлкән депутаты ача һәм алып бара.

35 нче маддә. Шәһәр Советы компетенциясе

1. Шәһәр Советы компетенциясендә:

1) шәһәр уставын кабул итү һәм аңа үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү;

2) шәһәр бюджеты проектына карау, шәһәр бюджетын раслау, аның үтәлешен тикшереп тору, шәһәр бюджеты үтәлеше турындагы хисапны раслау;

3) җирле салымнарны һәм җыемнарны билгеләү, үзгәртү һәм юкка чыгару, алар буенча ставкалар күләмнәрен билгеләү, салымнар һәм җыемнар турында Россия Федерациясе законнары нигезендә аларны түләү буенча ташламалар бирү;

4) шәһәрне үстерү планнарын һәм программаларын кабул итү, аларның үтәлеше турында хисапларны раслау;

5) чикләрен үзгәртү, шәһәрне үзгәртү турында инициатива тәкъдим итү;

6) шәһәр Советы депутатларын сайлауларны билгеләү, сайлау округларының шәһәр Советы депутатларын сайлау схемасын раслау;

7) җирле референдумны билгеләү;

8) шәһәр мэрын сайлау;

9) шәһәр Мэрын отставкага җибәрү турында Карар кабул итү;

10) шәһәр Мэры урынбасарларын сайлау;

11) шәһәр Башкарма комитеты җитәкчесен билгеләү, аның отставкасын кабул итү;

- 12) Татарстан Республикасы Түбән Кама муниципаль районы Советына шәһәр Советы депутатлары арасынан шәһәр вәкилен сайлау;
- 13) шәһәр Башкарма комитеты структурасын раслау, аның хезмәткәрләренең чик санын билгеләү;
- 14) шәһәр Башкарма комитеты житәкчесе вазыйфасына конкурс үткәрү тәртибен билгеләү, Конкурс комиссиясе әгъзаларын билгеләү;
- 15) шәһәр жирле үзидарәсенә сайланулы вазыйфаи затларының, шәһәрнең жирле үзидарә органнарының әгъзаларының, шәһәр Советы депутатларының, муниципаль хезмәткәрләрнең һәм муниципаль учреждениеләр хезмәткәрләренең һөнәри белем бирүне һәм өстәмә һөнәри белем бирүне оештыру тәртибен һәм муниципаль хезмәт турында Россия Федерациясе законнарында һәм Россия Федерациясе законнарында каралган тәртиптә муниципаль хезмәт өчен кадрлар әзерләү тәртибен билгеләү;
- 16) шәһәр сайлау комиссиясе әгъзаларын билгеләү;
- 17) шәһәр Советы депутаты чакыртып алу буенча чикләргә үзгәртү, шәһәрне үзгәртеп кору, тавыш бирү мәсьәләләре буенча тавыш бирүне билгеләү;
- 18) Татарстан Республикасы Дәүләт Советында Закон чыгару инициативасы хокукын гамәлгә ашыру;
- 19) шәһәрнең муниципаль милкендә булган мөлкәт белән идарә итү һәм эш итү тәртибен, шул исәптән федераль законнар нигезендә аны хосусыйлаштыру тәртибен һәм шартларын билгеләү; шәһәр Советы Килештерү яисә раслаганнан соң читләштерелә торган муниципаль милек төрләренең исемлеген билгеләү;
- 20) муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләрне төзү, үзгәртеп кору һәм бетерү турында карарлар кабул итү тәртибен, шулай ук муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр тарафыннан күрсәтелә торган хезмәтләргә тарифларны билгеләү тәртибен, федераль законнарда башкача каралмаган булса, муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр тарафыннан башкарыла торган эшләр;
- 21) муниципаль хезмәттәшлек оешмаларында шәһәрнең катнашу тәртибен билгеләү;
- 22) шәһәрнең жирле үзидарә органнары эшчәнлеген матди-техник һәм оештыру ягынан тәэмин итү тәртибен билгеләү;
- 23) жирле үзидарә органнары һәм шәһәрнең жирле үзидарә вазыйфаи затлары тарафыннан жирле әһәмияттәге мәсьәләләргә хәл итү буенча вәкаләтләр үтәлешен тикшереп тору;
- 24) муниципаль кыйммәтле кәгазьләргә чыгару тәртибен билгеләү;
- 25) шәһәрне территорияль планлаштыру документларын, шәһәрне шәһәр төзелеше проектлауның жирле нормативларын, шәһәр территориясен төзү һәм жирдән файдалану кагыйдәләрен, Россия Федерациясе шәһәр төзелеше кодексы нигезендә башка шәһәр төзелеше документларын раслау;
- 26) шәһәр территориясендәге урамнар һәм башка торақ пунктларның исемнәрен үзгәртү һәм аларның исемнәрен үзгәртү мәсьәләләрен хәл итү;
- 27) гадәттән тыш хәлләргә бетерү өчен жирле финанс һәм матди ресурслар резервларын булдыру һәм куллану тәртибен билгеләү;
- 28) муниципаль махсус торақ фондыннан торақ урыннары бирү тәртибен билгеләү;
- 29) территорияль иҗтимагый үзидарә органнарына шәһәр бюджетыннан кирәкле акча бүлүп бирү шартларын һәм тәртибен билгеләү; 30) коммерциячел булмаган оешмалар автоном коммерциячел булмаган оешмалар һәм фондлар формасында төзү турында карарлар кабул итү;
- 31) массакүләм мәгълүмат чараларын гамәлгә кую;

- 32) шәһәр Уставына һәм шәһәр Советы карарларына аңлатма бирү;
- 33) үз эшчәнлеген оештыру мәсьәләләре буенча шәһәр Советы регламентын һәм башка карарлар кабул итү;
- 34) шәһәр Советы Аппараты турында нигезләмәне раслау;
- 35) коммуналь инфраструктура системасына тоташу өчен тарифларны, коммуналь комплекс оешмаларының тарифларны, коммуналь комплекс оешмалары товарларына һәм хезмәт күрсәтүләренә тарифларга өстәмәләрне, кулланучылар өчен бәяләргә (тарифларга) өстәмәләрне жайга салу тәртибен билгеләү;
- 36) Түбән Кама муниципаль районы Контроль-хисап палатасының тышкы муниципаль финанс тикшерүен гамәлгә ашыру буенча Түбән Кама шәһәренең ревизия комиссиясе вәкаләтләрне тапшыру турында Түбән Кама муниципаль районы Советы белән килешү төзү;
- 37) федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары белән жирлекләренә вәкиллеке органнары карамагына кертелгән башка вәкаләтләр, шулай ук әлеге устав тарафыннан шәһәр Советы компетенциясенә кертелгән башка вәкаләтләр.

2. Шәһәр Советы, шәһәр Мэры яки аерым депутатлар (депутатлар төркемнәре) белән идарә итү, аны үтәү барышында, шәһәр Советы, шәһәр Мэры һәм депутатларының эшчәнлеген тәмин итүгә юнәлдерелгән бюджет чараларыннан тыш, шәһәр бюджеты тарафыннан рөхсәт ителми.

36 нчы маддә. Шәһәр Советының эш тәртибе

1. Шәһәр Советының эш тәртибе әлеге Устав һәм шәһәр Советы Регламенты белән билгеләнә.

2. Шәһәр Советы эшенең төп формасы-аның сессияләре, анда шәһәр Советы компетенциясенә караган мәсьәләләр хәл ителә.

3. Шәһәр Советы сессиясе, әгәр анда шәһәр Советының сайланган депутатлары саныннан кимендә 50 проценты катнашса, хокуклы.

4. Шәһәр Советының чираттагы сессияләре кирәк булганда үткәрелә, ләкин ким дигәндә өч айга бер тапкыр. Чираттан тыш сессияләр шәһәр Мэры яки депутатлар төркеме инициативасы буенча шәһәр Советы депутатларының билгеләнгән саныннан кимендә өчтән бере чакырыла.

5. Шәһәр Советы сессияләре шәһәр Мэры тарафыннан чакырыла. Шәһәр Советы депутатлары һәм чакырылган затлар чираттагы сессиянең вакыты, урыны һәм көн тәртибе турында биш көннән дә соңга калмыйча, ә чираттан тыш сессияне үткәргәнче бер көннән дә соңга калмыйча хәбәр ителә.

6. Шәһәр Советы сессияләре ачык үткәрелә. Шәһәр Советының ачык сессиясендә шәһәрнең теләсә кайсы кешесе катнашырга хокуклы.

Регламентта каралган очракларда шәһәр Советы ябык сессия үткөрү турында Карар кабул итәргә хокуклы, анда шәһәр Советы чакырган кешеләр генә, шулай ук сессиядә законнар нигезендә катнашырга хокуклы затлар катнаша ала.

7. Шәһәр Советының һәр сессиясендә утырыш беркетмәсе алып барыла. Сессия протоколына сессияне уздыру датасы, урыны һәм вакыты турында мәгълүматлар кертелә, карала торган барлык мәсьәләләр күчерелә һәм тавыш бирү йомгаклары күрсәтелгән барлык кабул ителгән карарлар теркәлә. Шәһәр Советы сессиясе беркетмәсенә кул куйганнан соң, шәһәр Мэры белән шәһәрнең теләсә кайсы кешесе таныша ала.

8. Шәһәр Советы сессияләрендә һәр депутатның бер тавышы бар. Шәһәр Советы депутаты үзе тавыш бирү хокукын гамәлгә ашыра. Шәһәр Советы сессияләрендә тавыш бирү ачык (шул исәптән исемле) һәм яшерен булырга мөмкин. Тавыш бирүнең һәр төрен куллану очраклары әлеге Устав, шәһәр Советы Регламенты белән билгеләнә.

37 нче маддә. Шәһәр Советы эшчәнлеген оештыру

1. Шәһәр Советы эшчәнлеген шәһәр Мэры башкара.
2. Шәһәр Советы компетенциясенә кертелгән мәсьәләләрне алдан карау һәм эзерләү өчен шәһәр Советы регламенты нигезендә депутатлар арасыннан, шәһәр мэры һәм аның урынбасарларыннан тыш, даими яисә вакытлыча комиссияләр төзелергә яисә күрсәтелгән мәсьәләләрне эзерләү өчен җаваплы депутатлар шәһәр Советы эшчәнлегенә төп юнәлешләре буенча билгеләнергә мөмкин.
3. Шәһәр Советы карамагындагы муниципаль программаларны, шәһәр Советы карарлары проектларын эзерләү, шәһәр Советы карамагындагы аеруча әһәмиятле мәсьәләләрне тикшерү өчен шәһәр Советы каршында депутатлар, шәһәр башкарма комитеты, ижтимагый берләшмәләр, оешмалар һәм предприятиеләр, белгечләр, экспертлар һәм шәһәр халкы составында эш, эксперт һәм башка киңәшмә төркемнәре төзелергә мөмкин.
4. Шәһәр Советы депутатлары максатчан, территорияль яисә партия билгесе буенча даими һәм вакытлыча депутат берләшмәләренә (төркемнәргә, фракцияләргә һәм башка депутат берләшмәләренә) берләшергә хокуклы.
5. Шәһәр Советы эшчәнлеген оештыру, хокукый, мәгълүмати, матди-техник һәм башкача тәмин итүне шәһәр Советы аппараты гамәлгә ашыра.

38 нче маддә. Осуществление городским Советом контрольных функций

1. Шәһәр Советы шәһәр территориясендә әлеге Уставның шәһәр Советы кабул итә торган нигезләмәләренә, шәһәр бюджетының үтәлешен, бюджеттан тыш фондлар акчаларыннан, шәһәрне үстерү программаларыннан файдалануны, шәһәр башкарма комитеты һәм аның җитәкчесе эшчәнлегенә контрольне гамәлгә ашыра.
2. Шәһәрнең җирле үзидарә органнары һәм аларның вазыйфаи затлары тарафыннан законнарны, әлеге Уставны һәм башка муниципаль хокукый актларны бозу фактлары ачыкланган очракта, шәһәр мэры депутатлар арасыннан күрсәтелгән фактларны тикшерү өчен вакытлы контроль комиссияләре төзелергә мөмкин.
3. Шәһәр Советы карары нигезендә шәһәр мэры шәһәр бюджеты акчаларыннан максатчан файдалануга, муниципаль мөлкәттән файдалануның нәтижәлелегенә, шулай ук шәһәр башкарма комитетының финанс-хужалык эшчәнлегенә башка мәсьәләләренә тикшерүләр (ревизияләр) үткәрелергә мөмкин. Тикшерүләр (ревизияләр) үткәрүгә билгеләнгән тәртиптә бәйсез аудиторлар, Татарстан Республикасы дөүләт хакимияте органнары белгечләре җәлеп ителергә мөмкин.
4. Шәһәр башкарма комитеты, аның җитәкчесе, предприятиеләре, учреждениеләре, оешмалары, вазыйфаи затлары, территорияль ижтимагый үзидарә органнары, эгәр законда башкасы билгеләнмәгән булса, шәһәр Советы, аның контроль комиссияләре депутаты, шәһәр Советы карамагындагы мәсьәләләр буенча соратып алына торган мәгълүмат бирергә, ә кануннарны, муниципаль хокукый актларны бозган очракта, хокук бозуларны бетерү һәм гаепле затларны җаваплылыкка тарту өчен кичекмәстән чаралар күрергә тиеш.
5. Шәһәр Советы шәһәр мэрының, шәһәр башкарма комитеты җитәкчесенә шәһәр башкарма комитеты эшчәнлегенә нәтижәләре, шәһәр башкарма комитеты һәм шәһәр мэрына буйсынучы башка җирле үзидарә органнары эшчәнлеге турында, шул исәптән шәһәр Советы куйган мәсьәләләрне хәл итү турында еллык хисапларын тыңлый.
6. Контроль функцияләрен гамәлгә ашырганда шәһәр Советы шәһәр башкарма комитетының финанс-хужалык һәм башкарма-боеру эшчәнлегенә тыкшынырга хокуклы түгел.

39 нчы маддә. Татарстан Республикасы «Түбән Кама муниципаль районы» муниципаль берәмлеге советына шәһәр вәкилен сайлау

1. «Түбән Кама муниципаль районы» муниципаль берәмлеге Советы составына шәһәр вәкиле шәһәр Советы депутатлары арасыннан сайлана.

2. Шәһәр Советы депутатларының билгеләнгән санының яртысыннан күбрәге тавыш биргән кандидат сайланган дип санала.

40 нчы маддә. Шәһәр Советы вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату

1. Шәһәр Советы вәкаләтләре түбәндәге очракларда вакытыннан алда туктатылырга мөмкин:

1) шәһәр Советы үз-үзен таркату турында карар кабул итте;

2) шәһәр Советы депутатларының әлеге составының хокуксызлыгы турында Татарстан Республикасы Югары суды карары үз көченә кергәндә, шул исәптән депутатларның үз вәкаләтләрен туктатуына бәйле рәвештә;

3) шәһәрне башка жирлек белән берләшү юлы белән үзгәртеп кору яисә шәһәрне шәһәр округы статусы бирү юлы белән, шулай ук шәһәрне муниципаль берәмлек буларак бетерү очрагында;

4) шәһәр чикләре үзгәрү нәтижәсендә барлыкка килгән шәһәр сайлаучылары санын 25 проценттан артыграк арттыру;

5) «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» Федераль законның 73 статьясында каралган тәртиптә һәм нигезләрдә шәһәр Советын тарату.

2. Шәһәр Советы вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату аның депутатларының вәкаләтләрен вакытыннан алда туктатуга китерә.

3. Шәһәр Советының үз артыннан шәһәр Советының хокуксызлыгына китерә торган вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган очракта, вакытыннан алда сайлаулар вәкаләтләренә вакытыннан алда туктаткан көннән алып алты айдан да соңга калмыйча уздырылырга тиеш.

41 нче маддә. Шәһәр Советының үз-үзен таркату турында карар кабул итү тәртибе

1. Шәһәр Советының үз-үзен таркату турындагы карар шәһәр мэры яисә депутатлар төркеме инициативасы буенча шәһәр Советы депутатларының билгеләнгән санының кимендә яртысы күләмендә кабул ителергә мөмкин.

2. Үз-үзен таркату турында карар кабул итү инициативасы тәкъдим ителә алмый:

1) шәһәр Советы сайланганнан соң беренче ел эчендә;

2) шәһәр бюджетын кабул итү һәм аның үтәләше турындагы хисапны раслау чорында;

3) шәһәр Мэрын чакыртып алу турында тавыш бирүне уздыру чорында яисә аның вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган очракта.

3. Шәһәр Советының үз-үзен таркату турындагы язма тәкъдимендә үз-үзен таркату мотивлары булырга тиеш, шулай ук үз-үзендә жибәрү сәбәпләрен раслаучы башка материаллар да булырга мөмкин.

4. Үз-үзен таркату турындагы мәсьәләне алдан карау өчен депутатлар арасыннан шәһәр Советы карары белән комиссия төзелә. Шәһәр Советы яки шәһәр Мэры карары буенча шәһәр Советының үз-үзен таркату мәсьәләсе халык алдында тыңлауларга чыгарылырга мөмкин.

5. Шәһәр Советының үз-үзен таркату турындагы мәсьәләне карау дәвамлыгы шәһәр Советы депутатлары һәм шәһәр халкы тарафыннан үз-үзен таркату инициативасының барлык шартлары һәм нигезләмәләре турында һәрьяклап һәм объектив фикер алышу мөмкинлеген

гарантияләргә тиеш. Үз-үзеңне таркату турында карар үз-үзеңне жибәрү инициативасы белән ике айдан соң кабул ителергә мөмкин.

6. Шәһәр Советын таркату турындагы карар яшерен тавыш бирү юлы белән шәһәр Советы депутатларының билгеләнгән саныннан өчтән икесе тавышы белән кабул ителә.

7. Шәһәр Советы үз-үзен таркату турындагы тәкъдимне кире каккан очракта, үз-үзеңне таркату турындагы инициатива тавыш бирүдән соң бер елдан да иртәрәк чыгарылырга мөмкин.

42 нче маддә. Шәһәр Советы депутаты вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату

1. Шәһәр Советы депутатының вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылу очраклары:

- 1) үлем;
- 2) үз теләге белән отставкага китү;
- 3) суд тарафыннан сәләтсез яки чикләнгән сәләтле дип тану;
- 4) суд тарафыннан билгесез югалган дип тану яки үлгән дип игълан итү;
- 5) судның гаепләү карарының законлы көченә керүе;
- 6) Россия Федерациясеннән даими яшәү урынына чыгу;
- 7) Россия Федерациясе гражданлыгын туктату, чит ил гражданлыгын туктату - аның нигезендә чит ил гражданы жирле үзидарә органнарына сайланырга, аларга чит ил гражданлыгын алырга яисә яшәргә рөхсәт яисә Россия Федерациясе гражданының Россия Федерациясе халыкара килешүендә катнашучы булмаган чит ил дәүләте территориясендә даими яшәү хокукын раслаучы башка документ алырга хокукы, аның нигезендә чит ил гражданы булган Россия Федерациясе гражданының чит ил гражданлыгы булган чит ил дәүләте территориясендә даими яшәвенә хокукын раслый торган башка документ алырга хокукы, жирле үзидарә органнарына сайланырга хокукы;
- 8) сайлаучылар фикере;
- 9) шәһәр Советы вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату;
- 10) хәрби хезмәткә чакыру яки аны алыштыручы альтернатив гражданлык хезмәтенә юллама;
- 11) гамәлдәге законнарда билгеләнгән башка очракларда.

2. Шәһәр Советының шәһәр Советы депутаты вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату турындагы карары вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату өчен нигез барлыкка килгәннән соң 30 көннән дә соңга калмыйча, ә бу нигез шәһәр Советы сессияләре арасында барлыкка килгән булса - мондый нигез барлыкка килгән көннән өч айдан да соңга калмыйча кабул ителә.

3. Әлеге статьяның 1 пунктындагы 1-7, 10 һәм 11 пунктларында күрсәтелгән очракларда шәһәр Советы депутаты вәкаләтләрен туктату турындагы карар шәһәр Советы тарафыннан кабул ителә, анда шәһәр Советы депутаты вәкаләтләре туктатылу көне билгеләнә.

4. Әлеге статьяның 1 пунктындагы 8 бүлекчәсендә каралган очракта, шәһәр Советы депутаты чакыртып алу буенча тавыш бирү нәтижәләрен рәсми бастырып чыгару көненнән шәһәр Советы депутаты вәкаләтләре туктатыла.

5. Әлеге статьяның 1 пунктындагы 9 бүлекчәсендә каралган очракта шәһәр Советы депутаты вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган көннән туктатыла.

6. Шәһәр Советы депутаты вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган очракта, депутатны өстәмә сайлаулар федераль закон һәм Татарстан Республикасының Сайлау кодексы нигезендә билгеләнә

IV бүлек. ШӘҺӘР МЭРЫ

43 нче маддә. Шәһәр Мэры-шәһәрнең иң югары вазыйфаи заты

1. Шәһәр Мэры - шәһәрнең иң югары вазыйфаи заты.
2. Шәһәр Мэры шәһәр Советы тарафыннан сайлана һәм аның рәйсе булып тора.
3. Шәһәр Мэрының рәсми исеме - Түбән Кама шәһәре Мэры.
4. Шәһәр Мэры Түбән Кама шәһәр Советы депутаты булып тора.

44 нче маддә. Шәһәр мэрын сайлау тәртибе

1. Шәһәр Мэры яңа сайланган шәһәр Советының беренче сессиясендә шәһәр Советы депутатлары арасыннан шәһәр Советы вәкаләтләре срогына сайлана. Шәһәр мэрын сайлау шәһәр Советы депутатлары тарафыннан күрсәтелә торган кандидатлар арасыннан, шул исәптән шәһәр халкы, ижтимагый берләшмәләр, Татарстан Республикасы Президенты тәкъдимнәре нигезендә гамәлгә ашырыла.

Шәһәр Мэры яшерен яки ачык тавыш белән сайлана. Тавыш бирү ысулын сайлау карары шәһәр Советы карары белән билгеләнә.

2. Шәһәр Советы депутаты шәһәр Советы депутатларының билгеләнгән саныннан яртысыннан артыгы аны сайлаган очракта шәһәр мэры булып санала.

3. Сайланганнан соң шәһәр Мэры түбәндәге ант бирә: «Түбән Кама шәһәре миңа йөкләгән Мэр югары вазыйфасын башкарганда Россия Федерациясе Конституциясен һәм законнарын, Татарстан Республикасы Конституциясен һәм законнарын, шәһәр уставын үтәргә, шәһәр халкының тормышын тәэмин итү, кеше һәм гражданның хокукларын һәм ирекләрен яклау өчен бөтен көчемне һәм белемне куярга ант итәм».

45 нче маддә. Шәһәр Мэры статусы

1. Шәһәр Мэры үз вәкаләтләрен даими рәвештә гамәлгә ашыра.

2. Шәһәр Мэры Татарстан Республикасы «Түбән Кама муниципаль районы» муниципаль берәмлеге башлыгы вазыйфасына сайланган очракта, ул шәһәр Мэры вәкаләтләрен бушатылмаган нигездә гамәлгә ашыра.

3. Шәһәр мэрының хакы юк:

1) Шәхси яисә ышанычлы затлар аша эшкуарлык эшчәнлеге белән шөгыйльләнергә, шулай ук хужалык итүче субъект белән идарә итүдә катнашырга (торак, торак-төзелеш, гараж кооперативлары, бакча, яшелчәчелек, дача кулланучылар кооперативлары, билгеләнгән тәртиптә теркәлгән күчемсез милек милекчеләре ширкәте һәм профсоюз ширкәтләреннән тыш, Татарстан Республикасы Муниципаль берәмлекләре Советы, муниципаль берәмлекләрнең бүтән берләшмәләре), әгәр башкасы булмаса федераль законнарда каралган яисә федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә муниципаль хокукый акт белән билгеләнгән тәртиптә аңа элге оешма белән идарә итүдә катнашу йөкләнмәгән;

2) укытучылык, фәнни һәм башка ижади эшчәнлектән тыш, бүтән түләүле эшчәнлек белән шөгыйльләнергә. Шулай ук вакытта укытучылар, фәнни һәм башка ижади эшчәнлек чит дөләтләр, халыкара һәм чит ил оешмалары, чит ил гражданны һәм гражданлыгы булмаган затлар акчалары хисабына финанслана алмый, әгәр Россия Федерациясенә халыкара шартнамәсендә яисә Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаган булса;

3) идарә органнары, попечительләр яки күзәтчелек советлары, чит ил коммерцияле булмаган хөкүмәтнеке булмаган оешмаларның һәм Россия Федерациясе территориясендә гамәлдә булган башка органнарның структур бүлекчәләре составына керергә, әгәр Россия

Федерациясенен халыкара шартнамәсендә яисә Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаган булса

4) Шәһәр мэры гражданлык, административ яки жинаять эше яки административ хокук бозу эше буенча яклаучы яки вәкил сыйфатында катнаша алмый (законлы вәкиллеке очракларыннан тыш).

Шәһәр Мэры вәкаләтләрен гамәлгә ашыру гарантияләре федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә әлеге устав белән билгеләнә.

5) Шәһәр Мэры үз эшчәнлегендә федераль закон һәм әлеге Устав нигезендә шәһәр халкына һәм шәһәр Советына контроль астында һәм хисап тотта.

6) Шәһәр Мэры шәһәр советына үз эшчәнлегенә нәтижеләре һәм аңа караган башка жирле үзидарә органнары, шул исәптән шәһәр Советы куйган мәсьәләләренә хәл итү турында еллык хисаплар тапшыра.

7) Шәһәр мэры «коррупциягә каршы тору турында» 25.12.2008 ел, №273-ФЗ Федераль законда һәм башка федераль законнарда билгеләнгән чикләүләренә, тыюларны, вазыйфаларны үтәргә тиеш. Шәһәр Мэрының вәкаләтләре «коррупциягә каршы тору турында» 25.12.2008 ел, №273-ФЗ Федераль закон, «дәүләт Вазыйфаларын биләүче затларның һәм башка затларның чыгымнарының аларның керемнәренә туры килүен тикшереп тору турында» 230-ФЗ номерлы федераль закон белән билгеләнгән чикләүләренә, тыюларны, бурычларны үтәмәгән очракта, вакытыннан алда туктатыла «аерым категориядәге затларга Россия Федерациясе территориясеннән читтә урнашкан чит ил банкларында счетлар (кертемнәр) ачуны һәм счетлар (кертемнәр) алуны, акчаларны һәм кыйммәтләренә саклауны, чит ил финанс инструментларына ия булуны һәм (яисә) файдалануны тыю турында» 07.05.2013 ел, №79-ФЗ.

46 нчы маддә. Шәһәр Мэры вәкаләтләре

Шәһәр Мэры:

1) шәһәрне башка муниципаль берәмлекләренә жирле үзидарә органнары, дәүләт хакимияте органнары, гражданныр һәм оешмалар белән мөнәсәбәтләрдә тәкъдим итә, ышанычсыз шәһәр исеменнән эш итә;

2) шәһәр Советы эшен оештыра, шәһәр Советы сессияләрен чакыра һәм аларда рәислек итә, шәһәр Советының чираттан тыш сессиясен чакыруны таләп итәргә хокуклы;

3) әлеге устав белән билгеләнгән тәртиптә шәһәр Советы кабул иткән хокукый актларга имза сала һәм халыкка житкерә;

4) үз вәкаләтләре чикләрендә хокукый актлар чыгара;

5) шәһәр Башкарма комитеты житәкчесе белән контракт төзи;

6) шәһәр Советы эшендә ачыклыкны һәм жәмәгәтьчелек фикерен исәпкә алуны тәэмин итү буенча чаралар күрә;

7) гражданнырны кабул итүне, аларның мөрәжәгәтьләрен, гаризаларын һәм шикаятьләрен карауны оештыра;

8) шәһәр Советы сессияләре протоколларын имзалый;

9) шәһәр Советы аппараты эшенә житәкчелек итә;

10) шәһәр Советының контроль вәкаләтләрен гамәлгә ашыруны координацияли;

11) шәһәр Советы эшчәнлеген тәэмин итү һәм карап тоту өчен шәһәр бюджетында каралган чыгымнар буенча акча бүлүче булып тора;

12) Закон һәм әлеге Устав нигезендә гражданнырны турыдан-туры ихтыяр белдерү юлы белән кабул ителгән карарны гамәлгә ашыру буенча шәһәр Советының хокукый актын кабул итүне оештыра;

13) шәһәрнең жирле үзидарә органнарының федераль башкарма хакимият органнарының территориаль органнары, башка федераль органнар, шәһәр территориясендә

эшләүче Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары белән үзара хезмәттәшлеген тәмин итә;

14) шәһәр исеменнән икътисадый һәм социаль-мәдәни өлкәләрдә хезмәттәшлек турында дәүләт хакимияте органнары, башка муниципаль берәмлекләренң жирле үзидарә органнары белән шартнамәләр һәм килешүләр, Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары белән хезмәттәшлек итү һәм гамәлләрне координацияләү турында шартнамәләр һәм килешүләр төзи;

15) Түбән Кама шәһәре муниципаль хезмәткәрләренң һәм жирле үзидарә органнары хезмәткәрләренң хезмәт хакы күләмнәрен һәм шартларын билгели;

16) шәһәрнең жирле үзидарә органнары тарафыннан жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне чишү буенча вәкаләтләрне һәм шәһәрнең жирле үзидарә органнарына федераль Татарстан Республикасы законнары һәм законнары белән тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруны тәмин итә;

17) федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары белән муниципаль берәмлекләр башлыклары карамагына кертелгән башка вәкаләтләрне, шулай ук әлеге Устав, шәһәр Советы карарлары белән шәһәр Мэры компетенциясенә кертелгән башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

47 нче маддә. Шәһәр Мэры урынбасарлары

1. Шәһәр Мэры тәкъдиме белән шәһәр Советы депутатлар арасыннан шәһәр Мэры урынбасарлары сайлана.

2. Шәһәр мэры урынбасары яшерен яки ачык тавыш белән сайлана. Тавыш бирү ысулын сайлау Карары Шәһәр Советы карары белән билгеләнә.

3. Шәһәр Советы депутаты шәһәр Советы депутатларының билгеләнгән саныннан яртысыннан артыгы аны сайлаган өчен шәһәр Мэрының сайланган урынбасары булып санала.

4. Шәһәр мэры урынбасары шәһәр Советы Регламенты белән билгеләнгән бурычларны бүлү нигезендә функцияләрне башкара, шәһәр Мэры йөкләмәләрен үти, ә аның вакытлыча булмавы (авыруы яки ялына бәйлә рәвештә) яки үз вазыйфаларын үти алмавы яки вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату мөмкинлеге булмаган очракта, шәһәр мэры вазыйфаларын башкара.

5. Шәһәр Мэры шәһәр Советына азат ителгән яки бушатылмаган нигездә урынбасарларны сайларга тәкъдим итәргә хокуклы.

6. Шәһәр мэры урынбасары вәкаләтләре әлеге Уставның 41 маддәсендә каралган нигезләр буенча вакытыннан алда туктатыла.

7. Шәһәр мэры урынбасары теләсә кайсы вакытта шәһәр Советы карары буенча шәһәр Мэры инициативасы буенча яисә депутатлар төркеме таләбе буенча шәһәр Советы депутатларының билгеләнгән саныннан кимендә өчтән бере күләмендә кабул ителергә мөмкин. Шәһәр Мэры урынбасарын чакыртып алу турындагы карар шәһәр Советы депутатларының билгеләнгән саныннан күпчелек тавыш белән кабул ителә.

8. Даими нигездә эшләүче шәһәр мэры урынбасары хокуксыз:

1) Шәхси яисә ышанычлы затлар аша эшқуарлык эшчәнлеге белән шөгыйльләнергә, шулай ук хужалык итүче субъект белән идарә итүдә катнашырга (торак, торак-төзелеш, гараж кооперативлары, бакча, яшелчәчелек, дача кулланучылар кооперативлары, билгеләнгән тәртиптә теркәлгән күчемсез милек милекчеләре ширкәте һәм профсоюз ширкәтләреннән тыш, Татарстан Республикасы Муниципаль берәмлекләре Советы, муниципаль берәмлекләренң бүтән берләшмәләре), әгәр башкасы булмаса федераль законнарда каралган яки тәртиптә булса, федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә

муниципаль хокукый акт белән билгеләнгән, аңа әлеге оешма белән идарә итүдә катнашу йөкләнмәгән;

2) укытучылык, фәнни һәм башка ижади эшчәнлектән тыш, бүтән түләүле эшчәнлек белән шөгыльләнәргә. Шул ук вакытта укытучылар, фәнни һәм башка ижади эшчәнлек чит дөүләтләр, халыкара һәм чит ил оешмалары, чит ил гражданны һәм гражданныгы булмаган затлар акчалары хисабына финанслана алмый, әгәр Россия Федерациясенә халыкара шартнамәсендә яисә Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаган булса;

3) идарә органнары, Попечительләр яки Күзәтчелек советлары, чит ил коммерцияле булмаган хөкүмәтнеке булмаган оешмаларның һәм Россия Федерациясе территориясендә гамәлдә булган башка органнарның структур бүлекчәләре составына керергә, әгәр Россия Федерациясенә халыкара шартнамәсендә яисә Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаган булса.

Шәһәр мэры урынбасары вәкаләтләрен гамәлгә ашыру гарантияләре федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә әлеге устав белән билгеләнә.

48 нче маддә. Шәһәр Мэры вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату

1. Шәһәр Мэрының вәкаләтләре вакытыннан алда туктатыла:

- 1) үлем;
- 2) үз теләге белән отставкага китү;
- 3) «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принципнары турында» Федераль законның 74 маддәсе нигезендә вазыйфадан читләшү;
- 4) суд тарафыннан сәләтсез яки чикләнгән сәләтле дип тану;
- 5) суд тарафыннан югалган яки үлгән дип игълан итү;
- 6) аңа каршы судның гаепле карары көченә керү;
- 7) даими яшәү өчен Россия Федерациясеннән читтә сәяхәт итү;
- 8) Россия Федерациясе гражданныгы туктату, чит ил гражданныгы туктату - аның нигезендә чит ил гражданы жирле үзидарә органнарына сайланьрга, аларга чит ил гражданныгы алырга яисә яшәргә рөхсәт яисә Россия Федерациясе гражданнының Россия Федерациясе халыкара килешүендә катнашучы булмаган чит ил дөүләте территориясендә даими яшәү хокукын раслаучы башка документ алырга хокукы, аның нигезендә чит ил гражданы булган Россия Федерациясе гражданнының чит ил гражданныгы булган чит ил дөүләте территориясендә даими яшәвенә хокукын раслый торган башка документ алырга хокукы, жирле үзидарә органнарына сайланьрга хокукы;
- 9) сайлаучыларның фикерләре;
- 10) сәләмәтлек торышы буенча шәһәр Мэры вәкаләтләрен гамәлгә ашыра алмауның суд тәртибендә билгеләнгән чыдамлылыгы;
- 11) шәһәрне башка торақ пункт белән берләштерү яки шәһәрне шәһәр округы статусына бирү юлы белән, шулай ук шәһәр муниципаль берәмлек буларак юкка чыгарылган очракта;
- 12) шәһәр чикләрен үзгәртү нәтижәсендә шәһәр сайлаучылары саны 25 проценттан артып киткән;
- 13) «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принципнары турында» Федераль законның 74.1 статьясы нигезендә отставкага чыгару.

2. «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принципнары турында» Федераль законда билгеләнгән чикләүләр үтәлмәгән очракта, шәһәр Мэры вәкаләтләре вакытыннан алда туктатыла.

3. Шәһәр Мэрының вәкаләтләре шулай ук шәһәр Мэры, аның хатыны һәм балигы булмаган балалар тарафыннан «аерым категориядәге затларга Россия Федерациясе

территориясеннән читтә урнашкан чит ил банкларында счетлар (кертмнәр) ачуны һәм счетлар (кертмнәр) тотуны, акчаларны һәм кыйммәтләрне саклауны тыю турында»Федераль законда билгеләнгән тыюны үтәмәгән очракта, Россия Федерациясе Президентының ышанычын югалту сәбәпле, чит ил финанс юллары белән вакытыннан алда туктатыла ".

4. Әлеге статьяның 1 пунктындагы 1-10 пунктчаларында күрсәтелгән нигезләр буенча шәһәр Мэры вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган очракта, шәһәрнең яңа Мэрын сайлау шәһәр Советының якындагы сессиясендә гамәлгә ашырыла.

5. Әгәр шәһәр Мэрының вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылса, шәһәр Советы карары буенча шәһәрнең Яңа Мэрын сайлау үткәрелмәскә мөмкин.

V бүлек. ШӘҺӘР БАШКАРМА КОМИТЕТЫ

49 нчы маддә. Шәһәр Башкарма комитеты – шәһәрнең жирле үзидарә башкарма-боеру органы

1. Шәһәр Башкарма комитеты - шәһәрнең жирле үзидарә башкарма-боеру органы.

2. Шәһәр Башкарма комитетының рәсми исеме – Түбән Кама шәһәре Башкарма комитеты (алга таба текст буенча – шәһәрнең башкарма комитеты).

3. Шәһәрнең башкарма комитеты шәһәр советына отчет һәм контроль астында.

4. Шәһәр Башкарма комитетының мөһере, шәһәр гербы сурәтләнгән бланклары һәм аның исеме, шулай ук аңа Граждан хәле актларын дәүләт теркәвенә алу вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен Россия Федерациясе гербы сурәтләнгән түгәрәк мөһере бар.

5. Шәһәр Башкарма комитеты эшчәнлеген тәмин итү чыгымнары шәһәр бюджетында Россия Федерациясе бюджетлары чыгымнарының классификациясе нигезендә аерым юл белән карала.

50 нче маддә. Шәһәр Башкарма комитеты структурасы

1. Шәһәр Башкарма комитеты структурасы шәһәр Башкарма комитеты житәкчесе тәкъдиме буенча шәһәр Советы тарафыннан раслана.

2. Шәһәр Башкарма комитеты структурасына шәһәр Башкарма комитеты житәкчесе, аның урынбасары, башка вазыйфай затлар һәм (яисә) шәһәр Башкарма комитетының тармак (функциональ) органнары керә.

3. Шәһәр Башкарма комитеты органнары шәһәр Башкарма комитеты житәкчесе раслаган нигезләмәләр нигезендә эшли.

4. Шәһәр Башкарма комитеты эшчәнлегенә булышлык күрсәтү, жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне чишү буенча аның компетенциясенә кертелгән мәсьәләләрне чишүдә килешенгән мәсьәләләрне чишү өчен шәһәр Башкарма комитеты каршында координация, эксперт һәм башка ижтимагый (консультатив) киңәшләр оештырылырга мөмкин. Күрсәтелгән киңәшләр шәһәр Башкарма комитеты структурасына керми. Аларда эш ижтимагый башлангычларда башкарыла.

51 нче маддә. Шәһәр Башкарма комитеты вәкаләтләре

Шәһәр Башкарма комитеты:

1) планлаштыру, бюджет, финанс һәм бухгалтерлык өлкәсендә:

1.1. шәһәр бюджеты проектын төзи, шәһәр бюджетын үти, шәһәр бюджеты үтәлеше турында хисап төзи;

1.2. шәһәр Советы раславына шәһәр бюджеты проектын (бюджет проекты һәм урта сроклы финанс планы) кирәкле документлар һәм материаллар белән кертә;

1.3. бюджетара трансфертларны бүлү методикаларын һәм (яки) бирү тәртибен эшли һәм раслай;

1.4. шәһәр бюджетының үтәләшен һәм бюджет хисабын төзүне тәмин итә, шәһәр Советы раславына шәһәр бюджеты үтәләше турында хисап тапшыра;

1.5. муниципаль бурыч белән идарә итүне тәмин итә;

1.6. шәһәрнең комплекслы социаль-икътисади үсеш программалары һәм планнары проектларын эшләүне һәм тормышка ашыруны тәмин итә;

1.7. шәһәр бюджетын үтәүне, шәһәрнең интеграль социаль-икътисади үсеше планнарын һәм программаларын тормышка ашыруны оештыра;

1.8. шәһәрнең интеграль социаль-икътисади үсеше өчен планнар һәм программалар үтәләше турында докладлар эзерләүне тәмин итә;

1.9. шәһәрнең икътисадын һәм социаль өлкәсен характерлаучы статистик күрсәткечләр жыюны, һәм бу мәгълүматларны дөүләт органнарына законнарда билгеләнгән тәртиптә тәкъдим итүне оештыра;

4. Шәһәр Башкарма комитетының мөһере, шәһәр гербы сурәтләннгән бланклары һәм аның исеме, шулай ук аңа Граждан хәле актларын дөүләт теркәвенә алу вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен Россия Федерациясе гербы сурәтләннгән түгәрәк мөһере бар.

5. Шәһәр Башкарма комитеты эшчәнлеген тәмин итү чыгымнары шәһәр бюджетында Россия Федерациясе бюджетлары чыгымнарының классификациясе нигезендә аерым юл белән карала.

50 нче статья. Шәһәр Башкарма комитеты структурасы

1. Шәһәр Башкарма комитеты структурасы шәһәр Башкарма комитеты житәкчесе тәкъдиме буенча шәһәр Советы тарафыннан раслана.

2. Шәһәр Башкарма комитеты структурасына шәһәр Башкарма комитеты житәкчесе, аның урынбасары, башка вазыйфай затлар һәм (яисә) шәһәр Башкарма комитетының тармак (функциональ) органнары керә.

3. Шәһәр Башкарма комитеты органнары шәһәр Башкарма комитеты житәкчесе раслаган нигезләмәләр нигезендә эш итәләр.

4. Шәһәр Башкарма комитеты эшчәнлегенә булышлык күрсәтү, жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне чишү буенча аның компетенциясенә кертелгән мәсьәләләрне чишүдә килешенгән мәсьәләләрне чишү өчен шәһәр Башкарма комитеты каршында координация, эксперт һәм башка ижтимагый (консультатив) киңәшләр оештырылырга мөмкин. Күрсәтелгән киңәшләр шәһәр Башкарма комитеты структурасына керми. Аларда эш ижтимагый башлангычларда башкарыла.

51 нче статья. Шәһәр Башкарма комитеты вәкаләтләре

Шәһәр Башкарма комитеты:

1) планлаштыру, бюджет, финанс һәм бухгалтерлык өлкәсендә:

1.1. шәһәр бюджеты проектын төзи, шәһәр бюджетын үти, шәһәр бюджеты үтәләше турында хисап төзи;

1.2. шәһәр Советы раславына кирәкле документлар һәм материаллар белән (бюджет проекты һәм урта сроклы финанс планы) шәһәр бюджеты проектын кертә;

1.3. бюджетара трансфертларны бүлү методикасын һәм (яки) бирү тәртибен эшли һәм раслай;

1.4. шәһәр бюджетының үтәлешен һәм бюджет хисабын төзүне тәэмин итә, шәһәр Советы раславына шәһәр бюджеты үтәлеше турында хисап тапшыра;

1.5. муниципаль бурыч белән идарә итүне тәэмин итә;

1.6. шәһәрнең комплекслы социаль-икътисади үсеш программалары һәм планнары проектларын эшләүне һәм тормышка ашыруны тәэмин итә;

1.7. шәһәр бюджеты үтәлешен, шәһәрнең комплекслы социаль-икътисади үсеш программаларын һәм планнарын үтәүне оештыра;

1.8. шәһәрнең комплекслы социаль-икътисади үсеш планнары һәм программалары үтәлеше турында хисаплар эзерләүне тәэмин итә;

1.9. шәһәрнең икътисадын һәм социаль өлкәсенә торышын характерлаучы статистик күрсәткечләргә жыюны һәм күрсәтелгән мәгълүматларны дәүләт хакимияте органнарына законнарда билгеләнгән тәртиптә тапшыруны оештыра;

1.10. шәһәр Советы карарлары нигезендә муниципаль кыйммәтле кәгазьләр чыгару юлы белән муниципаль бурыч алуны, кредитлар алуны, муниципаль гарантияләр бирүне гамәлгә ашыра һәм муниципаль милекне сала;

2) муниципаль милек белән идарә итү, шәһәр территориясендә предприятиеләр, учреждениеләр һәм оешмалар белән шәһәр Советы билгеләгән тәртип нигезендә үз вәкаләтләре чикләрендә үзара мөнәсәбәтләр өлкәсендә:

2.1. шәһәрнең муниципаль милеккә мөлкәт белән идарә итә, муниципаль милек объектларын булдыру, сатып алу, куллану, боеру һәм арендау мәсьәләләрен хәл итә;

2.2. шәһәр Советы карары белән билгеләнгән очракларда шәһәр Советын килештерүгә (раслауга) муниципаль милекне читләштерү, шул исәптән аны хосусыйлаштыру турында тәкъдимнәр эзерли һәм кертә;

2.3. муниципаль милектә булмаган предприятиеләр, оешмалар белән шәһәрнең икътисадый һәм социаль үсешендә хезмәттәшлек турында шартнамәләр төзи; шәһәр территориясендә халыкка хезмәт күрсәтү өлкәсендә милекнең төрле рәвешләрен булдыруга ярдәм итә;

2.4. Түбән Кама муниципаль унитар предприятиеләре һәм учреждениеләрен гамәлгә куючы функцияләрен һәм вәкаләтләрен гамәлгә ашыра, шәһәрнең муниципаль унитар предприятиеләре һәм учреждениеләре эшчәнлегенә максатларын, шартларын һәм тәртибен билгели, аларның уставларын раслый, муниципаль казна учреждениеләре эшчәнлегенә финанс белән тәэмин итә һәм муниципаль йөкләмәне бюджет һәм автоном муниципаль учреждениеләр тарафыннан финанс белән тәэмин итә, контракт нигезендә житәкчеләрен билгели һәм биләгән вазыйфаларыннан азат итә;

2.5. Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы законнары нигезендә муниципаль учреждениеләр һәм предприятиеләр тарафыннан шәһәр Советы билгеләгән тәртиптә күрсәтелә торган хезмәтләргә тарифларны билгели һәм жайга сала;

2.6. муниципаль ихтыяжларны тәэмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәтләр сатып алуны гамәлгә ашыра, шәһәрне төзекләндерү, халыкка коммуналь хезмәт күрсәтү, социаль инфраструктура объектларын төзү һәм ремонтлау, продукция житештерү, халыкның көнкүреш һәм социаль-мәдәни ихтыяжларын канәгатьләндерү өчен кирәкле хезмәтләр күрсәтү, шәһәрнең үз матди һәм финанс чараларын кулланып башка эшләр башкаруга заказ бирүче булып тора;

2.7. муниципаль предприятие һәм учреждение хезмәткәрләренең хезмәт хакы күләмнәрен һәм шартларын билгели;

3) территорияль планлаштыру, жир һәм башка табигый ресурсларны куллану, әйләнә-тирә табигый мохитне саклау өлкәсендә:

3.1. шәһәрнең Генераль планы проектын һәм шәһәрнең башка шәһәр төзелеше документлары проектларын төзи һәм шәһәр Советына раслауга кертә, аларны тормышка ашыруны тәмин итә;

3.2. төзелешкә (Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексында, башка федераль законнарда каралган очраклардан тыш) рөхсәт, шәһәр территориясендә урнашкан капитал төзелеш объектларын төзөгәндә, реконструкцияләгәндә объектларны файдалануга тапшыруга рөхсәтләр бирә;

3.3. адреслар бирә, адресларны үзгәртә, адресларны юкка чыгара, урам-юл элементларына (федераль эһәмияттәге автомобиль юлларыннан, төбәк эһәмиятендәге яки муниципаль эһәмияттәге, муниципаль районның жирле эһәмиятендәге автомобиль юлларыннан тыш), планлаштыру структурасы элементларына исем бирә, мондый исемнәрне үзгәртә, юкка чыгара, мәгълүматны Дәүләт адреслы реестрында урнаштыра;

3.4. муниципаль милектәге жирләрдән рациональ файдалануны һәм саклауны планлаштыра һәм оештыра;

3.5. законнар белән билгеләнгән тәртиптә шәһәр территориясендәге жир кишәрлекләрен бирә, резервль һәм ала, шул исәптән сатып алу юлы белән дә;

3.6. муниципаль жир контролен шәһәр чикләрендә гамәлгә ашыра;

3.7. экологик хәл турында халыкка хәбәр итә, тиешле органнарга эйләнә-тирә мохиткә куркыныч тудыручы, табигатьтән файдалану турындагы законнарны бозучы предприятиеләрнең, учреждениеләрнең, оешмаларның гамәлләре турында хәбәр итә;

3.8. шәһәр территориясендә дөвалау-сәламәтләндрү урыннарын һәм жирле эһәмияттәге курортларны булдыра, үстерүне һәм саклауны тәмин итә, шулай ук жирле эһәмияттәге аеруча саклаулы табигый территорияләрне куллану һәм саклау өлкәсендә муниципаль контрольне гамәлгә ашыра;

3.9. муниципаль урман контролен тормышка ашыра;

3.10. шәһәр ихтыяжлары өчен ясалма жир участкалары булдыру өчен кирәкле эшләрнең үтәлешен, федераль закон нигезендә ясалма жир участогы булдыру турында килешү төзү хокукына ачык аукцион үткөрүне тәмин итә;

3.11. Комплекслы кадастр эшләрне башкаруда «күчемсез мөлкәтнең дәүләт кадастры турында» 24.07.2007 елдагы 221-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә катнаша;

4) Төзелеш, транспорт һәм элемент өлкәсендә:

4.1. муниципаль торак фондын төзүне һәм тотуны оештыра, аның исәбен алып бара, шәһәр территориясендә торак төзелеше өчен шартлар тудыруны тәмин итә;

4.2. билгеләнгән тәртиптә социаль наем шартнамәләре буенча бирелә торган торак урыннарына мохтажлар буларак гражданның исәпкә алып бара;

4.3. торак биналарны торак булмаган биналарга һәм торак булмаган биналарга күчерү турында билгеләнгән тәртиптә карарлар кабул итә, торак урыннарны үзгәртеп коруны һәм яңадан планлаштыруны килештерә, билгеләнгән тәртиптә муниципаль торак фондының торак урыннарын яшәү өчен яраксыз дип таный;

4.4. шәһәрдә яшәүче һәм торак урыннарына мохтаж гражданның торак урыннары белән тәмин итә, муниципаль торак фондын төзүне һәм карап тотуны оештыра, торак төзелеше өчен шартлар тудыра, муниципаль торак контролен гамәлгә ашыра;

4.5. муниципаль торак фондыннан файдалануны һәм саклауны, элге фондның торак урыннарының билгеләнгән санитар һәм техник кагыйдәләргә һәм нормаларга, законнарның башка таләпләренә туры килүен тикшереп торуны гамәлгә ашыра;

4.6. шәһәр торак пунктлары чикләрендә жирле эһәмияттәге автомобиль юлларына карата юл эшчәнлеген гамәлгә ашыра һәм аларда юл хәрәкәте иминлеген тәмин итә, шул исәптән парковкалар (парковка урыннары) булдыру һәм аларның эшләвен тәмин итү, шәһәр

торак пунктлары чикләрәндә жирле әһәмияттәге автомобиль юлларының сакланышына муниципаль контрольне гамәлгә ашыра, шулай ук автомобиль юлларыннан файдалану һәм Россия Федерациясе законнары нигезендә юл эшчәнлеген гамәлгә ашыру өлкәсендә башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра;

4.7. халыкка транспорт хезмәтләре күрсәтү өчен шартлар тудыра һәм шәһәр чикләрәндә халыкка транспорт хезмәте күрсәтүне оештыруны муниципаль транспорт оешмалары төзү яки халыкка транспорт хезмәте күрсәтү өчен шартнамә нигезендә шәхси һәм башка транспорт предприятиеләре һәм оешмаларын жәлеп итүне күздә тотат;

4.8. Шәһәр территориясендә гамәлдә булган жәмәгать транспорты маршрутларын, хәрәкәт графигын, тукталыш урыннарын раслый яисә килештерә;

4.9. жәмәгать транспорты тукталышлары өчен бирелгән урыннарны төзекләндерүне тәмин итә;

4.10. Халыкны элемент хезмәтләре белән тәмин итү өчен шартлар тудыра; 5) халыкка торак-коммуналь, көнкүреш, сәүдә һәм башка хезмәт күрсәтү өлкәсендә:

5.1. шәһәр чикләрәндә халыкны электр, жылылык, газ һәм су белән тәмин итүне, су чыгаруны, халыкны ягулык белән тәмин итүне Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән вәкаләтләр чикләрәндә оештыра;

5.2. Халыкны жәмәгать туклануы, сәүдә һәм көнкүреш хезмәте күрсәтү хезмәтләре белән тәмин итү өчен шартлар тудыра, базарлар һәм ярминкәләр оештыра;

5.3. халыкка китапханә хезмәте күрсәтүне, шәһәр китапханәләренә китапханә фондларын туплауны һәм аларның сакланышын тәмин итүне оештыра;

5.4. мәдәниятне оештыру хезмәтләре белән халыкның ялын оештыру һәм халыкны тәмин итү өчен шартлар тудыра;

5.5. шәһәр территориясендә физик культураны, мәктәп спортын һәм массакуләм спортны үстерү өчен шартлар тәмин итә, шәһәрнең рәсми физкультура-савыктыру һәм спорт чараларын уздыруны оештыра, шәһәр территориясендә спорт объектларын төзүне стимуллаштыру чараларын күрә, муниципаль торак йортлары янындагы территориядә спорт майданчыкларын төзүне һәм карап тотуны тәмин итә.

5.6. халыкның күпләп ял итүе һәм халыкның күпләп ял итү урыннарын төзекләндерүне оештыру өчен шартлар тудыра;

5.7. ритуаль хезмәтләр күрсәтүне оештыра һәм күмү урыннарын карап тотуны тәмин итә;

5.8. жирле халык сәнгать ижатын үстерү өчен шартлар тудыра, шәһәрдә халык кәсепләрен саклап калуда, торгызуда һәм үстерүдә катнаша;

5.9. авыл хужалыгы житештерүен үстерүгә ярдәм итә, кече һәм урта эшкуарлыкны үстерү өчен шартлар тудыра;

5.10. шәһәрдә балалар һәм яшьләр белән эшләр чараларын оештыра һәм гамәлгә ашыра;

5.11. шәһәр Советы билгеләгән тәртиптә коммуналь инфраструктура системасына, коммуналь комплекс оешмаларының тарифларына тоташтыру өчен тоташтыру өчен товарлар-рифларны жайга сала;

5.12. социаль наем шартнамәләре һәм муниципаль торак урыннарына наем шартнамәләре буенча торак урыннарны яллаучыларга торак урыннан файдаланган өчен (наем өчен түләү) түләү күләмен билгели.

б) төзекләндерү өлкәсендә:

6.1. каты коммуналь калдыкларны жыю (шул исәптән аерым-аерым жыю) һәм транспортировакалау эшчәнлеген оештыра;

6.2. шәһәр территориясен төзекләндерүне (урамнарны яктыртуны, территорияне яшелләндерүне, урамнар һәм йортларның номерлары белән күрсәткечләр урнаштыруны, кече

архитектура формаларын урнаштыруны һәм карап тотуны кертеп) тәмин итә, шулай ук шәһәр торак пунктлары чикләрендә урнашкан шәһәр урманнарыннан, махсус сакланылучы табигать территорияләрендәге урманнардан файдалануны, аларны саклауны, торгызуны;

6.3. Урамнарны яктыртуны оештыруны һәм йортларның исемнәре һәм номерлары булган күрсәткечләр урнаштыруны тәмин итә;

7) гражданнарның хокукларын һәм ирекләрен саклау, законлылыкны тәмин итү, халыкны һәм территорияне гадәттән тыш хәлләрдән яклау өлкәсендә:

7.1. Шәһәр территориясендә законнарның, дәүләт хакимияте органнары һәм жирле үзидарә актларының үтәлешен, гражданнарның хокукларын һәм ирекләрен саклауны тәмин итә;

7.2. Билгеләнгән тәртиптә, шул исәптән дәүләт хакимияте органнарының һәм дәүләт вазыйфаи затларының, предприятиеләрнең, учреждениеләрнең, оешмаларның жирле үзидарә хокукларын боза торган судта яисә арбитраж судында шикаять бирә;

7.3. Шәһәр чикләрендә гадәттән тыш хәлләр нәтижеләрен кисәтүдә һәм бетерүдә катнаша;

7.4. шәһәр чикләрендә янғын куркынычсызлыгы буенча беренчел чаралар үткәрүне тәмин итә;

7.5. территория оборонасы һәм гражданнар оборонасы, халыкны һәм шәһәр территориясен табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдән яклау чараларын оештыра һәм гамәлгә ашыруны тәмин итә; гадәттән тыш хәлләрне бетерү өчен финанс һәм матди ресурсларның жирле резервларын булдыруны тәмин итә;

7.6. үз вәкаләтләре чикләрендә һәм билгеләнгән тәртиптә гадәттән тыш хәлләр барлыкка килү яисә килеп чыгу куркынычы турында халыкка үз вакытында хәбәр итүне һәм хәбәр итүне тәмин итә; 7.7. авария-коткару эшчәнлеген булдыра, аның эчтәлеген һәм оештыруны тәмин итә

7.11. Муниципаль сайлауларны, жирле референдумны, чакыртып алу буенча тавыш бирүне эзерләүне һәм уздыруны, шәһәр чикләрен үзгәртү, шәһәрне үзгәртеп кору мәсьәләләре буенча тавыш бирүне оештыру һәм матди-техник тәмин итүне гамәлгә ашыра;

7.12. Жыеннар, митинглар, урам йөрешләре, демонстрацияләр һәм пикетлар үткәргә, спорт, тамаша һәм башка массакуләм ижтимагый чараларны оештыруга бәйле законнарда каралган чараларны гамәлгә ашыра;

7.13. Террорчылыкны һәм экстремизмны профилактикалау, шулай ук шәһәр чикләрендә террорчылык һәм экстремизм чагылышлары нәтижеләрен минимальләштерү һәм (яисә) юкка чыгару буенча чаралар күрүне үз вәкаләтләре чикләрендә тәмин итә;

7.14. жәмәгать тәртибен саклауда катнашучы гражданнарга һәм аларның берләшмәләренә ярдәм күрсәтә, халык дружиналары эшчәнлеген өчен шартлар тудыра;

7.15. Милләтара һәм конфессияара татулыкны ныгытуга, телләрне саклап калуга һәм үстерүгә юнәлдерелгән чараларны гамәлгә ашыру өчен шартлар тудыра.

7.16. шәһәр территориясендә яшәүче караучысыз хайваннарны тоту һәм тоту чараларын гамәлгә ашыра;

8) федераль законнар һәм та-Татарстан Республикасы законнары белән шәһәрнең жирле үзидарә органнарына тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен үтәү өлкәсендә:

8.1. Федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә шәһәрнең жирле үзидарә органнарына тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыра;

8.2. дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен тапшырылган матди һәм финанс чараларының исәбен алып бара һәм алардан тиешенчә файдалануны тәмин итә;

8.3. тиешле федераль законнарда һәм Татарстан Республикасы законнарында билгеләнгән тәртиптә тапшырылган дөүлэт вәкаләтләрен гамәлгә ашыру турында хисаплар тапшыра;

8.4. шәһәрнең жирле үзидарә органнары карамагындагы матди ресурслардан һәм финанс чараларыннан аларга тапшырылган аерым дөүлэт вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен шәһәр Советы карарлары нигезендә өстәмә файдалануны тәмин итә;

8.5. Россия Федерациясенең су законнарында билгеләнгән чикләрдә, шәһәр чикләрендә су объектлары милекчесенең вәкаләтләрен гамәлгә ашыра, халыкка алардан файдалануның чикләүләре турында хәбәр итә;

9) башка вәкаләтләр:

9.1. шәһәрнең архив фондларын формалаштыруны тәмин итә;

9.2. федераль законнар нигезендә үз вәкаләтләре чикләрендә халыкара һәм тышкы икътисадый элементләренә гамәлгә ашыра;

9.3. Әлеге Уставның 7 статьясындагы 1 пунктының 8, 9, 15 һәм 19 бүлекләрендә каралган мәсьәләләренә хәл итү максатларында гражданнарның шәһәр өчен социаль әһәмиятле эшләренә (шул исәптән дежурстволарны) иреккә нигездә башкаруга жәлеп ителүе турында карар кабул итә һәм аларны уздыруны оештыра;

9.4. Шәһәрнең жирле әһәмияттәге мәсьәләләре буенча, шулай ук шәһәрнең жирле әһәмияттәге мәсьәләләренә кертелмәгән мәсьәләләр буенча, законнарда, әлеге Устав тарафыннан кертелгән вәкаләтләрдән тыш, шәһәр Советы, шәһәр мэры яисә шәһәрнең башка жирле үзидарә органнары компетенциясенә караган мәсьәләләр буенча башка вәкаләтләренә гамәлгә ашыра;

9.5. шәһәр жирле үзидарәсенең сайланулы вазыйфай затларына, шәһәрнең жирле үзидарә органнарының әгъзаларына, шәһәр Советы депутатларына, муниципаль хезмәткәрләргә һәм муниципаль учреждениеләр хезмәткәрләренә һөнәри белем һәм өстәмә һөнәри белем бирүне оештыра, муниципаль хезмәт турында Россия Федерациясе законнарында һәм муниципаль хезмәт турында Россия Федерациясе законнарында каралган тәртиптә муниципаль хезмәт өчен кадрлар әзерләүне оештыра.

52 нче статья. Шәһәр Башкарма комитеты житәкчесе

1. Шәһәр башкарма комитетын Түбән Кама шәһәре Башкарма комитеты житәкчесе-шәһәр Башкарма комитеты житәкчесе житәкли.

2. Шәһәр Башкарма комитеты житәкчесе әлеге контракт буенча билгеләнгән жирле үзидарәнең вазифай заты булып тора.

3. Үз вәкаләтләрен башкаруда шәһәр Башкарма комитеты житәкчесе:

1) шәһәр Советына контроль һәм хисап бирелгән;

2) шәһәр советына үз эшлеклесе һәм шәһәр Башкарма комитеты нәтижеләре, шул исәптән шәһәр Советы куйган мәсьәләләренә хәл итү турында еллык хисаплар тәкъдим итә;

3) шәһәр Башкарма комитеты тарафыннан жирле әһәмияттәге мәсьәләләренә һәм аерым дөүлэт вәкаләтләрен хәл итү буенча вәкаләтләренә, шәһәрнең жирле үзидарә органнарына федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән мәгълүматларны гамәлгә ашыруны тәмин итә.

4. Шәһәр Башкарма комитеты житәкчесе үз вәкаләтләрен даими рәвештә башкара.

5. Шәһәр Башкарма комитеты житәкчесе, укытучы, фәнни һәм башка ижади эшчәнлектән тыш, эшмәкәрлек, шулай ук башка түләүле эшчәнлек белән шөгыйльләнергә хокуклы түгел. Шулай ук вакытта укытучылар, фәнни һәм башка ижади эшчәнлек чит дөүләтләр, халыкара һәм чит ил оешмалары, чит ил гражданнары һәм гражданлыгы булмаган затлар акчалары хисабына финанслана алмый, әгәр Россия Федерациясенең халыкара

килешүендә яисә Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаган булса. Шәһәрнең башкарма комитеты житәкчесе идарә органнары, попечитель яки Күзәтчелек советлары, чит ил коммерцияле булмаган ялгыш оешмаларының һәм Россия Федерациясе территориясендә гамәлдә булган аларның структур бүлекчәләренең башка органнары составына керергә хокуклы түгел, әгәр Россия Федерациясенең халыкара шартнамәсендә яисә Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаган булса.

6. Аерым оештыру-боеру функцияләрен башкару өчен шәһәр Башкарма комитетының машина йөртүчесенең урынбасары бар, ул шулай ук вакытлыча булмаганда (авыру яки ялга бәйлә рәвештә) яисә үз вазыйфаларын үти алмаганда яисә вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату очрагында шәһәр Башкарма комитеты житәкчесе вәкаләтләрен башкара.

53 нче статья. Шәһәр Башкарма комитеты житәкчесен билгеләү тәртибе

1. Шәһәр Башкарма комитеты житәкчесен билгеләү конкурс нигезендә башкарыла.

2. Шәһәр Башкарма комитеты житәкчесе өчен контракт шартлары шәһәр Советы тарафыннан раслана. Федераль закон яисә Татарстан Республикасы законы белән шәһәрнең жирле үзидарә органнарына аерым дәүләт вәкаләтләрен тапшырган очракта контрактка мәжбүри рәвештә Татарстан Республикасы законы белән билгеләнгән шартлар кертелә. 3. Шәһәр Башкарма комитеты житәкчесе вазифасына кандидатлар булырга тиеш:

а) Россия Федерациясе гражданлыгы;

б) «дәүләт һәм муниципаль идарә» белгечлеге буенча югары һөнәри белем йә әлеге статьяның 3 пунктындагы «в», «г» пунктчаларында каралган бер үк вакытта эш стажы булганда башка махсус-альностьлар буенча югары һөнәри белем;

в) муниципаль хезмәтнең төп яисә әйдәп баручы муниципаль хезмәт стажы яисә дәүләт хезмәтенең аларга тиңләштерелгән вазыйфаларында кимендә ике ел муниципаль хезмәт стажы, яисә белгечлек буенча кимендә биш ел эш стажы;

г) ким дигәндә биш ел идарә итү тәҗрибәсе. Идарә итү эшчәнлегендә, милек формасына, дәүләт органына, жирле үзидарә органына, шулай ук аларның структур бүлекчәләре житәкчеләренең вазыйфаларына бәйсез рәвештә, оешма житәкчесе урынбасары, житәкче вазыйфаларында эшләү күздә тотыла;

д) Башкарма комитет житәкчесенең шәһәр Советы карары белән билгеләнгән вазыйфаи бурычларын үтәү өчен кирәкле эшлекле сыйфатлар һәм күнекмәләр.

4. Шәһәр Башкарма комитеты житәкчесе вазыйфасына конкурс әлеге Устав һәм шәһәр Советы карары белән билгеләнгән тәртиптә үткәрелә.

5. Конкурстың шартлары, аны уздыру датасы, вакыты һәм урыны турында мәгълүматлар, Контракт проекты массакуләм мәгълүмат чараларында конкурс үткәрелгәнчә 20 көннән дә соңга калмыйча басылып чыгарга тиеш.

6. Конкурс үткәрү өчен конкурс комиссиясе төзелә. Конкурс комиссиясе әгъзаларының гомуми саны шәһәр Советы тарафыннан билгеләнә.

7. Конкурс комиссиясе әгъзаларының яртысы шәһәр Советы тарафыннан, калган яртысы Түбән Кама муниципаль районы Башкарма комитеты житәкчесе итеп билгеләнә.

8. Зат шәһәр Башкарма комитеты житәкчесе вазыйфасына конкурс комиссиясе тарафыннан тәкъдим ителгән кандидатлар арасынан шәһәр Советы тарафыннан билгеләнә.

9. Шәһәр Башкарма комитеты житәкчесе шәһәр Мэры белән контракт төзелә.

54 нче статья. Шәһәр Башкарма комитеты житәкчесенең вәкаләтләр вакыты

1. Шәһәр Башкарма комитеты житәкчесе белән контракт шәһәр Советының вәкаләтләр срогына төзелә, затны шәһәр Башкарма комитеты житәкчесе вазыйфасына билгеләү турында

караар кабул итү (яна чакырылыш шәһәр Советы эшли башлаган көнгә кадәр), кимендә ике елга.

2. Шәһәр Советы вәкаләтләре срогы чыкканнан соң, шәһәр Башкарма комитеты житәкчесе үз вәкаләтләрен гамәлгә ашыруны шәһәр Башкарма комитетының яна житәкчесе билгеләнгәнче дәвам итә.

55 нче статья. Шәһәр Башкарма комитеты житәкчесе вәкаләтләре

Шәһәр Башкарма комитеты житәкчесе:

1) шәһәр Башкарма комитеты эшчәнлегенә бердәм-башлау принципларында житәкчелек итә һәм аның компетенциясенә кергән вәкаләтләргә үтәү өчен шәхси жавап тотат;

2) шәһәр Советы, шәһәр Мэры, шәһәрнең башка жирле үзидарә органнары һәм башка муниципаль берәмлекләр, дәүләт хакимияте органнары, гражданныр һәм оешмалар белән мөнәсәбәтләрдә шәһәр башкарма комитетын тәкъдим итә;

3) шәһәр Советы каравына шәһәр бюджеты проектларын һәм аның үтәләше турында хисаплар тәкъдим итә;

4) шәһәр Советы каравына шәһәрнең комплекслы социаль-икътисади үсеше планнары һәм программалары проектларын һәм аларның үтәләше турында хисаплар тәкъдим итә;

5) шәһәр Советы раславына Башкарма комитет структурасы проектныкертә, шәһәр Башкарма комитетының штат расписаниесен раслый, хезмәткәрләренң чик саны һәм хезмәткә түләү фонды тарафыннан расланган структура нигезендә раслый;

6) шәһәр Мэры белән килештереп, Башкарма комитет житәкчесе урынбасары вазыйфасыннан азат итә, муниципаль хезмәткәрләргә һәм шәһәр Башкарма комитетының башка хезмәткәрләргә вазыйфага билгели һәм вазыйфасыннан азат итә, аларның эшчәнлеген контрольдә тотат, аларга бүләкләү һәм дисциплинар жаваплылык чараларын куллана;

7) шәһәр акчалары белән расланган бюджет нигезендә эш итә, банк учреждениеләрендә шәһәрнең бюджет һәм башка счетларын ача һәм яба, муниципаль кыйммәтле кәгазьләр чыгару юлы белән муниципаль бурычалуны, кредитларалуны, муниципаль милекне залогка тапшыру һәм муниципаль гарантияләр бирү юлы белән муниципаль бурычка алуны гамәлгә ашыра;

8) шәһәр Башкарма комитеты тарафыннан федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән шәһәрнең жирле үзидарә органнарына тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләргә гамәлгә ашыруны гамәлгә ашыра һәм (яисә) тәэмин итә, аларның үтәләше өчен шәхси жаваплылык тотат; тиешле законнар нигезендә һәм үтәлгәндә тапшырылган дәүләт вәкаләтләргә гамәлгә ашыруга бәйле мәсьәләләр буенча хокукий актлар чыгара;

9) жирле әһәмияттәге мәсьәләләр буенча хокукий актлар, шулай ук шәһәр Башкарма комитеты эшен оештыру мәсьәләләргә буенча хокукий актлар чыгара;

10) елга бер тапкыр яки шәһәр Мэры таләбе буенча шәһәр Советына шәһәр Башкарма комитеты эшчәнлегә һәм эшчәнлегә турында хисаплар тапшыра;

11) шәһәр Башкарма комитеты эшчәнлегә турында халыкка даими рәвештә мәгълүмат бирә, шәһәр Башкарма комитеты хезмәткәрләргә тарафыннан гражданнырны кабул итүне оештыра, айга кимендә бер тапкыр гражданнырны кабул итә, гражданнырның тәкъдимнәрен, гаризаларын һәм шикаятләргә карый, алар буенча карарлар кабул итә;

12) дәүләт һәм башка органнарда шәһәр мәнфәгатьләргә тәэмин итү һәм яклау буенча чаралар күрә, шәһәр Башкарма комитеты исемнән судка гаризалар бирә, ышаныч кәгазьләргә бирә;

13) башка вәкаләтләргә законнар, әлегә Устав, шәһәр Советы карарлары һәм төзелгән контракт нигезендә гамәлгә ашыра.

Шәһәр Башкарма комитеты житәкчесе «коррупциягә каршы тору турында» 2008 нче елның 25нче декабрдәге 273-ФЗ номерлы Федераль законда һәм башка федераль законнарда билгеләнгән чикләүләрне һәм тыюларны үтәргә тиеш.

56 нчы статья. Шәһәр Башкарма комитеты житәкчесе вәкаләтләрән вакытыннан алда туктату

1. Шәһәр Башкарма комитеты житәкчесе вәкаләтләрә вакытыннан алда туктатыла:

1) үлем;

2) үз теләге белән отставкага китү;

3) "Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары һәм әлеге статьяның 2 нче пункты турында «Федераль законның 37 нче статьясындагы 11нче өлеше нигезендә контрактны өзү;

4) «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» Федераль законның 74 нче статьясы нигезендә вазыйфадан азат итү;

5) суд тарафыннан сәләтсез яки чикләнгән сәләтле дип тану;

6) суд тарафыннан билгеле булмаган дип тану яки үлгән дип игълан итү;

7) аңа карата судның гаепләү карарының законлы көченә керүе;

8) Россия Федерациясеннән даими яшәү урынын ачыгу;

9) Россия Федерациясе гражданлыгын туктату, Россия Федерациясе халыкара шартнамәсендә катнашучы чит ил гражданлыгын туктату, аның нигезендә чит ил гражданы жирле үзидарә органнарына сайланьрга, аларга чит ил гражданлыгын алырга яисә яшәргә рөхсәт яисә Россия Федерациясе гражданының Россия Федерациясе халыкара шартнамәсендә катнашучы булмаган чит дәүләт территориясендә даими яшәү хокукын раслаучы башка документ алырга хокуклы. аның нигезендә чит ил гражданлыгы булган Россия Федерациясе гражданы жирле үзидарә органнарына сайланьрга хокуклы;

10) хәрби хезмәткә чакыру яки аны алыштыручы альтернатив гражданлык хезмәтенә юллама;

11) шәһәрне башка торак пункт белән берләштерү яки шәһәрне шәһәр округы статусына бирү юлы белән, шулай ук шәһәр муниципаль берәмлек буларак юкка чыгарылган очракта;

12) шәһәр чикләрен үзгәртү нәтижәсендә шәһәр сайлаучылары саны 25 проценттан артты.

2. Башкарма комитет житәкчесе белән контракт яклар килешүе буенча яисә гариза нигезендә суд тәртибендә өзелергә мөмкин

1) жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итүгә кагылышлы өлешендә, шулай ук «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» Федераль законның 37нче статьясындагы 9 нчы өлешендә һәм әлеге Уставның 83нче статьясындагы 2нче өлешендә билгеләнгән чикләүләрне үтәмәү сәбәпле шәһәр Советы яисә шәһәр Мэры контракт шартларын бозуга бәйле рәвештә;

2) Татарстан Республикасы Президенты - федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән шәһәрнең жирле үзидарә органнарына тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрән гамәлгә ашыруга кагылышлы өлешендә, шулай ук «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» Федераль законның 37 нче статьясындагы 9нчы өлешендә һәм әлеге Уставның 83нче статьясындагы 2нче өлешендә билгеләнгән чикләүләрне үтәмәүгә бәйле рәвештә контракт шартларын бозуга бәйле рәвештә;

3) Башкарма комитет житәкчесе-шәһәрнең жирле үзидарә органнары һәм (яисә) Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары тарафыннан контракт шартларын бозу сәбәпле.

VI бүлек. ШӘҺӘР СОВЕТЫ, ШӘҺӘР МЭРЫ ҺӘМ ШӘҺӘР БАШКАРМА КОМИТЕТЫ МӨНӘСӘБӘТЛӘРЕ

57 нче статья. Шәһәр Советы, шәһәр Мэры һәм шәһәр Башкарма комитетының үзара бәйләнеше нигезләре

1. Әлеге устав белән билгеләнгән вәкаләтләр бүленеше нигезендә шәһәр Советы, шәһәр Мэры һәм шәһәр Башкарма комитеты үз вәкаләтләрен мөстәкыйль башкара.

2. Шәһәр Советы һәм шәһәр Башкарма комитеты шәһәрнең икътисадый һәм социаль үсеш процесслары белән нәтижәле идарә итү максатларында һәм аның халкы мәнфәгатьләрендә законнарда, әлеге Устав формаларында үзара эшчәнлек алып барырга тиеш.

3. Шәһәр Советы һәм шәһәр Башкарма комитеты бер-берсенә кабул ителгән хокукый актларны имзаланган көннән жиде көн эчендә жибәрәләр.

4. Шәһәр Советы, шәһәр Мэры шәһәр Башкарма комитеты житәкчесенә шәһәр Башкарма комитеты житәкчесенә, шәһәр Башкарма комитетының башка вазыйфай затларының хокукый актларын кабул итү, юкка чыгару, үзгәртү яки өстәү турында тәкъдим белән мөрәжәгать итәргә хокуклы, шулай ук аларны суд тәртибендә шикаять бирергә хокуклы.

5. Шәһәр Башкарма комитеты житәкчесе шәһәр Советына, шәһәр Мэрына шәһәр Советының, Мэрның хокукый актларын кабул итү, юкка чыгару, үзгәртү яки өстәү турындагы тәкъдим белән мөрәжәгать итәргә хокуклы, шулай ук аларны суд тәртибендә шикаять бирергә хокуклы.

6. Шәһәр Мэры шәһәр Башкарма комитеты житәкчесенә шәһәр Советының эш планнарын һәм шәһәр Советы карарлары проектларын шәһәр Советы Регламентында билгеләнгән тәртиптә жибәрә.

7. Шәһәр Советы сессияләрендә, аның органнары утырышларында, шәһәр Мэры үткәрә торган утырышларда, киңәш бирү тавышы хокукы белән шәһәр Башкарма комитеты житәкчесе, аның урынбасары яисә алар вәкаләт биргән затлар катнашырга хокуклы. Шәһәр Башкарма комитетының вазыйфай затлары, язма чакыру булганда, шәһәр Советы сессияләрендә катнашырга тиеш.

8. Шәһәр Башкарма комитеты житәкчесе үткәрә торган утырышларда шәһәр Мэры, шәһәр Советы депутатлары катнашырга хокуклы.

58 нче статья. Шәһәрнең жирле үзидарә органнары арасындагы бәхәсләрне чишү

Шәһәрнең жирле үзидарә органнары арасында аларның вәкаләтләрен гамәлгә ашыру мәсьәләләре буенча бәхәсләр килештерү процедуралары яисә суд тәртибендә уздыру юлы белән хәл ителә.

VII бүлек. ШӘҺӘРНЕҢ БАШКА ЖИРЛЕ ҮЗИДАРӘ ОРГАННАРЫ

59 нчы статья. Шәһәрнең ревизия комиссиясе

1. Шәһәрнең ревизия комиссиясе даими тышкы муниципаль контроль органы булып тора һәм шәһәр Советы тарафыннан төзелә.

2. Шәһәрнең ревизия комиссиясе:

1) шәһәр бюджеты үтәләшенә контроль;

2) шәһәр бюджеты проектларына экспертиза;

3) шәһәр бюджеты үтәләше турындагы еллык хисапны тышкы тикшерү;

4) шәһәр бюджеты акчаларын, шулай ук Россия Федерациясе законнарында каралган башка чыганақлардан шәһәр бюджеты тарафыннан алына торган акчаларның законлылығына, нәтижәләлегенә (нәтижәләлегенә һәм экономиясенә) контрольне оештыру һәм гамәлгә ашыру;

5) муниципаль милектә булган мөлкәт белән идарә итүнең һәм идарә итүнең билгеләнгән тәртибен, шул исәптән интеллектуаль эшчәнлекнең саклана торган нәтижәләрен һәм шәһәрнеке булган индивидуальләштерү чараларын үтәүне тикшереп тору;

6) шәһәр бюджеты акчалары исәбеннән салым һәм башка ташламалар, бюджет кредитлары бирүнең нәтижәләлеген бәяләү, шулай ук муниципаль гарантияләр һәм йөкләмәләрне бирү законлылығын бәяләү яки йөкләмәләрне юридик затлар һәм хосусый эшмәкәрләр тарафыннан башкарыла торган башка алыш-бирешләр буенча шәһәр бюджеты һәм муниципаль милектәге мөлкәт акчалары исәбеннән тәмин итү;

7) шәһәрнең чыгым йөкләмәләренә, шулай ук муниципаль программаларга кагылышлы өлешендә муниципаль хокукый актлар проектларына (финанс-икътисадый нигезләмәләрнең нигезләнәнгәнлеген дә кертәп) финанс-икътисадый экспертиза;

8) шәһәрдә бюджет процессын анализлау һәм аны камилләштерүгә юнәлтелгән тәкъдимнәр әзерләү;

9) шәһәр бюджеты үтәлеше, үткәрелгән контроль һәм экспертиза-аналитика чаралары нәтижәләре турында мәгълүмат әзерләү һәм мондый формацияне шәһәр советына һәм шәһәр Мэрына тәкъдим итү;

10) коррупциягә каршы чараларда вәкаләтләр чикләрендә катнашу;

11) сатып алулар өлкәсендә аудит һәм тышкы муниципаль финанс тикшерүе өлкәсендә федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары, әлеге устав белән билгеләнгән башка вәкаләтләр.

VIII бүлек. САЙЛАУ КОМИССИЯСЕ

60 нчы статья. Шәһәр сайлау комиссиясе

1. Шәһәрнең сайлау комиссиясе шәһәрнең жирле үзидарә органнары структурасына керми торган муниципаль орган булып тора. Сайлау комиссиясе Шәһәр Советы, жирле референдумга депутатлар сайлауларын әзерләүне һәм үткәрүне, шәһәр Советы депутатын чакыртып алу буенча тавыш бирүне, шәһәр чикләрен үзгәртү, шәһәрне үзгәртеп кору мәсьәләләре буенча тавыш бирүне гамәлгә ашыра.

2. Шәһәрнең сайлау комиссиясе Шәһәр Советы тарафыннан федераль закон һәм Татарстан Республикасы Сайлау кодексы белән билгеләнгән тәртиптә төзелә.

3. Шәһәрнең сайлау комиссиясе вәкаләтләре вакыты биш ел тәшкит итә.

4. Шәһәрнең сайлау комиссиясе хәлиткеч тавыш бирү хокукы булган 8 әгъза составында формалаша.

5. Шәһәрнең сайлау комиссиясе эшчәнлеген финанс белән тәмин итү шәһәр бюджетында Россия Федерациясе бюджетлары чыгымнары классификациясе нигезендә аерым юл белән карала.

6. Шәһәр сайлау комиссиясенә вәкаләтләре, аның эшчәнлегенә тәртибе һәм гарантияләре федераль законнар, Татарстан Республикасы Сайлау кодексы белән жайга салына.

7. Шәһәр Советы мөрәжәгатә нигезендә кабул ителгән Татарстан Республикасы Үзәк сайлау комиссиясе карары буенча шәһәр сайлау комиссиясенә вәкаләтләре Татарстан Республикасы Территориаль сайлау комиссиясенә йөкләнергә мөмкин.

IX бүлек. ШӘҺӘРНЕҢ ЖИРЛЕ ҮЗИДАРӘ ОРГАННАРЫ ЭШЧӘНЛЕГЕНЕҢ ГРАЖДАНЛЫК - ХОКУКЫЙ ҺӘМ ФИНАНС НИГЕЗЛӘРЕ

61 нче статья. Юридик зат хокукларына ия шәһәрнең жирле үзидарә органнары

1. Федераль закон һәм әлеге Устав нигезендә юридик зат хокукларына шәһәр Советы һәм шәһәр Башкарма комитеты бирелә.

2. Шәһәр Башкарма комитеты структурасы нигезендә, шәһәр Советы карары буенча юридик затның хокуклары шәһәрнең Ислам вәкаләтле комитетының аерым органнарына бирелергә мөмкин.

62 нче статья. Шәһәрнең жирле үзидарә органнары юридик затлар буларак

1. Шәһәр исеменнән мөлкәт һәм башка хокукларны һәм бурычларны сатып алырга һәм гамәлгә ашырырга, судта ышанычсыз чыгыш ясарга шәһәр Башкарма комитеты житәкчесе мөмкин.

2. Шәһәр мэры мөлкәт һәм башка хокукларны һәм вазыйфаларны ала һәм гамәлгә ашыра, шәһәр Советы, шәһәр Мэры, депутатлар эшчәнлеген тәмин итүгә юнәлдерелгән шәһәр бюджеты акчалары белән, шулай ук шәһәр Советына беркетелгән муниципаль милек белән бәйлә судта ышанычсыз чыгыш ясый.

3. Шәһәрнең жирле үзидарә органнары, юридик зат хокукларына ия булганнар, идарә итү функцияләрен башкару өчен оештырыла торган муниципаль казна учреждениеләре булып торалар һәм федераль законнар белән билгеләнгән тәртиптә юридик затлар сыйфатында дүләт теркәвенә алынырга тиеш.

63 нче статья. Шәһәрнең жирле үзидарә органнарын финанслау

1. Шәһәрнең жирле үзидарә органнарын тотуга эшчәнлекне финанс белән тәмин итү бары тик шәһәр бюджетының үз керемнәре хисабына гына башкарыла.

2. Шәһәр Советының законда, әлеге Устав, карарларында каралган очракларда шәһәрнең жирле үзидарә органнары эшчәнлеген тәмин итүгә чыгымнар шәһәр бюджетында Россия Федерациясе бюджетлары чыгымнарының классификациясе нигезендә аерым юл белән карала.

X бүлек. ШӘҺӘР МЭРЫНЫҢ ҺӘМ ШӘҺӘРНЕҢ МУНИЦИПАЛЬ ВАЗЫЙФАЛАРЫН БИЛӘҮЧЕ БАШКА ЗАТЛАРНЫҢ СОЦИАЛЬ ҺӘМ БАШКА ГАРАНТИЯЛӘРЕ

64 нче статья. Шәһәр Мэры һәм аның урынбасары эшчәнлегенә социаль һәм башка гарантияләре

1. Шәһәр Мэры һәм шәһәрнең муниципаль вазыйфаларын биләүче башка затларның вәкаләтләрен гамәлгә ашыру гарантияләре федераль законнар, «муниципаль берәмлекнең вәкиллеке органы депутаты, сез-жирле үзидарәнең борный органы эгъзасы, Татарстан Республикасында жирле үзидарәнең сайланулы вазыйфай заты вәкаләтләрен гамәлгә ашыру гарантияләре турында» 12.02.2009 елдагы 15-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы нигезендә әлеге Устав һәм башка муниципаль норматив хокукый актлар нигезендә билгеләнә актлар белән.

2. Әлеге Устав нигезендә даими нигездә эшләүче Мэрга һәм аның урынбасарына айлык акчалата бүлүк түләнә

3. Шәһәр Мэры һәм аның урынбасарының айлык акчалата бүләкләү күләме шәһәр Советы тарафыннан билгеләнә, ул шәһәрдәге уртача хезмәт хакының 10 (ун) күләменнән артып китә алмый.

Шәһәр Советының инфляция (кулланучылар бәяләре) дәрәжәсен исәпкә алып, тиешле елга шәһәр бюджеты турындагы карары нигезендә айлык акчалата бүләкләү күләме ел саен арта (индексацияләнә).

4. Даими нигездә эшләүче шәһәр Мэрына һәм аның урынбасарына ел саен 30 календарь көнлек түләүле отпуск бирелә һәм өстәмә-гамәлдәге законнар нигезендә, аның икеләтә айлык акчалата бүләк күләмендә дөвалауга пособие түләү белән, командировка чыгымнары каплана, закон нигезендә башка түләүләр башкарыла.

5. Шәһәр Мэрының һәм аның урынбасарының даими нигездә эшләүче вәкаләтләр срогы аның тарафыннан гомуми һәм өзлексез хезмәт стажына яисә хезмәт итү срогына, законнар нигезендә белгечлек буенча эш стажына исәпләнә.

6. Шәһәр мэры һәм аның урынбасары закон һәм әлеге Устав нигезендә муниципаль хезмәткәрләрне пенсия белән тәмин итү өчен билгеләнгән шартларда һәм тәртиптә тиешле еллар эшләгән өчен пенсия белән тәмин итү хокукына ия.

7. Үз вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен шәһәр Мэрына һәм аның урынбасарына мебель, элемент чаралары, автотранспорт белән жиһазландырылган хезмәт бүлмәләре бирелә.

65 нче статья. Шәһәр Советы депутаты, башка вазыйфаи затлар эшчәнлегенә социаль һәм башка гарантияләре

1. Бушатылмаган нигездә эшләүче шәһәр Советы депутатына шәһәр Советы һәм аның органнары сессияләрендә катнашу, шәһәр Советы йөкләмәләрен үтәү дәверендә закон нигезендә акчалата компенсация түләнә.

2. Шәһәр Мэрының үз вәкаләтләрен бушатылмаган нигездә гамәлгә ашыручы урынбасарына, шәһәр мэры вазыйфаларын башкарганда, әлеге устав белән каралган очрақларда, шәһәр Мэрының айлык акчалата бүләкләвенә 90% күләмендә бүләкләнә.

3. Шәһәрнең ревизия комиссиясе һәм шәһәр сайлау комиссиясе эгъзаларына әлеге органнар эшендә катнашкан вакытта шәһәр Советы законнары, карарлары нигезендә акчалата компенсация түләнә.

66 нчы статья. Шәһәр Мэры, шәһәр Советы депутатларының кагылгысызлыгына гарантияләр

1. Шәһәр Советы депутатларының, шул исәптән шәһәр Мэрының хокукларына гарантияләр, аларны жинаять яки административ жаваплылыкка тартканда, кулга алганда, кулга алганда, тентү, Сорау алганда, аларга карата башка жинаять-процессуаль һәм административ-процессуаль гамәлләр кылганда, шулай ук алар биләгән торак һәм (яисә) хезмәт урыны, аларның багажы, шәхси һәм шәхси депутатларга карата оператив-эзләү чараларын үткәргәндә хезмәт транспорт чаралары, алар файдалана торган элемент чаралары, аларга караган документлар федераль законнар белән билгеләнә.

2. Федераль закон нигезендә шәһәр Советы депутаты әлеге фикер өчен жинаять яки административ жаваплылыкка тартыла алмый, тавыш биргәндә белдерелгән позиция һәм шәһәр Мэры статусына туры килә торган башка гамәлләр, шул исәптән аның вәкаләтләре срогы чыкканнан соң да. Әлеге нигезләмә шәһәр Советы депутаты тарафыннан халык алдында мыскыллау, яла ягу яисә федераль законда каралган башка бозулар рөхсәт ителгән очрақларга кагылмый.

XI бүлек. ШӘҺӘРНЕҢ ЖИРЛЕ ҮЗИДАРӘ ОРГАННАРЫ ҺӘМ ВАЗЫЙФАИ ЗАТЛАРЫНЫҢ ЖАВАПЛИЛЫГЫ

67 нче статья. Шәһәрнең жирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затларының жаваплылыгы

Шәһәрнең жирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары федераль законнар нигезендә шәһәр халкы, дәүләт, физик һәм юридик затлар алдында жаваплы.

68 нче статья. Шәһәр Советы депутатларының шәһәр халкы алдында жаваплылыгы

1. Шәһәр Советы депутатларының, шул исәптән шәһәр мэрының шәһәр халкы алдындагы жаваплылыгы тиешле депутат тарафыннан шәһәр халкының ышанычын югалту нәтижәсендә барлыкка килә.

2. Шәһәр халкының ышанычын югалткан шәһәр Советы депутаты, шул исәптән шәһәр Мэры, әлеге Уставның 15 статьясында билгеләнгән очрақларда һәм тәртиптә шәһәр халкы тарафыннан кире алынырга мөмкин.

69 нчы статья. Шәһәрнең жирле үзидарә органнарының һәм вазыйфаи затларының дәүләт алдында жаваплылыгы

Федераль закон нигезендә шәһәр Советы, шәһәр Мэры, шәһәр Башкарма комитеты житәкчесенә дәүләт алдында жаваплылыгы Россия Федерациясе Конституциясен, федераль конституциячел законнарны, федераль законнарны, Татарстан Республикасы Конституциясен, Татарстан Республикасы законнарын һәм әлеге Уставны бозган очрақта, шулай ук шәһәрнең жирле үзидарә органнарына тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен тиешенчә гамәлгә ашырмаган очрақта тиешле суд карары нигезендә барлыкка килә.

70 нче статья. Физик һәм юридик затлар алдында шәһәр жирле үзидарә органнарының һәм вазыйфаи затларының жаваплылыгы

Шәһәр жирле үзидарә органнарының һәм вазыйфаи затларының физик һәм юридик затлар алдында жаваплылыгы федераль законнар белән билгеләнгән тәртиптә барлыкка килә.

XII бүлек. ШӘҺӘРНЕҢ МУНИЦИПАЛЬ ХОКУКЫЙ АКТЛАРЫ

71 нче статья. Шәһәрнең муниципаль хокукий актлары системасы

1. Шәһәрнең муниципаль хокукий актлары системасына керә:

- 1) шәһәр Уставы;
- 2) жирле референдумда кабул ителгән хокукий актлар;
- 3) шәһәр Советының норматив һәм башка хокукий актлары;
- 4) Әлеге устав белән каралган шәһәр мэрының, шәһәр Башкарма комитетының, башка органнарның һәм жирле үзидарәнең вазыйфаи затларының хокукий актлары.

2. Шәһәр Уставы һәм жирле референдумда кабул ителгән хокукий актлар рәвешендә рәсмиләштерелгән карарлар муниципаль хокукий актлар системасында югары юридик көч актлары булып тора, турыдан-туры гамәлдә һәм шәһәрнең бөтен территориясендә кулланыла.

Башка муниципаль хокукий актлар әлеге Уставка һәм жирле референдумда кабул ителгән хокукий актларга каршы килмәскә тиеш.

3. Жирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары кабул иткән муниципаль хокукий актлар шәһәрнең бөтен территориясендә мәжбүри үтәлгә тиеш.

4. Муниципаль хокукый актларны үтәмэгән өчен гражданнар, оешма житәкчеләре, дәүләт хакимияте органнары һәм жирле үзидарә органнары вазыйфай затлары федераль законнар һәм административ хокук бозулар турында Татарстан Республикасы кодексы нигезендә жаваплылыкка тартылалар.

5. Шәһәрнең муниципаль хокукый актлары Россия Федерациясе Конституциясенә, федераль конституциячел законнарга, федераль законнарга һәм Россия Федерациясенә башка норматив хокукый актларына, шулай ук Татарстан Республикасы Конституциясенә, законнарга, Татарстан Республикасының башка норматив хокукый актларына каршы килмәскә тиеш.

6. Муниципаль хокукый актлар гамәлдән чыгарылырга яки аларның гамәлдә булу - булмавы тиешле муниципаль хокукый актны кабул иткән (чыгарган) жирле үзидарә органнары һәм вазыйфай затлары, суд тарафыннан туктатылырга мөмкин, ә жирле үзидарә органнары тарафыннан федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруны жайга салучы өлешендә-Россия Федерациясе дәүләт хакимиятенә вәкаләтле органы яисә Татарстан Республикасы дәүләт хакимиятенә вәкаләтле органы тарафыннан Татарстан.

Норматив характерга ия булмаган муниципаль хокукый актның гамәлдә булуы Эшуарлар хокукларын яклау буенча Россия Федерациясе Президенты каршындагы вәкәләтле вәкиленә Россия Федерациясе законнары нигезендә бирелгән тиешле күрсәтмәсен алса, аны кабул иткән (чыгарган) жирле үзидарә органы яисә жирле үзидарә вазыйфай заты тарафыннан кичекмәстән туктатыла

7. Шәһәр өчен муниципаль берәмлек статусын билгеләү турында Татарстан Республикасы Законының үз көченә кәргәнчә гамәлдә булмавын тану суд тәртибендә суд карары законлы көченә кәргәнчә кабул ителгән шәһәрнең муниципаль хокукый актларының гамәлдә булмавын тану яисә шәһәрнең әлегә муниципаль хокукый актларын юкка чыгару өчен нигез була алмый.

8. Шәһәрнең муниципаль норматив хокукый актлары, шул исәптән жирле референдумда кабул ителгән хокукый актлар рәвешендә рәсмиләштерелгән карарлар Татарстан Республикасы муниципаль норматив хокукый актлары регистрына кертелергә тиеш.

72 нче статья. Гражданнарны турыдан-туры белдерү юлы белән кабул ителгән карарлар

1. Жирле әһәмиятгә мäsьәләләрне шәһәр халкы турыдан-туры жирле референдумда белдерелгән гражданнарны турыдан-туры күрсәтү юлы белән хәл итә.

2. Әгәр шәһәр халкын турыдан-Туры игълан итү юлы белән кабул ителгән карарны гамәлгә ашыру өчен өстәмә рәвештә муниципаль хокукый акт, жирле үзидарә органы яки шәһәрнең жирле үзидарә вазыйфай заты кабул итү таләп ителсә, аларның компетенциясенә әлегә актны кабул итү (бастыру) керә, референдумда кабул ителгән карар үз көченә кәргән көннән 15 көн эчендә тиешле муниципаль хокукый актны әзерләү һәм (яисә) кабул итү срогын билгеләргә тиеш. Күрсәтелгән вакыт өч айдан артып китә алмый.

3. Гражданнарның турыдан-туры ихтыярын белдерү юлы белән кабул ителгән карарны гамәлгә ашыру өчен кирәкле муниципаль хокукый актны чыгару срогын бозу шәһәр Мэрын чакыртып алу, шәһәр Башкарма комитеты житәкчесен эштән азат итү яки шәһәр Советы вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату өчен нигез булып тора.

73 нче статья. Шәһәрнең жирле үзидарә органнары һәм вазыйфай затлары тарафыннан кабул ителә торган муниципаль хокукый актлар төрләре

1. Шәһәр жирле үзидарә органнары һәм вазыйфай затлары үзләренә урнаштырылган вәкаләтләренә үтәү йөзеннән түбәндәге муниципаль хокукый актлар бастырып чыгара:

1) шәһәр Советы-шәһәр Советы карарлары;

2) шәһәр Мэры – карарлары һәм боерыклары;

3) шәһәр Башкарма комитеты житәкчесе-шәһәр Башкарма комитеты житәкчесе карарлары һәм боерыклары.

2. Шәһәрнең башка жирле үзидарә затлары үз вәкаләтләре чикләрендә әлеге уставларга, башка муниципаль хокукый актларга билгеләнгән, аларның статусын билгели торган күрсәтмәләр һәм боерыклар чыгара.

74 нче статья. Муниципаль хокукый актлар әзерләү

1. Муниципаль хокукый актлар проектларын шәһәр Мэры, шәһәр Советы депутатлары, Башкарма комитет житәкчесе, территориаль ижтимагый үзидарә органнары, гражданнарның инициативалы төркемнәре, шулай ук аларны алып бару мәсьәләләре буенча шәһәрнең ревизия һәм сайлау комиссияләре, Түбән Кама шәһәре прокуроры кертә ала.

2. Муниципаль хокукый актлар проектларын кертү тәртибе, аларга кушып бирелә торган документлар исемлегенә һәм формасы шәһәр Советы Регламенты, шәһәр Мэры, шәһәр Башкарма комитеты житәкчесе тарафыннан билгеләнә.

75 нче статья. Шәһәр Советының хокукый актлары

1. Шәһәр Советы аның компетенциясенә федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары, әлеге устав белән кертелгән мәсьәләләр буенча шәһәр территориясендә үтәү өчен мәҗбүри булган кагыйдәләренә, шәһәр Мэрын отставкага жибәрү турындагы карарны, шәһәр Советы регламентын, шәһәр Советы эшчәнлеген оештыру мәсьәләләре һәм федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары, әлеге устав белән үз компетенциясенә кертелгән башка мәсьәләләр буенча башка карарлар билгели торган карарлар кабул итә.

2. Шәһәр Советы карарлары, законнарда, әлеге устав белән билгеләнгән очраклардан тыш, шәһәр Советы депутатларының билгеләнгән саныннан күпчелек тавыш белән кабул ителә.

3. Шәһәр Советының жирле салымнарны һәм җыемнарны үзгәртү һәм юкка чыгаруны, алар буенча ставкалар күләмнәрен билгеләүне, шәһәр бюджеты акчаларыннан чыгымнарны гәмәлгә ашыруны күздә тоткан карарлары шәһәр Советы каравына бары тик шәһәр Башкарма комитеты житәкчесе инициативасы белән яисә аның бәяләмәсе булганда гына кертелергә мөмкин. Әлеге бәяләмә шәһәр Советына карар проектын шәһәр Башкарма комитетына тапшырганнан соң утыз көн эчендә тапшырыла.

4. Шәһәр Советы карарларына шәһәр Мэры тарафыннан кабул ителгән көннән өч көн эчендә кул куела һәм әлеге устав тарафыннан билгеләнгән тәртиптә халыкка игълан ителә.

76 нчы статья. Шәһәр Мэрының хокукый актлары

Шәһәр Мэры үз вәкаләтләре чикләрендә, законнар, әлеге Устав, шәһәр Советы карарлары белән билгеләнгән, шәһәр Советы эшчәнлеген оештыру мәсьәләләре буенча хокукый актлар чыгара.

77 нче статья. Шәһәр Башкарма комитеты житәкчесенә хокукый актлары

Башкарма комитет житәкчесе шәһәр Башкарма комитетының законнар, әлеге Устав һәм шәһәр Советы карарлары белән билгеләнгән вәкаләтләре чикләрендә жирле әһәмияттәге мәсьәләләр һәм шәһәрнең жирле үзидарә органнарына федераль Татарстан Республикасы законнары һәм законнары белән тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бәйлә мәсьәләләр, шулай ук шәһәр Башкарма комитеты эшен оештыру мәсьәләләре буенча күрсәтмәләр чыгара.

78 нче статья. Муниципаль хокукый актларны бастырып чыгару (халыкка житкерү) һәм үз көченә керү тәртибе

1. Шәһәр Советы карарлары шәһәр Мэры тарафыннан имзаланганнан соң 10 көн узгач үз көченә керә.

Салымнар һәм жыемнар турында шәһәр Советының хокукый актлары Россия Федерациясе Салым кодексы нигезендә үз көченә керә.

Шәһәр Советының шәһәр уставын кабул итү яки әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр керту турындагы карарлары Федераль закон, әлеге устав белән билгеләнгән тәртиптә үз көченә керә.

2. Шәһәр Мэры, шәһәр Башкарма комитеты житәкчесе, жирле үзидарәнең башка вазыйфай затларының хокукый актлары, әгәр башкасы актлар белән билгеләнмәгән булса, аларны имзалаган көннән үз көченә керә.

3. Кеше һәм граждан хокукларына, ирекләренә һәм бурычларына кагылышлы муниципаль норматив хокукый актлар рәсми басылып чыкканнан соң үз көченә керә.

4. Һәр муниципаль хокукый актта аның реквизитлары булырга тиеш: аның исеме, имзалану датасы (шәһәр Советы кабул иткән хокукый актлар өчен – шулай ук шәһәр Советы тарафыннан кабул ителгән дата), теркәү номеры, хокукый актка кул куйган вазыйфай затның исеме.

5. Шәһәр Советының шәһәр бюджеты турында, аның үтәләше турында хисап турында, жирле салымнар һәм жыемнар билгеләү турында, шәһәр Советы, шәһәр Мэры, шәһәр Башкарма комитеты житәкчесе тарафыннан кабул ителгән башка норматив хокукый актлар, муниципаль хокукый актлардан яисә аларның федераль закон белән чикләнгән мәгълүматлары булган аерым нигезләмәләреннән тыш, рәсми рәвештә имзаланган көннән жиде көн эчендә бастырып чыгарылырга (халыкка житкерелергә) тиеш.

6. Шулай ук муниципаль сайлауларны, жирле референдумны билгеләү, шәһәр Советы депутатын чакыртып алу, шәһәр чикләрен үзгәртү, шәһәр Мэрын һәм аның урынбасарларын сайлау, шәһәр Башкарма комитеты житәкчесен һәм аның урынбасарларын билгеләү мәсьәләсе буенча тавыш бирү турында норматив булмаган хокукый актлар мәжбүри рәсми бастырып чыгарылырга (халыкка житкерелергә) тиеш.

7. Законнар яисә әлеге Устав нигезендә рәсми бастырып чыгару (халыкка житкерү) мәжбүри булмаган норматив булмаган муниципаль хокукый актлар аларны чыгарган органнар яисә шәһәр жирле үзидарәсенә вазыйфай затлары карары буенча бастырып чыгарылырга (халыкка житкерелергә) мөмкин.

8. Басылган вакытта (халыкка житкерелгәндә) муниципаль хокукый актың реквизитлары күрсәтелә.

9. Муниципаль хокукый актларны рәсми бастырып чыгару (халыкка житкерү) ярдәмендә гамәлгә ашырыла:

- шәһәрнең жирле үзидарә органнары тарафыннан гамәлгә куелган хокукый акт текстын йә шәһәр территориясендә таратыла торган бүтән массакуләм мәгълүмат чараларында яисә Татарстан Республикасы хокукый мәгълүмат рәсми порталында бастырып чыгару (адресы: <http://pravo.tatarstan.ru> яисә Түбән Кама муниципаль районының рәсми сайтында (адресы

буенча: <http://www.e-nizhnekamsk.ru>). башка массакуләм мәгълүмат чараларында хокукий акт текстын бастырганда, әлеге басманың рәсми булуы турында билге булырга тиеш;

- шәһәр халкына үзәкләштерелгән тәртиптә хокукий акт тексты, шул исәптән махсус басма рәвешендә тарату (тарату) ;

- хокукий акт текстын шәһәр торақ пунктлары территориясендә махсус мәгълүмат стендларына урнаштыру. Күрсәтелгән стендлар һәм аларның урнашу урыннары шәһәр Советы тарафыннан раслана һәм шәһәр халкы тарафыннан муниципаль хокукий акт тексты белән каршылыксыз танышу мөмкинлеген тәмин итәргә тиеш.

10. Муниципаль хокукий актны бастырып чыгарганда (халыкка житкерелгәндә) массакуләм мәгълүмат чарасының чыгарылу датасы яки актның таралу (тарату) яки аны мәгълүмат стендында урнаштыру датасына туры килергә тиешле тиешле актның халыкка игълан ителу датасы турында белешмәләр күрсәтелергә тиеш.

11. Кеше һәм граждан хокукларына, ирекләренә һәм бурычларына кагылышлы, жирле үзидарә органнарының, муниципаль предприятиеләрнең һәм учреждениеләрнең хокукий статусын билгеләүче муниципаль норматив хокукий актлар шәһәр Мэры тарафыннан Татарстан Республикасы норматив хокукий актларының бердәм банкына кертү өчен Татарстан Республикасы Юстиция министрлыгына жиберелә.

ХІІІ. ШӘҺӘРНЕҢ ИКЪТИСАДИ НИГЕЗЕ

80 нче статья. Шәһәрнең икътисади нигезе

Шәһәрнең икътисади нигезен шәһәрнең муниципаль милкендәге мөлкәт, шәһәр бюджеты акчалары, шулай ук шәһәрнең мөлкәти хокуклары тәшкит итә.

81 нче статья. Шәһәрнең муниципаль милке

1. Шәһәр милкендә булырга мөмкин:

1) «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 06.10.2003 ел, №131-ФЗ Федераль законда билгеләнгән жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү өчен билгеләнгән мөлкәт;

2) федераль законнарда һәм Татарстан Республикасы законнарында билгеләнгән очрақларда жирле үзидарә органнарына бирелгән аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен билгеләнгән мөлкәт шулай ук «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 06.10.2003 ел, №131-ФЗ Федераль законның 15 статьясындагы 4 өлешендә каралган тәртиптә жирле үзидарә органнарының аерым вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен билгеләнгән мөлкәт;

3) жирле үзидарә органнары һәм жирле үзидарәнең вазыйфай затлары, муниципаль хезмәткәрләр, муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр хезмәткәрләре эшчәнлеген шәһәр Советының норматив хокукий актлары нигезендә тәмин итү өчен билгеләнгән мөлкәт;

4) проблемаларны чишү өчен кирәк булган милек, жирле үзидарә органнарына федераль законнар белән бирелгән һәм жирле әһәмияткә ия проблемалар дип классификацияләнгән чишү хокукы;

5) 2003 елның 6 октябрәндәге "Россия Федерациясендә жирле үзидарә оешмасының гомуми принциплары турында" дигән 131-ФЗ Федераль Законның 17 статьясының 1 һәм 1.1 өлешләре нигезендә жирле әһәмияткә ия булган сорауларны чишү өчен вәкаләтләр өчен кулланылган милек;

2. Шәһәрнең, бу статьяның 1 өлеше таләпләренә туры килмәгән милеккә милек хокукы булган очрақта, күрсәтелгән милек яңадан профильләштерелергә (милекнең максатын

үзгәртү) яки читләштерелергә тиеш. Мондый милекне читләштерү тәртибе федераль законнар белән билгеләнгән.

82 нче статья. Шәһәрнең муниципаль милегенә ия булу, куллану һәм утильләштерү

1. Шәһәр исемнән шәһәрнең жирле үзидарә органнары, бу Устав белән билгеләнгән вәкаләтләрне бүлүнә исәпкә алып, Россия Федерациясе Конституциясе, федераль законнар нигезендә муниципаль милеккә мөстәкыйль хужа, куллану һәм утильләштерү аларга туры китереп кабул ителгән норматив хокукый актлар.

2. Шәһәрнең жирле үзидарә органнары муниципаль милекне вакытлыча яки даими куллану өчен физик затларга һәм юридик затларга, Россия Федерациясе дәүләт хакимиятенә, Татарстан Республикасы дәүләт хакимиятенә һәм башка муниципаль берәмлекләрнең жирле үзидарә органнарына, федераль законнар нигезендә, бүтән операцияләр ясарга, күчерергә хокуклы.

3. Шәһәр Советы тарафыннан билгеләнгән жирле үзидарә органы муниципаль милек реестрларын Россия Федерациясе Хөкүмәте рөхсәт иткән федераль башкарма хакимият органы билгеләгән тәртиптә алып бара.

83 нче статья. Шәһәрнең муниципаль милеген хосусыйлаштыру тәртибе һәм шартлары

1. Муниципаль милекне хосусыйлаштыру тәртибе һәм шартлары шәһәр Советы карарлары белән федераль законнар нигезендә билгеләнә.

2. Муниципаль милекне куллану һәм хосусыйлаштырудан алынган керемнәр шәһәр бюджетына китәчәк.

84 нче статья. Муниципаль предприятиеләр, учреждениеләр һәм бизнес берләшмәләре

1. Татарстан Республикасының Түбән Кама муниципаль районының Түбән Кама шәһәрен формалаштыру муниципаль предприятиеләрне һәм учреждениеләрне булдыру, үзгәртеп кору һәм бетерү, вәкаләтләр куллану өчен кирәк булган икътисадый компанияләр, жирле эһәмияткә ия булган сорауларны чишү өчен, шул исәптән шәһәрара оешмалар булдыруда катнашырга хокуклы. Муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләргә нигез салучының функцияләре һәм вәкаләтләре жирле үзидарә органнары тарафыннан башкарыла.

2. Шәһәрнең жирле үзидарә органнары, шәһәр исемнән, муниципаль дәүләт учреждениеләре бурычлары өчен ярдәмче жаваплы һәм аларның үтәлешен федераль законнар белән билгеләнгән тәртиптә тәмин итәләр.

85 нче статья. Шәһәр жирле үзидарә органнарының муниципаль милектә булмаган предприятиеләр, учреждениеләр һәм оешмалар белән мөнәсәбәтләре

Шәһәрнең жирле үзидарә органнарының муниципаль милектә булмаган предприятиеләр, учреждениеләр, оешмалар белән, шулай ук шәхесләр белән мөнәсәбәтләре, федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары белән башкача каралмаган булса, контракт нигезендә төзелә,

XIV бүлек. Шәһәрнең финанс нигезе

86 нчы статья. Шәһәр бюджеты

1. Шәһәрнең үз бюджеты бар.

2. Шәһәр бюджеты шәһәр советы карары формасында эшләнә һәм раслана.

3. Шәһәр бюджеты жирле үзидарә органнарының шәһәрнең мөһимлеген чишү вәкаләтләрен куллануга юнәлтелгән керемнәрне, һәм кайбер дәүләт вәкаләтләре шәһәрнең жирле үзидарә органнары тарафыннан башкаруны тәмин итү өчен бирелгән федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары, шулай ук күрсәтелгән керемнәр һәм субвенцияләр исәбенә башкарылган шәһәр бюджетының тиешле чыгымнары, субвенцияләргә күздә тоталар, аларны

4. Шәһәрнең жирле үзидарә органнары, федераль законнар белән билгеләнгән тәртиптә һәм алар нигезендә кабул ителгән Россия Федерациясенең башка норматив хокукый актлары нигезендә, Татарстан Республикасы шәһәр бюджетын үтәү турында федераль дәүләт хакимиятенә һәм (яки) дәүләт хакимиятенә отчетлар бирәләр.

87 нче статья. Шәһәрдәге бюджет процессы

1. Шәһәр бюджетын формалаштыру, раслау, үтәү һәм аның үтәлешен контрольдә тоту шәһәрнең жирле үзидарә органнары тарафыннан мөстәкыйль башкарыла. Шәһәр бюджетын формалаштыру, раслау һәм үтәү тәртибе Россия Федерациясенең Бюджет кодексы, федераль законнар һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм алар һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә кабул ителә.

2. Шәһәр бюджеты проекты, шәһәр бюджетын раслау буенча шәһәр Советы карары, аны үтәү турында еллык отчет, шәһәр бюджетын үтәү барышы һәм муниципаль сан турында квартал мәгълүмат. жирле үзидарә органнары хезмәткәрләре, муниципаль учреждениеләр хезмәткәрләре, хезмәт хакын түләү чыгымнарын күрсәтеп, рәсми бастырылырга тиеш.

3. Шәһәр Советының жирле салымнар турындагы хокукый актларга үзгәрешләр кертү, шәһәр Советының бюджет хокук мөнәсәбәтләрен көйләүче хокукый актлары, Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетлары керемнәренә үзгәрүенә китерә. Киләсе финанс елында һәм планлаштырылган чорда көч, шәһәр Советы киләсе финанс елы һәм планлаштыру чоры өчен жирле бюджет турында карар проектының жиһәргән көннән 10 көннән дә соңга калмыйча кабул ителергә тиеш.

4. Шәһәр бюджеты проекты өч ел дәвамында (киләсе финанс елы һәм планлаштыру чоры) төзелә һәм раслана.

5. Киләсе финанс елы һәм планлаштыру чоры өчен шәһәр бюджеты проекты шәһәрнең чыгым йөкләмәләрен финанс яктан тәмин итү өчен шәһәрнең социаль-иқтисади үсеш фаразы нигезендә төзелә.

6. Киләсе финанс елы һәм планлаштыру чоры өчен шәһәр бюджеты проекты шәһәр башкарма комитеты тарафыннан Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә һәм Татарстан Республикасының Бюджет кодексы һәм бу Устав таләпләренә туры китереп кабул ителгән тәртиптә төзелә.

7. Шәһәр бюджетын әзерләү түбәндәгеләргә нигезләнә:

- Россия Федерациясе Президентының Россия Федерациясенең Федераль Ассамблеясына жиһәргән хәбәрнең нигезләмәләре, алар Россия Федерациясендә бюджет сәясәтен (бюджет сәясәтенә таләпләр) билгели;

- бюджет сәясәтенең төп юнәлешләре һәм салым сәясәтенең төп юнәлешләре.

- Россия Федерациясенең таможня һәм тариф сәясәтенең төп юнәлешләре;

- социаль-иқтисади үсеш фаразы;

- озак вакытлы бюджет фаразы (бюджет фаразы проекты, бюджет фаразына үзгәрешләр кертү проекты);

- муниципаль программалар (муниципаль программалар проектлары, бу программаларга үзгәрешләр кертү проектлары).

8. Киләсе финанс елы һәм планлаштыру чоры өчен шәһәр бюджетын эзерләү шәһәр башкарма комитеты тарафыннан Россия Федерациясенең Бюджет кодексы, Бюджет кодексы нигезендә кабул ителгән федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары нигезендә башкарыла.

9. Шәһәр Башкарма комитеты шәһәр Советына киләсе финанс елы һәм планлаштыру чоры турында карар проектын агымдагы елның 15 ноябринан дә соңга калмыйча тапшыра.

10. Шәһәр бюджеты турындагы карар 1 гыйнвардан үз көченә керә һәм Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм (яки) шәһәр бюджеты карары белән башкача каралмаган булса, финанс елының 31 декабренә кадәр гамәлдә.

Шәһәр бюджеты турындагы карар рәсми рәвештә бастырылырга тиеш (игълан ителә), билгеләнгән тәртиптә имзаланганнан соң ун көннән дә соңга калмый.

88 нче статья. Муниципаль ихтыяжлар өчен сатып алулар

1. Муниципаль ихтыяжларны канәгатьләндерү өчен товарлар, эшләр, хезмәтләр сатып алу Россия Федерациясе дәүләт һәм муниципаль ихтыяжларны канәгатьләндерү өчен товарлар, эшләр, хезмәтләр сатып алу өлкәсендә контракт системасы турындагы законнар нигезендә башкарыла.

2. Муниципаль ихтыяжларны канәгатьләндерү өчен товарлар, эшләр, хезмәтләр сатып алу шәһәр бюджеты исәбенә башкарыла.

89 нчы статья. Шәһәр гражданнына үз-үзләренә салым салу чаралары

1. Гражданнына үз-үзләренә салым салу чаралары жирле әһәмияттәге проблемаларны чишү өчен гражданның бер тапкыр түләүләре буларак аңлашыла. Гражданның үз-үзләренә салым салу тәртибендә түләү күләме шәһәрнең барлык яшәүчеләре өчен тигез шартларда билгеләнә, кайбер гражданны категорияләрен исәпкә алмаганда, аларның саны шәһәрдә яшәүчеләрнең гомуми санының 30 процентыннан артып китә алмый.

2. Гражданның әлеге статьяның 1 пункттында күрсәтелгән түләүләргә кергү һәм файдалану мәсьәләләре жирле референдумда хәл ителә.

90 нчы статья. Муниципаль алынма (шәһәрнең Муниципаль бурычы)

1. Шәһәр Россия Федерациясе валютасында урнаштырыла торган муниципаль берәмлек исемнән кыйммәтле кәгазьләр чыгару юлы белән муниципаль бурыч алуларны һәм Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезләмәләре нигезендә Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан һәм муниципаль бурыч йөкләмәләре барлыкка килә торган кредит оешмаларыннан Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм шәһәр Уставы нигезендә жирле бюджетка жәлеп ителә торган кредитларны гамәлгә ашырырга хокуклы.

2. Шәһәр исемнән муниципаль бурыч алуларны гамәлгә ашыру хокукы Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә шәһәр Башкарма комитетына карый (буйсына).

91 нче статья. Бюджет хисабы. Бюджет үтәлеше турында еллык отчет.

1. Шәһәрнең еллык бюджет хисабы.

2. Шәһәрнең бюджет хисабы тиешле баш администратор ярдәмендә - бюджет акчаларының жыелма бюджет хисабы нигезендә төзелә.

3. Шәһәр бюджеты үтәлеше турында еллык хисабы шәһәр Советы карары белән расланьрга тиеш.

4. Шәһәр бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисап шәһәр Советына тапшырылганчы, тышкы тикшерү узарга тиеш. Ул үз эченә бюджет хисаплылыгын, бюджет акчаларының баш

администраторларының төгәллеген, тышкы тикшерүне һәм шәһәр бюджеты үтәлеше турындагы закон буенча бәяләмә эзерләүне үз эченә ала.

Шәһәр бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисапны тышкы тикшерү шәһәр Советы карары белән билгеләнгән тәртиптә, Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм Татарстан Республикасы Бюджет кодексы таләпләрен үтәп, шәһәрнең ревизия комиссиясе тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Шәһәр Советының Татарстан Республикасы "Түбән Кама муниципаль районы» муниципаль берәмлегенә вәкилләк органна мөрәжәгатә буенча шәһәр бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисапны тышкы тикшерү Түбән Кама муниципаль районының Контроль-хисап палатасы тарафыннан башкарылырга мөмкин.

5. Шәһәр Башкарма комитеты ағымдагы финанс елының 1 апрелдән дә соңга калмыйча аның буенча бәяләмә эзерләү өчен шәһәр бюджетының үтәлеше турында хисап тапшыра. Бюджет үтәлеше турында еллык хисап бәяләмәсен эзерләү, бюджет акчалары баш администраторларының еллык бюджет хисабын тышкы тикшерү мәгълүматлары нигезендә, 1 айдан артык вакыт эчендә тапшырыла.

6. Ел саен ағымдагы финанс елының 1 маеннан да соңга калмыйча, шәһәр Башкарма комитеты, шәһәр Советына шәһәр бюджеты үтәлеше турындагы хисап финанс елы өчен еллык хисапны, шәһәр бюджеты үтәлеше турындагы шәһәр Советы карары проектын, шәһәр бюджетының тәмамлануы турындагы башка бюджет хисаплылыгын, шәһәрнең консолидацияләнгән бюджет үтәлеше турындагы хисапны һәм Россия Федерациясе бюджет законнарында каралган башка документларны беркетеп тапшыра.

7. Шәһәр бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисапны карау нәтижәләре буенча шәһәр Советы шәһәр бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисапны раслау яки кире кагуы турында Карар кабул итә.

Шәһәр Советы шәһәр бюджеты үтәлеше турындагы еллык хисапны кире каккан очракта, ул мәгълүматларны дөрөс яки тулы чагылдырмау һәм 1 айдан артык вакыт эчендә кабат күрсәтү өчен кире кайтарыла.

8. Шәһәр бюджетының үтәлеше карары белән финанс елы өчен шәһәр бюджетының үтәлеше турындагы хисабы, шәһәр бюджеты керемнәре, чыгымнары һәм дефициты гомуми суммасын күрсәтеп раслана.

Хисап финанс елында шәһәр бюджеты үтәлеше турындагы шәһәр Советы карарына аерым кушымталар белән күрсәткечләр расланды:

- кодлар буенча шәһәр бюджеты керемнәре классификациясе;
- муниципаль идарә секторының бюджет керемнәренә караган керем төрләре кодлары, керем төрләре, операцияләре буенча шәһәр бюджеты;
- шәһәр бюджеты чыгымнары структурасы буенча шәһәр бюджеты чыгымнары;
- бүлекләр һәм бүлекләр буенча шәһәр бюджеты чыгымнарын классификацияләү;
- кодлар буенча шәһәр бюджеты дефицитын финанслау чыганаclarын классификацияләү;
- шәһәр бюджеты кытлыгын финанслау чыганаclarына караган дәүләт идарәсе секторы операцияләрен классификацияләү буенча бюджет кытлыгын төркемнәр, төркемчәләр, статьялар, бюджет кытлыгын финанслау чыганаclarы кодлары буенча финанслау чыганаclarына карый.

92 нче статья . Шәһәр бюджеты үтәлеше

1. Шәһәр бюджеты үтәлеше Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә башкарыла.

2. Шәһәр бюджеты кассаларның бердәмлеге һәм чыгымнары ведомство буйсынуы нигезендә үтәлә.

3. Шәһәр бюджеты үтәлешенә касса хезмәте күрсәтү, шәһәр бюджеты акчаларын алучыларның шәхси счетларын ачу һәм алып бару Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнарында билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

4. Шәһәр бюджеты үтәлеше шәһәрнең жыелма бюджет язмасы һәм шәһәрнең касса планы нигезендә оештырыла.

93 нче статья . Муниципаль финанс тикшерүе

1. Муниципаль финанс тикшерүе Россия Федерациясенәң бюджет законнарын һәм бюджет хокукларын жайга салучы башка норматив хокукий актларны тәмин итү максатларында гамәлгә ашырыла.

Муниципаль финанс контроле тышкы һәм эчке, беренчел һәм киләсе төркемнәргә бүленгән.

2. Бюджет хокукы өлкәсендәге тышкы муниципаль финанс контроле шәһәр ревизия комиссиясенәң контроль эшчәнлегә белән гамәлгә ашырыла.

3. Бюджет хокукы өлкәсендәге Эчке муниципаль финанс тикшерүе муниципаль финанс тикшерүе органнарының контроль эшчәнлегә белән гамәлгә ашырыла.

4. Беренчел контроль шәһәрнең жирле бюджеты үтәлешендә бюджет бозуларын кисәтү һәм булдырмау максатларында башкарыла.

5. Киләсе контроль аларны үтәүнең законлылыгын, исәп-хисапның дәрәсләген һәм исәп-хисаплылыгын билгеләү максатларында дәүләт бюджеты үтәлеше нәтижеләре буенча башкарыла.

XV бүлек. ШӘҺӘР УСТАВЫН КАБУЛ ИТҮ. ГАМӘЛДӘГЕ УСТАВКА ҮЗГӘРЕШЛӘР ҺӘМ ӨСТӘМӘЛӘР КЕРТҮ

94 нче статья. Шәһәр Уставы проекты эзерләү, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү тәртибе

1. Шәһәр Уставы проекты, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында шәһәр Советы карары проекты шәһәр Советына шәһәр Советы депутатлары, Башкарма комитет житәкчесе, территориаль ижтимагый үзидарә органнары, гражданның инициатив төркемнәре тарафыннан кертеләргә мөмкин.

2. Шәһәр Уставы проекты, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында карар проекты эзерләү өчен шәһәр Советы карары белән махсус комиссия төзелә ала. Әлеге комиссия эшендә катнашу өчен Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнарының белгечләре, экспертлары чакырылырга мөмкин.

3. Шәһәр Уставы проекты, шәһәр Советының әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турындагы карары проекты, аларны карау көненә 30 көннән дә соңга калмыйча Дәүләт Советы тарафыннан билгеләнгән исәпкә алу тәртибе күрсәтелгән Устав проекты, шәһәр Советының күрсәтелгән карары проекты буенча тәкъдимнәргә шәһәр Советы тарафыннан рәсми бастырып чыгарылырга (яңартылырга), шулай ук гражданның аның буенча фикер алышуларда катнашу тәртибе каралырга тиеш. Шәһәр Советының шәһәр Уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турындагы карары проекты буенча тәкъдимнәргә исәпкә алу тәртибен, шулай ук күрсәтелгән үзгәрешләр һәм өстәмәләр шәһәр уставын Россия Федерациясе законнарына туры китерү максатларында кертелгән очракта гражданның анда катнашу тәртибен рәсми бастырып чыгару (яңарту) кирәк. Россия Федерациясе Конституциясенә, федераль законнардагы туры килү.

4. Шәһәр Уставы проекты буенча, шәһәр Советының әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турындагы карарлары буенча шәһәр Советы сессиясендә әлеге Уставның 21 статьясы нигезендә халык алдында тыңлаулар үткәрелә, уставка үзгәрешләр бары тик уставта беркетелгән мәсьәләләргә һәм аларны хәл итү вәкаләтләрен Россия Федерациясе Конституциясенә, федераль законнарга туры китерү максатларында гына кертелә.

95 нчы статья. Шәһәр уставын кабул итү, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү тәртибе

1. Шәһәр Уставы проекты, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турындагы карар проекты карау шәһәр Советы Регламенты нигезендә кимендә ике укылышта гамәлгә ашырыла.

2. Шәһәр Уставы проекты, әлеге Уставка беренче укылышта үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында карар проекты кабул иткәннән соң, әлеге проект шәһәр Мэры тарафыннан шәһәр Советы депутатларына, хокук инициативасы хокукының башка субъектларына жиберелә-алар, әлеге Уставның 73 статьясындагы 1 пункттың күрсәтелгән төзәтмәләр кертү өчен.

3. Шәһәр Уставы, Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турындагы шәһәр Советы Карары Шәһәр Советы депутатларының билгеләнгән саныннан күпчелек тавыш белән кабул ителә.

96 нчы статья. Шәһәр Уставының үз көченә керү тәртибе, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында карарлар

1. Шәһәр уставы, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында шәһәр Советы карары кабул ителгәннән соң, шәһәр мэры федераль законда билгеләнгән тәртиптә муниципаль берәмлекләргә дүләт теркәве өчен федераль башкарма хакимият органына жиберелә.

2. Шәһәр уставы, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында шәһәр Советы карары аларны дүләт теркәвенә алганнан соң рәсми басылып чыгарга (халыкка житкерелергә) һәм аларны рәсми бастырып чыгарганнан (халыкка житкергәннән) соң үз көченә керә.

3. Әлеге Уставка кертелгән һәм жирле үзидарә органнарының структурасын, жирле үзидарә органнарының вәкаләтләрен үзгәртә торган үзгәрешләр һәм өстәмәләр.

Түбән Кама шәһәр Советының
2016 елның 16 февралендәге
6 номерлы карарына
2 нче кушымта

**«ТҮБӘН КАМА ШӘҖӘРӘ МУНИЦИПАЛЬ БЕРӘМЛЕГЕ УСТАВЫ ТУРЫНДА
ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ МИНИСТРЛАР КАБИНЕТЫ ҚАРШЫНДАГЫ
ИКЪТИСАДЫЙ СОВЕТ » ТҮБӘН КАМА ШӘҖӘР СОВЕТЫ ҚАРАРЫ
ПРОЕКТЫНА ГРАЖДАННАРНЫҢ ТӘКЪДИМНӘРЕН ИСӘПКӘ АЛУ ТӘРТИБЕ**

1. Түбән Кама шәһәр Советының «Татарстан Республикасы Түбән Кама муниципаль районының Түбән Кама шәһәре муниципаль берәмлеге Уставы турында» гы карар проектына тәкъдимнәр Түбән Кама шәһәр советына Түбән Кама шәһәре, Төзүчеләр пр., 12 (Советлар йорты бинасы) 202 нче кабинет яки 42-42-66 факс буенча өстәмә рәвештә төзәтмәләр таблицасы рәвешендә кертелә:

№ т/б	Пункт, пунктча	Чишелеш проектының тексты	Төзәтмә текст	Төзәтмә исәпкә алынган текст проекты	Төзәтмәнең авторы (Ф. И. О., адресы, телефоны, эш урыны (уку))

2. Чыгыш ясау хокукы белән халык алдында тыңлауларда катнашуга гаризаларны Түбән Кама шәһәре, Төзүчеләр проспекты, 12 шәхсэн яки почта аша («Устав турында фикер алышу» яки «жәмәгать тыңлаулары» конвертындагы тамга белән), шулай ук 42-42-66 факсы буенча бирелә.

Гаризалар эш көннәрендә 8дән 17 сәгатькә кадәр ачык тыңлаулар үткәрү көненә кадәр 5 көннән дә соңга калмыйча кабул ителә.

3. Гражданның тәкъдимнәрен Түбән Кама шәһәр Советының оештыру бүлеге хезмәткәрләре теркәп, регламент, жирле үзидарә һәм Түбән Кама шәһәр Советының депутат этикасы мәсьәләләре буенча даими комиссиягә тапшыралар.

Түбән Кама шәһәре
Мэры урынбасары

Э. Р. Долотказина